

**TÜRKİYE YAVAŞ ŞEHİRLERİNDE BELEDİYE BAŞKANLARI:
YAKLAŞIMLAR, UYGULAMALAR VE ZORLUKLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ELVAN AKTEPELİ

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KAMU YÖNETİMİ
ANABİLİM DALI**

**MERSİN
KASIM- 2019**

**TÜRKİYE YAVAŞ ŞEHİRLERİNDE BELEDİYE BAŞKANLARI:
YAKLAŞIMLAR, UYGULAMALAR VE ZORLUKLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ELVAN AKTEPELİ

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

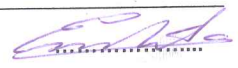
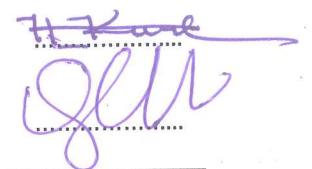
**KAMU YÖNETİMİ
ANABİLİM DALI**

**Danışman
Doç. Dr. Esra DİK**

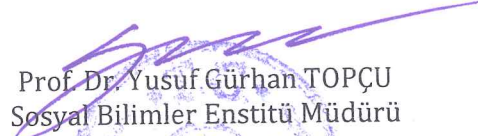
**MERSİN
KASIM- 2019**

ONAY

Elvan AKTEPELİ tarafından Doç. Dr. Esra DİK danışmanlığında hazırlanan "Türkiye Yavaş Şehirlerinde Belediye Başkanları: Yaklaşımlar, Uygulamalar ve Zorluklar" başlıklı çalışma aşağıda imzaları bulunan jüriüyeleri tarafından oy birliği ile Yüksek Lisanstezi olarak Kabul edilmiştir.

Görevi	Ünvanı, AdıveSoyadı	İmza
Başkan	Doç. Dr. Esra DİK	
Üye	Prof. Dr. Hacı KURT	
Üye	Dr. Öğr. Üye. Emine Özlem KÖROĞLU	

Yukarıdaki Jüri kararı Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 05.12.2019 tarih ve 2019/27 Sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Yusuf Gürhan TOPÇU
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

Bu tezde kullanılan özgün bilgiler, şekil, tablo ve fotoğraflardan kaynak göstermeden alıntı yapmak 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine tabidir.

ETİK BEYAN

Mersin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlâk kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak kullandığımı,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü Mersin Üniversitesi veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı,
- Tezin tüm telif haklarını Mersin Üniversitesi'ne devrettiğimi beyan ederim.

ETHICAL DECLARATION

This thesis is prepared in accordance with the rules specified in Mersin University Graduate Education Regulation and I declare to comply with the following conditions:

- I have obtained all the information and the documents of the thesis in accordance with the academic rules.
- I presented all the visual, auditory and written informations and results in accordance with scientific ethics.
- I refer in accordance with the norms of scientific works about the case of exploitation of others' works.
- I used all of the referred works as the references.
- I did not do any tampering in the used data.
- I did not present any part of this thesis as an another thesis at Mersin University or another university.
- I transfer all copyrights of this thesis to the Mersin University.

28 Kasım 2019 / 28 November 2019

İmza / Signature

Elvan AKTEPELİ

ÖZET

Günümüzde şehirler, hızla büyüyen, kalabalıklaşan, yapılaşan ve tüketen bir varlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kimlik küreselleşmenin getirdiği hız ve tüketim kavramları ile desteklenmiş olup; şehirler, daha rekabetçi ve hızlı olmanın koşullarını sunmaktadır. Çünkü hızlı olan gelişmekte, geliştikçe takdir uyandırmaktadır. Bu anlamda günümüzün hızlı, küresel, tüketim odaklı yaşam biçiminin olumsuz getirilerini azaltabilmek adına, eleştirel bir yaklaşımla, 1999 yılında İtalya’da “Yavaş Şehir” (Cittaslow) hareketi ortaya çıkmıştır. Hareket, yerleşim yerlerinin kendine özgü varlıklarını korumasını temel almakla birlikte teknolojinin kolaylıklarından faydalanmayı ve bu yerlerdeki yaşam kalitesini arttırarak bir kalkınma anlayışını savunmaktadır. Yavaş Şehir Birliği’nin belirlediği 79 kriter ile hareket, her geçen gün yeni üyelere ulaşarak yayılmakta, hız çağının insanlarına ve bu girdabın içindeki şehirlere “yavaşla, sakince ilerle” çağrısı yapmaktadır. Yapılan bu çağrıya Türkiye’den 2017 yılının Kasım ayı sonu itibarıyla 13 şehir cevap vermiş ve Yavaş Şehir Birliği’ne üye olmuştur. Yavaş şehir hareketinin yerel kalkınma odaklı doğası yerel yürütmenin başı konumunda olan belediye başkanlarını bu sürecin en önemli aktörü haline getirmektedir. Bu sebeple, böylesi bir kalkınma anlayışının gelişmesinde yavaş şehir belediye başkanlarının; profilleri, amaçları, yaklaşımları ve bu kapsamda yavaş şehir dönüşüm uygulamaları, hareketin felsefesinin ortaya konması ve sürdürülebilirliğin sorgulanması açısından büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda çalışmada, her yavaş şehir belediye başkanının, yavaş şehir hareketine yaklaşımı ve gerçekleştirdikleri dönüşüm uygulamalarının, yavaş şehir felsefesiyle ne kadar bütünleştiği ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yavaş Şehir, Yavaş Şehir Hareketi, Belediye Başkanları.

Danışman: Doç. Dr. Esra DİK, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Mersin Üniversitesi, Mersin.

ABSTRACT

Cities in present times appear a creatria developing, becoming more crowded, built up and consumed in high speed. This identity is supported by the speed and consumption notions introduced by the globalisation, thus yhe cities are introducing the conditions of becoming more competitive and faster. Consequently the cities are appreciated more by developing faster. “Slow City (Cittaslow) Movement” started in Italy during 1999 with a critical approach, in this consent, to minimize the negative characters of living conditions focused on being fast, global and consuming. The movement is defending an understanding of development by protection the local characteristics as main theme while using the practicalities of technology and increasing the quality of life. The movement is spreading by reaching new members every day with 79 criteria specified by the Union of Slow Cities, calling the people of speed age and the cities in this whirlpool “slow down, move ahead quietly”. 14 cities from Turkey responded this call by the end of November 2017 and became members of the Union of Slow Cities. The local development-oriented nature of the slow city movement makes the mayors who are the head of the local executive the most important actor of this process. For this reason, the slow development of such an understanding of development of city mayors; profiles, aims, approaches and slow urban transformation practices in this context are of great importance in terms of revealing the philosophy of the movement and questioning sustainability. In this context, the approach of each slow city mayor to the slow city movement and the transformation practices they have realized are integrated with the slow city philosophy.

Keywords: Slow City, Slow City Movement, Mayors

Advisor: Assoc. Prof. Esra Dik, Department of Public Administration, University of Mersin, Mersin.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesi ve yazılması birçok kişinin yardım, bilgi ve desteği ile sağlandı. Tez yazım sürecinin ne kadar uzun ve sabır gerektiren bir süreç olduğu gerçektir. Öncelikle bu süreçte bana destek olan değerli danışman hocam; Doç. Dr. Esra DİK'e samimiyetinden ve sabrından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Akademik hayata yönelmem için beni her daim cesaretlendiren, tez konusunun seçilmesinden araştırılmasına kadar düşünce ve deneyimlerini benimle paylaşan; değerli hocam S. Ulaş BAYRAKTAR'a sonsuz teşekkürler.

Çalışmamın alan araştırması bölümünde, değerli bilgilerini paylaşp, çalışmama katkı sağladıkları nedeniyle; Cittaslow Uluslararası Başkan Yardımcısı ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Tunç SOYER'E, Eski Perşembe Belediye Başkanı Sayın Selami ÇARKÇI'ya, Gökçeada Belediye Başkanı Sayın Ünal ÇETİN'e, Yenipazar Belediye Başkanı Sayın Yüstra ERDEN'e, Eski Uzundere Belediye Başkanı Halis ÖZSOY'a, Yalvaç Belediye Başkanı Sayın Halil Hilmi TÜTÜNCÜ'ye, Eski Eğirdir Belediye Başkanı Ömer ŞENGÖL'e, Eski Taraklı Beledi Başkanı Tacettin ÖZKARAMAN'a, Eski Şavşat Belediye Başkanı Ahmet Sinan ÖZTÜRK'e, Eski Vize Belediye Başkan Selçuk YILMAZ'a ve Türkiye Cittaslow Teknik Koordinatörü Sayın Bülent KÖSTEM'e teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak tüm hayatım boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen canım AİLEME ve manevi anlamda destek olan yakın arkadaşlarıma, dostlarıma sonsuz teşekkürler.

Elvan AKTEPELİ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇ KAPAK	i
ONAY	ii
ETİK BEYAN	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
KISALTMALAR VE SİMGELER	xi
1.GİRİŞ	1
2.KAYNAK ARAŞTIRMALARI	4
3. YAVAŞ HAREKETİN TARİHSEL SÜRECİ	8
3.1. Yavaş Hareketi	9
3.1.1 Yavaş Yemek	12
3.1.2 Yavaş Yaşam	18
3.1.3 Yavaş Turizm	19
3.1.4. Yavaş Seyahat ve Trafik	21
3.1.5 Yavaş İşletmecilik	22
3.1.6. Diğer yavaş hareketleri	23
3.2. Yavaş Şehir Hareketi	23
3.2.1 Kavramsal Analiz	26
3.2.2. Yavaş Şehir Hareketinin Tarihsel Gelişimi	26
3.2.3. Uluslararası Yavaş Şehir Organları	28
3.2.4. Yavaş Şehir Birliği Adaylık Başvurusu	28
3.2.4.1. Başvuru mektubu	29
3.2.4.2. Yavaş şehir adaylık dosyasının hazırlanması	29
3.2.4.3. Adaylık dosyasının teslim edilmesi ve puanlaması	30
3.2.4.4. Adaylık dosyasının genel merkez tarafından incelenmesi	30
3.3. Yavaş Şehir Kriterleri	30
3.3.1.Çevre Politikaları	31
3.3.2. Altyapı Politikaları	32
3.3.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları	33
3.3.4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar	33
3.3.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar	34
3.3.6. Sosyal Uyum	35
3.3.7. Ortaklıklar	36
4.METARYEL VE YÖNTEM	37
4.1.Araştırmanın Problem İfadesi	37
4.2. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı	37
4.3. Araştırmanın Önemi	38
4.4.Teorik Çerçeve ve Hipotezler	39
4.4.1.Belediye Başkanı	39
4.4.2. Yavaş	40
4.4.3. Yavaş Şehir (Cittaslow)	40
4.5. Araştırmanın Metodolojisi	41
4.6. Sınırlılıklar	42
5. TÜRKİYE YAVAŞ ŞEHİRLERİNDE BELEDİYE BAŞKANLARI: YAKLAŞIMLAR, UYGULAMALAR VE ZORLUKLAR	43
5.1. Türkiye Yavaş Şehirleri	43
5.1.1 Seferihisar	45

5.1.2. Akyaka	46
5.1.3. Taraklı	47
5.1.4. Vize	48
5.1.5. Yenipazar	48
5.1.6. Gökçeada	49
5.1.7. Yalvaç	50
5.1.8. Perşembe	50
5.1.9. Halfeti	51
5.1.9. Uzundere	51
5.1.10. Şavşat	52
5.1.11. Gerze	52
5.1.12. Eğirdir	53
5.1.14. Göynük	53
5.2. Alan Çalışması Mülakat Sorularının Değerlendirilmesi	54
6. SONUÇ	64
KAYNAKLAR	66
EKLER	71
ÖZGEÇMİŞ	73

TABLÖLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 3.1. Yavaş ve Hızlı Akımın Karşılaştırılması	11
Tablo 3.2. Türkiye'deki Yavaş Yemek Şubeleri	18
Tablo 5.1. Türkiye Yavaş Şehir Belediyelerin Profilleri	44

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 3.1. Yavaş Yemek logosu	12
Şekil 3.2. Dünya'daki yavaş yemek temsilcilikleri	14
Şekil 3.3. Yavaş Şehir logosu	26

KISALTMALAR VE SİMGELER

Kısaltma/Simge	Tanım
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AKP	Adalet ve Kalkınma Partisi
ARCI	İtalyan Kültürünü Canlandırma Derneği
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
DP	Demokrat Parti
GDO	Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar
MHP	Milliyetçi Hareket Partisi
PTT	Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats

1.GİRİŞ

Ekonomik, kültürel, toplumsal, teknolojik etkileşimlerin bütünü ile günümüz gündelik hayatı, hızla gelişen sanayileşme sürecine girmiş ve bu süreç sonrasında dünya ticaretinin küreselleşmesi ile tüketim odaklı toplumları ortaya çıkarmıştır. Küreselleşme kavramı, özellikle son 20 yıl içinde toplumları ve bu toplumların devlet ekonomilerini harmanlayarak dönüştürürken, bireylerin, küreselleşmenin getirdiği birtakım olumsuz etkilerini yaşamasına ve bu olumsuzluklardan rahatsızlık duymasına neden olmuştur (Onaran, 2013: 2). Ortaya çıkan bireysel rahatsızlıkların paralelinde teknolojik gelişmeye bağlı olarak nüfus artışı ile gelen ekolojik kirlilik, orman arazilerinin ve doğal kaynakların zarar görmesi gibi ekolojik sorunlar da giderek artmaktadır.

Dünyanın genelinde ortaya çıkan ekolojik sorunların temelini ise doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması sonucu ortaya çıkan tahribat oluşturmaktadır. İnsanların yeryüzündeki faaliyetleri ve bunların sonucu olarak yeryüzünün taşıma kapasitesi ise zorlanmaktadır. İnsan yaşamının devam edebilmesi ise; yeryüzü kaynaklarının bilinçli tüketimi, ekolojik kirliliğe karşı uygulanacak tedbirler ve doğru sürdürülebilir şehir politikaları ile mümkündür. Bu noktada yeryüzünün ekolojik döngüsü karşısında duyarlı davranılmalı ve siyasi, ekonomik, sosyal ve yerel oluşumların bu temel ekseninde hareket etmesi gerekmektedir.

Hızın etkili ve güçlü olduğu bu yaşam tarzı, özellikle nüfusu yoğun olan büyük şehirlerin ritmini, silüetini, hatta yapısını bile etkilemekte; bu şehirlerdeki bireylerin yaşantılarında iyi ve kötü olarak değerlendirilebilecek sonuçlar doğurmaktadır. İşte bu noktada küreselleşmenin olumsuz etkilerine karşı ilk olarak “Yavaş Hareketi” ortaya çıkmıştır. Yavaş Hareketi; hızlı, modern hayatı eleştiren ve hayatın birçok alanında hız ve modern tüketim kalıplarını dönüştürecek bir kültürel değişimi savunan toplumsal bir harekettir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 107). 1986 yılında Carlo Petrini tarafından ortaya atılan, yerel gıda ve yerel kültürü korumayı hedefleyen “Yavaş Yemek” hareketi, yavaş hareketinin temelini oluşturmaktadır. Yavaş şehir kavramı ise, işte bu noktada duyulan doğala dönme ihtiyacını, tüm bu yavaş hareket felsefesini bütünleştirerek şehre uygulanışı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yavaş Şehir Hareketi, 1999 yılı İtalya’sında, küreselleşmenin getirdiği tek tip düzene karşı, orta ve küçük ölçekli şehirlerin öncülüğünde, şehirlerin sakinlerini, dokusunu, mimarisini, yaşam tarzını ve yerel kimliğinin yok olması tehlikesine karşın ortaya çıkan bir birliktir. Angeli’nin çalışmasından, (akt. Bilgi, 2013). Yavaş şehir felsefesi yaşamın, yaşamaktan zevk alınacak bir hızda yaşanmasını savunmaktadır. Yavaş Şehir Birliği, insanların birbiriyle daha sağlıklı iletişim kurmasını hedefleyen, kendi imkân ve dinamikleri içinde yetebilen sürdürülebilir bir yapıyı hedeflemektedir. Aynı zamanda yerel değerlere sahip çıkan, yenilenebilir enerji kaynakları kullanmaya dikkat eden, alt yapı sorunları olmayan, teknolojinin

imkanlarından yararlanırken doğal yapıyı bozmamayı da hedeflemiştir. (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 107).

Bir yavaş şehrin yaşamına yön veren prensipler, şehir insanlarının ve ziyaretçilerinin yaşam kalitesinin yükseltilmesi, birliğe dâhil olan şehirler arasında, ulusal ve uluslararası ölçekte bilgi, fikir ve deneyimlerin paylaşılması üzerine kuruludur (Fullagar, Markwell ve Wilson'dan akt. Bilgi, 2013:21). Hızlı yaşamın karşısında yer almak, önde gelen prensiptir. Bu kapsamda yavaş şehir unvanına sahip şehirlerin hızlilik karşısında yavaş şehir felsefesine bağlı kalıp bu kriterlerin sürdürülmesi önem arz etmektedir. Bu sürdürülebilirlik, şehir yöneticileri olarak belediye başkanlarının yavaş şehir hareketine bakış açılarına göre farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle çalışmamızın ana hipotezi, yavaş şehir hareketinin yürütücüleri olarak belediye başkanlarının, hareketin gelişmesi ve sürdürülmesinde baş aktör olarak görev aldıklarıdır. Bu ana hipotez bir takım alt hipotez ile de desteklenmiştir:

Hipotez 1: Yerel seçimler olduğunda yavaş şehir üyeliğini sağlayan belediye başkanı değişebilir. Bu kapsamda Türkiye yerel siyasetinin gelgitli olduğu bir yerde diğer başka bir belediye başkanı gelip yavaş şehir kapsamında yapılan çalışmaları göz ardı edebilir ve farklı bir yoldan gidebilir. Bu yüzden yavaş şehir hareketinin, belediye başkanları ile sınırlı kalması hareketin sürdürülebilirliği yönünden tehlike arz etmektedir.

Hipotez 2: Belediye başkanları yavaş şehir üyeliğini sağladıktan sonra dönüşüm çalışmaları yapmaktadırlar. Bu dönüşüm çalışmaları kentsel yaşam kalitesini artırmak amacıyla başlasa da aslında kenti bir cazibe merkezi haline gelmesi için de yapılmaktadır. Yavaş şehirlerin bir cazibe merkezine dönüşmesi itibarıyla turist sayısının artması ile beraberinde otellerin, konaklama tesislerin de sayısı demektir. Bu durum ise yavaş şehir felsefesi ile ters düşmektedir.

Hipotez 3: Bir şehrin yavaş şehir üyesi olduktan sonra dönüşüm kapsamında yaptığı çalışmalar her yavaş şehirle benzerlik göstermez. Belediye başkanlarının bu noktada yavaş şehir uygulamalarını ne derecede iyi anladığı ne derecede yerele aktarabildiği önemlidir. Bu noktada her yavaş şehir belediye başkanı, yavaş şehir unvanının getirdiği avantajlardan yararlanmamaktadır.

Bu bağlamda çalışmanın ilk bölümü olan giriş bölümünde, yavaş şehir tanıtımı kısaca yapılarak, araştırma genel hatlarıyla ortaya konmuştur. İkinci bölümde, çalışma ile ilgili literatür taramasına yer verilmiş olup yapılan çalışmaların yavaş şehir hareketine katkıları vurgulanmıştır. Üçüncü bölümde, yavaş kavramının tarihsel gelişimi, yavaş şehir hareketinin doğuşu ele alınacaktır. Bunun devamında yavaş şehir hareketi incelenerek, bu hareket açıklanmaya çalışılacaktır. Ayrıca bu bölümde yavaş şehirlerin başvuru sürecinde ne gibi aşamalardan geçtiğine değinilecektir. Dördüncü bölümde, öncelikle araştırma sorununun ortaya konulabilmesi amacıyla; araştırmanın problemi, amacı, önemi ve sınırlılıkları açıklanmış,

yöntem ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmiştir. Bunun yanı sıra, araştırmada kullanılan veri toplama tekniği ve bu tekniğin tercih edilme nedeni açıklanacaktır. Belli bir yavaş şehirler ölçeğinde özgünlüğünü anlatan beşinci bölümde ise araştırmaya söz konusu olan yavaş şehirlerin neden seçildiği vurgulanarak, yavaş şehir belediye başkanlarının yavaş şehir hareketi kapsamında tutum ve davranışlarına yönelik alan araştırmasının sonuçları ele alınacaktır. Ayrıca belediye başkanlarının yavaş şehir hareketi kapsamında gerçekleştirmiş olduğu dönüşüm uygulamalarına yer verilecektir. Çalışmanın son bölümü olan altıncı bölümde ise tüm tez araştırması boyunca edinilen bilgi ve bulgular doğrultusunda yorum ve değerlendirmeye ayrılacaktır.

2.KAYNAK ARAŞTIRMALARI

Yavaş şehir hareketi, 1999 yılında İtalya’da Yavaş Şehir Birliği’nin kurulmasıyla birlikte dünyada ilgi uyandırmış ve incelenmeye başlanmıştır. Literatür taraması sonucu yavaş şehirler ile ilgili son döneme kadar yapılan çalışmaların kısıtlı olduğu görülmektedir. Yavaş şehirler ilk olarak, turizm ve pazarlama ile ilişkilendirilmiştir (Von Zweigbergk, 2009; Nilsson vd., 2011; Sezgin ve Ünüvar, 2011). Son dönemlerde ise yavaş şehir literatürüne bakıldığında yavaş şehirlerin çevre, sürdürülebilirlik, şehir planı ve mimari açıdan incelendiği görülmektedir (Radstrom, 2005; Pink 2008b; Keskin, 2010; Nilsson vd., 2011; Doğutürk, 2010). Bu kapsamda çalışmanın temel kaynaklarına aşağıda değinilmektedir.

1999 yılında başlayan yavaş şehir hareketinin öncüsü olarak kabul edilen Petrini ve Padovani (2005), çalışmalarında Lancerini’nin yaptığı çalışmadan bahsetmiştir. Lancerini yaptığı çalışmada İtalyan şehirlerini bölgesel olarak incelemiştir (Petrini ve Padovani, 2011). Araştırma yerel halk ile turist bölgelerini birleştirmenin yanı sıra, kentsel gelişimi sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çalışmanın sonucunda bazı bölgelerin gelişimi için oluşturulan yeni bir modele halkı ikna etmenin zor olduğu görülmüştür. Lancerini’nin bu bakış açısına rağmen, Petrini kitabında kentsel planlama alanındaki yeni varsayımları takip edip, incelemenin mümkün olduğunu belirtmiştir.

Radstrom (2005) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, yavaş şehir hareketi, yavaş şehirlerin ilkeleri ve tarihsel süreçlerinden bahsedilmiş olup, yavaş şehir hareketinin kentsel bir kimlik kazandırdığı varsayımı ele alınmıştır. Bu noktada Chianti, Orvieto, Bra, San Vincenzo ve Ludlow kasabaları bu kapsamda incelenmiştir. Çalışmanın devamında Kanada’nın Manitoba şehrinin yavaş şehir ilkelerine ne kadar uyduğu analiz edilmeye çalışılmıştır.

Honore (2008) çalışmasında, hızlı yaşamın yüzeyselliğinden, küreselleşmenin yaratmış olduğu olumsuzluklardan bahsederken yavaş kavramının önemini ve güzel yanlarını vurgulamaktadır. Çalışmada hız konusu çarpıcı bir şekilde ele alınarak günlük hayatımızda farkında olmadığımız ve alışkanlık haline getirdiğimiz hız tutkunluğuna değinilmiştir. Bunun yanı sıra yavaş yemek, yavaş şehir gibi kavramlara detaylı olarak yer verilmiştir.

Keskin (2010) çalışmasında, yavaş şehir kavramı, küreselleşmenin getirdiği tekdüzelik karşısında alternatif sürdürebilir kent modeli olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda, ilgili literatür taraması yoluyla yavaş şehrin tarihçesini, standartlarını ve özelliklerini açıklamıştır. Dünyada yavaş şehir hareketi uygulamalarına yer vererek, Türkiye’nin ilk yavaş şehri olan Seferihisar’ı incelemiştir. Bu bağlamda Seferihisar’ın yavaş şehir hareketine katılım sürecinden söz etmiş ve Seferihisar hakkında bilgilendirmede bulunmuştur. Çalışmanın sonucunda yavaş şehir hareketinin getirdiği ilkelerin, sürdürülebilir kentleşme ilkeleriyle paralellik gösterdiği ve bu

hareketin sadece nüfusu 50.000'nin altında olan şehirler için değil büyük şehirler için de geliştirilmesi gerektiği söylemiştir.

Doğutürk (2010) çalışmasında, modernizmin ve küreselleşmenin getirdiği olumsuzluklara bir tepkisi olarak ortaya çıkan yavaş yemek hareketini ve bunun uzantısı olan yavaş şehir hareketi yaşam kalitesi ve mimari yapı bağlamında incelemiştir. Çalışmada, dokuz yavaş şehre ulaşılarak; anket uygulanmıştır. Şehirlerin üye olduktan önce ve sonraki durumları karşılaştırılmış, yaşayanlarının yavaş şehir olmakla ilgili görüşleri ele alınmıştır. Ayrıca Türkiye'de yavaş şehir hareketi incelenerek, ilk yavaş şehir olan Seferihisar ile ilgili incelenmede bulunmuştur. Çalışma sonucunda, Seferihisar'ın yavaş harekete oldukça uyum sağladığı hususunda görüş dile getirilmiştir. Yavaş şehir hareketinin gerek dünyada gerekse ülkemizde kaliteli yaşama erişmek için doğru bir araç olduğu ve büyüdükçe daha çok şehre ve insana ulaşım olumlu değişim yaratacağı söylenmiştir.

Özkan (2011) çalışmasında, "yavaşlık" felsefesini inceleyerek bu felsefeyi kendilerine politika haline şehirler ve o şehirlerin bu hususta ne tip uygulamalar yaptıklarını anlatmıştır. Çalışma literatür taraması yoluyla elde edilen bilgilerin analiz edilmesi sonuca dayanır. Gerek duyulan bölümlerde, Seferihisar ve Svendborg yavaş şehir temsilcilikleri ile görüşülmüştür. Yapılan uygulamaları incelemiş ve şehirlerin kendi kültürel varlıklarını sürdürebilmeleri için neler yapmaları gerektiği hakkında önerilerde bulunmuştur. Çalışma sonucunda, günümüz dünyasındaki örneklemelerinden yararlanılarak, hareketin kriterlerini uygulamak ve bu yaşam tarzını benimsemek isteyen kurum, kuruluş ve bireylerin yararlanabileceği basit ve anlaşılır bir rehberin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Sezgin ve Ünüvar (2011) çalışmasında, yavaş şehirler, turizm ve şehir pazarlaması çerçevesinde anlatılmış olup yavaş şehir felsefesinin yeni bir turizm pazarlaması biçimi olduğu öne sürülmüştür. Çalışmada yavaş şehir üzerine detaylı bir inceleme yapılmıştır. Ayrıca yavaş şehir olmak isteyen şehirlere tavsiyelerde bulunulmuştur.

Göçkan (2012) çalışmasında, yavaş şehir hareketinin özünü, ortaya çıkış sebeplerini, gelişimini, öncülük ettiği diğer hareketleri Seferihisar'ın fiziki, beşerî ve ekonomik özelliklerini, doğal ve kültürel yapılarını analizler yaparak açıklamıştır. Bu çerçevede ilgili literatür taranması yoluyla yavaş şehirleri ortaya çıkaran nedenler ve ilkeler üzerinde durulmuş ve yerinde yapılan gözlem ve incelemelerle konu hakkında veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada aynı zamanda konu ile ilgili çeşitli uzman kişi ve kurumlardan da yararlanılmıştır. Çalışmanın sonucunda yavaş şehir hareketi tüm dünyada büyük bir hızla yayıldığı ve ilkelerinin benimsendiği gözlemlenmiştir.

Andarabi (2012) çalışmasında, yavaş şehir unvanına sahip şehirlerde yerel halkın turizme yaklaşımını ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmada, ilgili literatür taranması yoluyla yavaş şehirlerin mevcut durumu ortaya konmaya çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak anket

formu kullanılmış; Seferihisar ilçesinde 446 kişilik örneklem üzerinde uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, yavaş şehirde yaşayan yerel halkın turizmin etkilerine ilişkin bireysel özelliklerine göre bazı farklılıklar göstermiştir.

Özgenç (2012) çalışmasında, insanların mutlu olduğu toplumsal düzenin sağlanması için şehir yapılarının nasıl olması gerektiği üzerine bir analiz yapılmıştır. Çalışmada literatür taraması yapılmıştır. Yavaş şehir olarak, Türkiye'nin ilk yavaş şehri olan Seferihisar'ı seçmiş, bu kapsamda yapılan çalışmaların analizi yapılmış ve istenilen sonuca ulaşip ulaşmadığı irdelenmiştir. Çalışma amacına ulaşabilecek bir ideal kent tasarımı kentsel planlama, ulaşım, gıda gibi günümüz sorunları ele alınmış, bu sorunları azaltan birtakım çözümler önerilmiştir.

Akoğlu Kozak ve Aksöz (2013) çalışmasında, Seyitgazi ilçe merkezinin yavaş şehir hareketine uygunluğunun tespitine yönelik yaptıkları çalışmada öncelikle, Seyitgazi ilçesinin uluslararası yavaş şehir standartları kapsamında değerlendirilmesi yapılmıştır. Buradan hareketle, Seyitgazi ilçesinde yavaş şehir hareketinin başlatılabilmesi için bir ön koşul olan bilinirlik eğitiminin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. Bunun yanında yerel yönetim ve yerel halk ile yüz yüze görülmüş yavaş şehir hareketine yönelik değerlendirmeler ele alınmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, yerel halkın bu hareketi desteklediği sonucuna varılmıştır. Araştırmanın sonucunda, Seyitgazi ilçesinin yavaş şehir standartlarında bir ilçe konumuna gelebilmesi için yerel yönetime öneriler sunulmuştur.

Coşar (2013) çalışmada, yavaş şehir unvanının, insanların tatil seçimlerinde ne derece etkili olduğunu, şehre gelen ziyaretçilerin tatil deneyimini nasıl etkilediğini ve yerel halkın yaşam kalitesi üzerinde ne gibi etkilerinin olduğunu araştırmıştır. Ayrıca bir turizm destinasyonu bakımından yavaş şehirlerde oluşabilecek olumsuzlukları da incelemiştir. Araştırma kapsamında, Seferihisar'da ikamet etmekte olan kişilerle, burada hizmet veren turizm işletmelerinin yöneticileri ile Seferihisar Belediye Başkanı ile görüşülmüştür.

Ekincek (2014) çalışmada, yavaş şehir yöneticilerin sürdürülebilirlik değerlendirmeleri yönünde incelemede bulunmuştur. Çalışmaya veri toplamak amacıyla ilgili literatür taranmış ilgili yöneticilerle mülakat yapmak adına sorular oluşturulmuştur. Çalışma kapsamında kullanılan soru formu 167 kişiye gönderilmiş, sadece 70 yöneticiden geri dönüş olmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda yavaş şehirlerin kriterleri zorluk derecesine göre, hedefler ise önem derecesine göre sınıflandırılmıştır. Ayrıca yavaş şehirlerin destinasyonun sürdürülebilirliğe olan etkisi yöneticiler tarafından değerlendirilip ve yavaş şehir başvuru süreci hakkında bilgiler verilmiştir.

Acuner (2014) çalışmasında, homojen kentsel gelişime bir alternatif olan yavaş şehrin önemini ortaya koyarak, Çamlıhemşin ilçesi için bir yol haritası belirlemektedir. Çamlıhemşin için geliştirilen model önerisine örnek teşkil etmek üzere Amerika Birleşik Devletleri'nin Kaliforniya eyaletinin San Francisco kentinin Sebastopol kasabası seçilmiştir. Çalışmada,

görüşme, saha notları ve belge inceleme kullanılmıştır. Bu bağlamda, Çamlıhemşin ve Sebastopol bölgelerine ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Gözlemler sonucu elde edilen veriler gözlemci yorumu yöntemi ile çalışmada kullanılmıştır. Elde edilen veriler ışığında hâlihazırda Çamlıhemşin'in kriterlerin %51'ini sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ersavaş Kavanoz (2015) çalışmasında, küreselleşme karşıtı olarak ortaya çıkan yavaş şehir hareketini kentsel pazarlama stratejisi yönünden değerlendirmiştir. Çalışmada Türkiye'nin ilk yavaş kenti Seferihisar'ı örneklem olarak ele almış, şehirde turizm ve tarım alanında yapılan projelere yer vermiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda Seferihisar'ın yavaş şehir hareketi kapsamında daha çok yerel kalkınma odaklı bir kent pazarlama stratejisiyle hareket ettiği sonucuna varılmıştır.

Donat (2016) çalışmasında, Türkiye'de 2015 yılından önce 9 yavaş şehir unvanına sahip şehirleri, yavaş şehir hareketinin ilkeleri doğrultusunda incelemiştir. Çalışmanın odak noktası yavaş şehirlerin kamusal mekân durumu ve belediyelerin kamusal mekanlar üzerinde gerçekleştirdiği dönüşüm olmuştur. 9 yavaş şehir tek tek ziyaret edilmiş olup kamusal mekanlar üzerinde yerinde gözlem yapılmıştır.

Küçükali (2017) çalışmasında, yavaş şehir kriterlerinden biri olan temiz çevre politikaları kapsamında şehirde çalışanların yaşam kalitesine dair etkisini ölçmeye çalışılmıştır. Örneklem olarak yavaş şehir Uzundere seçilmiştir. Uzundere şehrinin kamu ve özel sektör çalışanları açısından yavaş şehir hareketinin nasıl algılandığı yüz yüze görüşme yoluyla açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışma sonunda Uzundere'de yavaş şehir hareketinin sürdürülebilirliği sağlanması açısından bir takım çözüm önerileri sunmuştur.

Görüldüğü gibi literatürde güncel bir yaklaşım olan yavaş şehir kavramı farklı alanlardan araştırmacıların da ilgisini çeken ve gün geçtikçe daha fazla üzerinde durulan bir konu haline gelmiştir. Bununla birlikte, yavaş şehir olabilmek için çevre politikaları, altyapı, kentin dokusunun korunması, yerel üretim ve ürünlerin desteklenmesi, konukseverlik gibi kriterleri gerçekleştirmede en önemli pay yerel yöneticilerindir. Bu kapsamda yerel yöneticilerden olan belediye başkanları oldukça önem arz etmektedir.

3. YAVAŞ HAREKETİN TARİHSEL SÜRECİ

Günümüz toplumlarında hız kavramı; teknolojinin gelişmesine bağlı olarak sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda oldukça ön plana çıkmaktadır. Küreselleşme ile daha önem kazanan hız, bireylerin yaşamlarında olumsuz etkiler de bırakmaktadır. Şöyle ki bireylerin gündelik yaşantılarında hızlı olanın kazandığı, yavaş olanın ise kaybettiği vurgusu yapılmaktadır. Özellikle modernleşme ile hızlı olmanın birey üzerindeki yarattığı baskın algı, işin olduğundan daha ağır hissedilmesine neden olmaktadır. Bu noktada küreselleşmenin etkisi kültürel boyutta gün geçtikçe artmaktadır. Nitekim dünyanın bir birçok yerinde arabalar, mimari yapı, giyim, ayakta hızlı yemek (fast food) yeme gibi konularda benzerliklerin görülmesi, küreselleşmenin bir boyutu olan kültürel küreselleşmenin bir sonucudur (Bostancı, 1990: 32).

Küreselleşmenin getirdiği bir diğer boyut ise tek tip dünya düzeni yaratması olmuştur. Birbirine benzeyen şehirler, mekanlar ve insanlar ortaya çıkmıştır. Bu benzerlik durumu, şehirlerin sürdürülebilirliğinin de gittikçe azaldığı bir “hızlı dünya, hızlı yaşam” döngüsü ortaya çıkarmaktadır. Küresel sistemde hızlı dünya ise ulusal kimliklerin ekonomilerin tek bir pazarla bütünleşmesi, modern iletişim ağlarının kurulu olduğu ve sosyal hayatın büyük bir kısmının tüketimin hâkim olduğu bir düzen olarak tanımlanabilir. Bu süreçte giderek hızlanan dünya, homojenleşen sosyal ve kültürel yaşamlar yavaş hareketinin temel çıkış noktasını oluşturduğu söylenebilir. Artık hızlı olana karşı, durulmak, yavaşlamak, alternatif olarak görülmektedir. Yavaş yaşam, insan hayatının daha dolu geçtiğini göstermiştir, ayrıca zamanı daha tasarruflu kullanmayı öğretmektedir. Anlamsız ve değersiz gibi görülen hayatı yaşanabilir hale getiren, zamanın boşa geçirilmemesi gerekliliği ise bu hareketin öğretisidir (Parkins & Craig, 2004: 364). Yavaşlama hareketi insan hayatını daha yaşanabilir hale getirmekte, hayatın hızlı akışını dengeleyerek her anın keyifli bir şekilde yaşamanın yararlı oluşunu vurgulamaktadır.

Günümüz tüketim odaklı yaşantımızda alışkanlıklarımız doğal olarak yeni dünya düzenine entegre olmuş bir halde değiştirmemizi söylemektedir. Hızlanma ihtiyacı farkında olmadan tüm bu küresel güçlerin getirdiklerini kabul ettiğimizi doğrulamaktadır. Bilgisayarımıza bir program indirirken, bir internet sitesine abone olurken, son kısma gelindiğinde yazan “Bütün hüküm ve şartları okudum” veya “Onayladım” yazısına basmakta acele edişimiz, bize sunulan tüm gündelik yaşam pratiklerini ve koşullarını acele ile kabul ederek hayatımızı sürdürmekte, bütün şart ve hükümleri yerine getirme gerekliliğini her yerde hissetmekte, yaşantımızı bize sunulan hızlı yaşam şekline göre sürdürmekteyiz. Yavaş felsefesi bu bağlamda yaşamımızda nefes almamızı ve eleştirel bir gözle çevremize bakmamız gerektiğini dile getirmektedir Christopher Richards'ın (2011) hazırladığı Yavaş Hareketi manifestosu da tam bunu anlatmaktadır:

“Bizi hızlanmaya zorlayanlar var. Direniyoruz! Ne bayrak kaldıracak ne de tükeneceğiz. Ofiste ve yollarda yavaşlayacağız. Çevremizdeki tüm insanlar (hiçbir şey ifade etmeyen) hiperaktivitenin sinir bozucu durumundayken biz, kendimize duyduğumuz güvenle yavaşlayacağız. Kendi huzurumuzu her ne pahasına olursa olsun koruyacağız. Alanlarda ve caddelerde yavaşlayacağız, tepelerde yavaşlayacağız, asla teslim olmayacağız! Çevrenizdekiler hızlanırken siz yavaşlarsanız bizden birisiniz demektir. Diğerlerinden biri değil bizden biri olduğunuz için gurur duyun. Çünkü diğerleri hızlı biz ise yavaşız. Yapmaya değer bir şey varsa onu yavaşça yapmaya da değer. Bazıları doğuştan yavaştır- diğerleri buna mecbur kalırlar. Ancak bir fincan sabah çayıyla yatakta uzanmanın insanoğlunun en iyi hali olduğunu bilen birileri hâlâ var (Slow Movement manifestosu,2011).”

Hız ve yavaş kelimeleri sadece bir değişimi belirtmekten öte bir anlam içerir ve varoluşa yaşama dair bir felsefenin göstergeleridir. Hızlı kavramı, meşgul, kontrolcü, tez canlı, analitik, stresli, yüzeysel, sabrı olmayan, uyuşuk olmayan, niceliği niteliğe tercih eden anlamı içermektedir. Yavaş kavramı ise bunun tam tersi şeklinde, yavaş, inceleyici, nazik, sakin, sezgisel, sabırlı, düşünceli ve niteliği nicelikten önce tercih eden anlamında kullanılmaktadır (Honore, 2008: 15). “Yavaşlık” kelimesi aslında bir yanılgıya yol açabileceği kaygısını da beraberinde getirmektedir. Yavaş hareketin esasını, kaliteli zaman geçirilmesi oluşturmaktadır. Kelimenin kökeni (citta) İtalyanca olarak alındığında, daha kaliteli zaman geçirmek, bu kaliteli zamanın değerini bilmek, bundan keyif almak ve bu kaliteye sahip olmak için de zamanı doğru kullanmak anlamına geldiği görülmektedir (Radstrom, 2011: 95). Yavaş hareketinin oluşumu “yavaş yemek” hareketi oluşturmaktadır. Bu akım daha sonra farklı alanlara da yansımıştır. Günümüzde seyahat, trafik, turizm, gazetecilik ve daha birçok alanda bu akımın uygulanabileceğine dair örnekler görülmektedir.

3.1. Yavaş Hareketi

Hız kavramının doğuşuna bakarsak karşımıza 18. yüzyılda İngiltere’de doğup tüm dünya tarihini kökten sarsan Sanayi Devrimi çıkacaktır. Zamanın paraya çevrildiği dünyada üretim-tüketim süreci hızlı bir şekilde artmış, ortaya yeni yaşam biçimin sunulmuş ve insanoğlu modernleşme sürecine adım atmıştır. Dünyayı tarımsal üretim merkezli yapısından çıkaran Sanayi Devrimi giderek artan hızlı ulaşım, iletişim ve üretim tekniklerini beraberinde getirmiştir. Bu gelişmeler sonucunda öngörülemez bir hızla şehirlere, kırdan kente göç başlamış olup şehirler bir dönüşüm sürecine girmiş karşımıza metropoller olarak çıkmıştır (Mutlu ve Batmaz, 2013: 25). Hız olgusu artık giderek övülen ve kutsanan bir duruma yükselmiştir. Marinetti (1909) tarafından kaleme alınan Fütürist Manifesto; dünyanın haşmetini yeni bir güzellik tarafından zenginleştirildiğini, bu güzelliğin de hız olduğunu belirtir. Ancak, sanayileşmeyle doğru orantılı olarak modernleşmenin getirdiği bu hız arttıkça, buna karşı olan insanlar da artmıştır; hatta daha 19. yüzyılda sanayileşen ülkelerde Sanayi Devrimi’nin getirdiği

sürekli hız ve durmaksızın üretim anlayışına karşı ciddi tepkiler meydana gelmiştir (Honore, 2008: 46). 20. Yüzyılda ise hız kavramına karşı giderek artan tepkisel yaklaşım olarak Yavaş Hareketi meydana gelmiştir. Yavaş Hareketinin en temel ve örgütlü unsurlarından biri olan Yavaş Yemek (Slow Food) hareketinin manifestosunda sanayileşmenin getirdiği hız kavramından şöyle bahsedilir:

“Yüzyılımız endüstrileşme çağının izinde başladı ve gelişti, bu çağda önce makine icat edildi sonra da bizlerin yaşam tarzı oldu. Hız tarafından ele geçirildik ve aynı sinsi virüse boyun eğdik: alışkanlıklarımızı bozan, özel hayatımıza müdahalede bulunan ve bizleri fast food tüketmeye zorlayan ‘hızlı hayat’ (Slow Food Manifesto, 1989)”

Yavaş hareketinin oluşumu, 1980 yılında İtalya’ da Bra şehrinde kurulan Hür ve Övülen Barolo Şarabı Dostları Derneği’ ne (Libera e Benemerita Associazione Amici del Barolo) dayanır. Bu dernek zamanla Arcigola adındaki örgütlenmeyi oluşturmuştur. Kısa adı ARCI olan ve Türkçe’de İtalyan Kültürünü Canlandırma Derneği olarak çevrilen bu hareket, ulusal hareketlenme ve canlanmayı kendine ilke edinmiş sol görüşlü bir oluşumdur. Hareketin ortaya çıkışı ile şehir yaşamında tazelenme yaşanırken, hareketin baş aktörleri Arcigola’nın şarap ve yemek kültürünü, edebiyat, sanat, toplumsal felsefe gibi konular dahilinde inceleyen bir yayın olan “La Gola (1982-1989)” Dergisi’nin kurucuları ile de sıkı ilişkiler geliştirmişlerdir. Yavaş hareketi tüm bu süreç içinde Roma’da oluşan bir kıvılcımla ortaya çıkmıştır. Hızlı yemek tüketiminin başrol isimlerinden olan Mc Donald’s a karşı bir karşı çıkış olarak meydana gelen Yavaş Yemek hareketi yavaşlık hareketinin başlangıcı olarak kabul edilmiştir (Ünal ve Zavalı 2016: 894).

Günümüzde hızlı yaşam kültüründen sıkılan birçok birey, daha tatmin edici, daha sağlıklı, daha az iş odaklı bir yaşam tarzını istemektedir. Bunun nedeni ise yaşamın gittikçe artan bir şekilde hızlanması ve buna bağlı olarak insanların yaşam kalitesinin düşmesidir. Yavaş hareketinde ise yaşam basit yaşandığı sürece yaşamdan verim alınabilir ve hayat kalitesi yükselir. (Ünal ve Zavalı, 2016: 894). Ekolojik yaşamın korunmasına da önem veren yavaş hareket, çevre kirliliğini minimum seviyeye çekmek adına “ekolojik ayak izi” adı verilen daha az tüketmeyi ve çevre kirliliğini azaltmaya yönelik faaliyetleri desteklemektedir. Farklı bir bakış açısı ile bakarsak yavaşlama hareketinin esas değerleri; verimli tarım alanlarını, denizleri, doğal kaynak alanlarını ve sürdürülebilir yaşam alanlarını korumak olarak da sıralanabilir (slowmovement.com, 2017). Milan Kundera da Yavaşlık adlı eserinde hız ve yavaşlık arasındaki ilişkiyi; “Yavaşlık ile anımsama, hız ile unutma arasında gizli bir ilişki vardır... Bir adam sokakta yürüyor. Birden bir şey anımsamak istiyor, ama anı uzaklaşıyor. O anda kendiliğinden yürüyüşünü yavaşlatıyor. Buna karşılık, az önce yaşadığı kötü bir olayı unutmaya çalışan insan, hala çok yakında olan zamanda, sanki bulunduğu yerden hemen uzaklaşmak istiyormuş gibi elinde

olmadan yürüyüşünü hızlandırır” (Kundera, 2014: 36). Yavaşlama isteğinin nedeni olan ‘hız’ın ortaya çıkışı ve sonuçları, Yavaş Hareketinin durduğu noktayı incelemek için gereklidir.

Yavaş Hareketi, Yavaş Yemek ve Yavaş Şehir oluşumlarının fikrîsel anlamda çıkış noktası olmuştur. Temelinde küreselleşmenin getirdiği yaşam tarzına karşı gelişen ve bu olgunun yok etmeye başladığı değerlerin merkezine yerleştirilen ifade ediş şeklidir. Yavaş Hareketi kurumsal bir hareket değildir, herhangi bir genel kurulu, yöneticisi, merkezi, ofisi, vb. bulunmamaktadır (Honore2, 2008: 18). Yavaş sanat, yavaş turizm, yavaş trafik, yavaş gazetecilik, yavaş bahçe, yavaş seyahat, yavaş eğitim, yavaş basın, yavaş gündem, yavaş para, yavaş tasarım (Güven, 2011: 116) gibi pek çok alanda yavaş kavramının ismi geçmektedir. Bu kapsamda Yavaş Hareketinin sınır ve mekân tanımayan ve yaşamın her alanına yayılma olanağı bulan bir felsefe olduğunu kabul edebiliriz.

Yavaş Hareketi, dünyadaki her şehrin yerel kültürel mirasını korumasını dile getirmekte, yerel özgünlüğü ve küreselleşmenin aşındırdığı değerleri vurgulamaktadır. Yavaş Hareketi; hıza karşı bir tepkime olmakla birlikte zamanı kovalamadan yaşam kalitesini yükseltmeyi amaçlamaktadır. Yavaş ve hızlı akımının karşılaştırması Tablo 1’de ele alınmaktadır.

Tablo 3.1. Yavaş ve Hızlı Akımın Karşılaştırılması

YAKLAŞIMLAR	HIZLI	YAVAŞ
ÖZELLİKLER	• Homojen • Tek zorunluluk • Eşit olmayan • Endüstriyel • Standart • Kurumsal/ Şirket Destekli • Sürdürülemez • Kopyalanmış • Düşük kalite • Çoğaltılabilir • Yerel tarih ve kültüre duyarsız	• Kişiye özgü • Çoklu zorunluluk • Eşit • El işi • Özel • Yerel girişim/ Halk destekli • Sürdürülebilir • Özgün / Otantik • Yüksek kalite • Kişiye özgü • Yerel tarih ve kültüre duyarlı
ÖRNEKLER	• Mega Kentsel Gelişim Projeleri • Ağır Endüstrileşme/ Hava kirliliği • Endüstriyel gıda sistemleri	• Toplum ekonomik gelişimi • Yavaş şehirler • Yavaş yemek

Kaynak: Knox ve Mayer, 2009: 35

Tablo 1. de görüldüğü üzere hız olgusunun günümüzde yaşam kalitemiz bakımından olumsuz özelliklerini görebiliyoruz. Buna karşılık yavaş felsefe tamamen özgün, yaşamdan zevk alan, çevreye duyarlı ve yüksek kalitede bir yaşam tarzını savunmaktadır.

Yavaş Hareketi son yıllarda hayatın diğer alanlarına da etkili olmaktadır. Bu bölümde günümüzde etkili olan yavaş hareketler sırasıyla açıklanacaktır.

3.1.1 Yavaş Yemek

Yavaşlamayı ilk başlatan hareket Yavaş Yemek (slow food) hareketi olmuştur. Yavaş Yemek Hareketi İtalyan yazar Carlo Petrini ve arkadaşlarının 1986 senesinde Roma meydanında (Piazza di Spagna) hızlı yemek sektörünün baş aktörlerinden olan Mc Donald's restoranın açılışını protesto etmesi ile başlamıştır. McDonalds'ın açılışını tepki gösteren bu gruba göre mekân hem meydanın mimari görüntüsünü bozmakta hem de İtalyan yemek kültürüne ve beslenme alışkanlığına büyük darbe vurmaktadır (Petrini ve Padovani, 2011: 110).

Petrini'ye göre, "İnsanların mideleri hızla dolarken, ruhları yavaş yavaş boşalmaktadır". Petrini aslında insanların sürekli hızlı bir şekilde yemek yeme baskısına, yemeğin tadına varılmamadan yenilmesine, adeta lokmalarını boğazına dizen bir dünyaya karşı çıkmıştır. (Parkins ve Craig, 2006). Yavaş yemek hareketi, 9 Kasım 1989 yılında, Paris Opéra Comique'de, Arjantin, Almanya, Avusturya, Brezilya, Japonya, Danimarka, Fransa, İspanya, İsviçre, İtalya, Macaristan, İsveç, Hollanda ve Amerika Birleşik Devletleri temsilcilerinin katılımı ile Yavaş Yemek Manifestosu'nun imzalanmasıyla resmîyet kazanmıştır. 2007 yılında 5. Yavaş Yemek Kongresi'nde Declaration of Puebla'nın onaylanmasıyla manifestonun kapsamı genişletilmiştir.

Küreselleşme şehirlerin mimarisini, insanlarını ve yaşam tarzını homojenleştirilmesi ve yerel dokunun ortadan kaldırmasını engelleme amacını taşıyan, Yavaş Yemek Manifestosu "temiz, iyi ve adil gıda" ilkelerini benimsemiştir. Bu ilkeler göre "iyi" taze ve mevsiminde toplanan ve kaliteli beslenmeyi, "temiz" insan, çevre ve hayvan sağlığına zarar vermeyen, ilaçsız, insan sağlığına uygun yiyecek üretimini destekleyen, yerel üreticiyi korumayı ve "adil" küçük ölçekli tarım üreticilerin fiyat bakımından desteklendiği, haksız kazancın ve rekabetin engellendiği ve tüketicilerin satın alma gücünün aşılması gerektiğini söylemektedir (www.slowfood.com).

Şekil 3.1. Yavaş Yemek logosu

Kaynak: www.slowfood.com

Şekil 3.1 de görüldüğü üzere hareket kendine sembol olarak salyangoz figürünü belirlemiştir. Yavaş, tedbirli, sabırlı, ancak kararlı bir yolda ilerleyen salyangoz, ağır bir şekilde kendisinden beklenmeyecek mesafeler aşmakta; bunu yaparken de geçtiği yollarda ince bir iz bırakmaktadır (Kavas ve Kavas, 2012).

Yavaş yemek hareketi, eko- gastronomi geleneğinin ve biyolojik çeşitliliğin korunması; geleneksel tarım yöntemlerinin kullanılması yönünde küçük ölçekli üreticilerin desteklenmesi; tüketicinin yöresel, lezzetli gıda ve çevre bilgisini geliştirmesinin amaçlanması olmak üzere üç ana eylem alanından oluşmaktadır (Petrini, 2003; Malatesta vd., 2005; Parkins ve Craig, 2006). Burada yavaş yemek hareketinin en belirgin karakterisitik özelliğinin “yöresellik” kavramı olduğunu söyleyebiliriz. Geleneksel tarım uygulamaları, yöresel yemekler, sebze ve meyve gibi yetiştirilen ürünler yoluyla bir bölgenin kendine özgü çeşitliği vurgulamaktadır. Petrini’ye göre (2003) yöresellik kavramı, her bir küçük tarımsal alanda ve o alanda üretilen ve pişirilen yemeklere eşsiz lezzetini veren doğal faktörler (hava, su, toprak, bitki örtüsü, rakım) ile beşeri faktörlerin (geleneksel tarım yönetimi, toprağı sürme vb.) bir karışımıdır. Yerel üretimi ön planda tutan yavaş yemek felsefesi, yerel üretim sayesinde ürünlerin nasıl ve hangi şartlarda üretildiğinin öğrenilmesi ve tarlayla tezgâh arasında, üretici ve tüketici arasında direk bağ kurarak başka pazarlama faktörlerinin girmemesi sağlanmıştır. Böylece geleneklere dayalı yerli üretim yöntemleri ile yöresel tohumların türü ve çeşitliliği dolayısıyla da biyolojik çeşitlilik korunarak zenginleştirilmiştir (Sırım, 2012: 122).

Günümüzde Yavaş Yemek Birliği 160 ülkede temsilciği olup toplamda 16.326 üyesi bulunmaktadır. Bu birliğin üye sayısını ve üye ilkelerini göz önünde bulundurursak herhangi bir kâr amacı gütmeyen dünyanın en büyük eko-gastronomik sivil toplum kuruluşudur.

Yavaş Yemek hareketi savunucuları bu ürünlerin varlığını hatırlatıp nesli tükenmekte olan türlere dikkat çekerek, üretimi artırmak için herkesi harekete geçirmeyi amaçlamışlardır. Bu hareketlilik için öncelikle ürünlerin sahip olduğu değerleri anlatarak bilinirliklerini arttırmayı hedeflemişlerdir. İkinci olarak ise üreticileri destekleyerek bu ürünlerin varlığını çoğaltmayı hedeflemişlerdir. Ayrıca bu ürünlerin devamının sağlanması için tüketici grubundaki kişilerin nesli tükenmekte olan ürünleri daha az yemeleri ya da hiç yememeleri konusunda uyarılarak mevcut ürünlerin çoğalmaları için destekleri gerekmiştir. Zincirleme şekilde gelişecek olan bu düzen mecburi bir hizmete dönüşmüştür (www.fondazione Slow Food.com, 2017).

Presidia'nın; temelini ise üreticilerle kurulan ilişkiler ve onların üretim ve pazarlama tekniklerini geliştirmek oluşturur. Presidia projesine, 1999 yılında başlanmıştır. The Ark of Taste aracılığıyla nesli tükenmeye yüz tutmuş yüzlerce ürünün listelenmesinden sonra birlik, tamamen üreticiye odaklanmış; üretim yerleri tek tek incelenmiş, üreticiler ziyaret edilmiş, onların ürünlerini, bilgileri ve emeği desteklemeye başlanmıştır (www.fondazione Slow Food.com, 2017).

Presidia projesi, Yavaş Yemek üreticilerin, ürünlerinin aracısız pazarlanmasını, korunmasını ve tanıtımını yapmaya teşvik eder. Yavaş Yemek Biyolojik Çeşitlilik Vakfı bütün dünyada Presidia'nın tanıtımı için çeşitli reklamlar oluşturmaktadır. İlk tanıtım projesi İtalya'nın Piedmont bölgesindeki Morozzo horozunu kurtarmaya yönelik gerçekleşmiştir. İkincisi ise Torino'daki Salone del Gusto meydanında 90 İtalyan üreticisinin bir araya gelip düzenlediği yiyecek ve şarap festivali olmuştur. Uluslararası Presidia'nın geliştirilmesi ise 2000 yılında başlamış olup, 2003 yılında Toskana'da kurulan Presidia, özgün kimliklere, dünyanın doğal kaynaklarına, sürdürülebilir tarım ve bireysel tüketicilerin sağlığına uygun iyi tarım uygulamasını önermektedir (Petrini ve Padovani, 2011: 110).

Presidia projeleri, üretim süreci ilgilenirken aynı zamanda sosyal ve çevresel konulara da ilgi göstermektedir. Örneğin; üreticilerin çocuklarının okula gönderilmesi, kadınların üretim sürecime katılmasının desteklenmesi gibi etkinlikler de bulunmaktadır. Yalnızca gastronomi geleneğinin korunması değil bir ürünün, teknik destekle (ziraatçı danışmanlığı, piyasadaki uzmanlarla iş tecrübelerinin paylaşılması vb.) veya gerekli ekipmanın teminine katkıyla geliştirilmesine de yardımcı olmaktadır.

Günümüzde ise 267 tane Presidia projesi bulunmakta olup 200 proje ise İtalya'da gerçekleşmiştir. Bu projeler, ekolojik dengenin korunmasına, kırsal alanların ekonomik yönden kalkınmasına, yerel kalkınma ve turizme katkı sağlamaktadırlar.

Terra Madre (Toprak Ana) hareketi ise 2003 yılında başlatılmıştır. Uluslararası Gıda Toplulukları Ağı olan Terra Madre hareketi, dünyadaki küçük ölçekli üreticileri bir araya getiren, geleneksel üretim yöntemlerine sahip çıkmış bozulmaya uğramamış toplumları gün yüzüne çıkarmayı hedeflemiştir. İtalya'nın Torino şehrinde iki yıla bir yapılan festival kapsamında dünyanın birçok yerinden insanların gelip bulunduğu bir platformdur. Köylü, çiftçi, küçük üretici, yazar, öğrenci, araştırmacı, gazeteci, öğretmen, işçi, memur, aşçı gibi her türlü meslek sahibi yiyecek içecek dünyası ile ilgili kişi Terra Madre etkinliğinde bir araya gelmektedir. Biyo-çeşitliliği ve çevreyi korumak, tohumun patentleşmesine ve GDO'lu ürünlere karşı çıkmak, su hakkını savunmak, geleneksel üretim biçimlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak, küresel kartellerin dayatmalarına direnmek gibi pek çok konuda tartışmalar, paneller yapılmasının yanı sıra, dünyanın dört bir yanından projeler sunulmakta, üretimler, fikirler paylaşılmaktadır. (Eker, 2006).

Dünyayı kendi çıkarları doğrultusunda yönetenlere, ulus aşırı şirketlerin getirdiği dejenerasyona karşı gelenler, geleceğe dair umutla bakanlar bu ortamda bir araya gelmektedir. Özetle Terra Madre; topraktan ekmeğini çıkaranların, toprağı korumak isteyenlerin el ele tutuştuğı, kalplerin birlikte çarptığı, küreselliğin getirdiğı sonuçlara karşı küresel bir direniş ortamı, aynı kaygıları taşıyan insanların küresel iletişim ağı olarak tanımlanabilir (www.slowfoodanadolu.com).

• **Earth Markets (Uluslararası Yerel Üretici Pazarları)** Uluslararası yerel üretici pazarlarının kurulmasındaki amaç; kazanılan deneyimleri çeşitli hikayeler ile dünyanın dört bir yanına ulaştırarak Yavaş Gıda prensipleri ile ilgili detaylı bir ağ geliştirmektir. Bu ağ yerel düzeyden başlayarak uluslararası seviyeye kadar ilerleyen bir kuruluş oluşturmuştur. Birbirinden farklı kültürleri, birbirinden bağımsız yerleri ortak bir noktada buluşturarak kültürlerin tanınmasına olanak vermiştir. Aynı zamanda, her pazarın yöresel oluşu ve özgün karakteri de göz önünde bulundurulmaktadır. Her pazarda yer alan bireyler, internet sitesinde yer alan forum aracılığıyla ve eğitim ve değişim için süreli yapılan uluslararası toplantılarda birbirleriyle iletişim olanağı sağlanmıştır. Son olarak, her pazarın kendisi bir ağdır. Pazarın kurulması ve işletilmesinde iş birliği yapan kurumlar, dernekler, vatandaşlar, restoran işletmecileri ve üreticilerden oluşan bir ağ. Amaçları doğrultusunda satın alma grupları oluşturulmuştur. (www.earthmarkets.com, 2018). Türkiye'deki temsilci ise İzmir Foça pazarı olmuştur.

Bunlar genel olarak yerel ürünlerin ve yerel üreticilerin desteklenmesini, geliştirilmesini böylece yerel kültürün korunarak gücünü kazanmasını sağlayan projelerdir. Bu noktada Türkiye'de 1999 yılında "**Sefertası Hareketi**" adıyla bilinen hareket ortaya

çıkmiştir. Bu hareketin hedefi de yavaş yemek felsefesine doğru bir orantıda, ev mutfaklarında yerel yemeklerin pişirilmesini ve aile sofralarını, hızlı beslenmenin olumsuz etkilerine karşı toplumun temel organizması olarak görmektedir. İsim ve sembol olarak seçilen Sefertası, gelenekselliği ifade etmektedir (Eker, 2006). Sefertası Hareketi yerel lezzetlerin korunmasını, unutulmamasını ve yaygınlaşmasını savunan bir sivil toplum hareketidir. Sefertası hareketi isminin seçiminin nedeni, sefertasına verilen sembolik değerlerdir. (Özkan, 2011: 19).

Sefertası hareketi artık insanlara modern dünyanın bir takıntısı olan hıza, sürekli alışveriş merkezlerine gitmeye, yediği yemeğin ne olduğunu bilmeden direk mideye indirmesine, hıza yetişmek adına hırs yapan insanların hayat düzensizliğine ve huzursuzluğuna karşı bir anlam hatırlatmaktadır. Hareketin en temel değeri ise yerel tatlarla teşvik etmesi, ne yendiğinin bilinmesi, tek tip beslenmeye karşı çıkıp çeşitliği özendirme ve unutulmuş o eski sofraya sohbetlerini, arkadaş sıcaklığını yavaş yenilen sofralarda tekrar oluşturmaya çalışmaktır.

Yavaş yemek hareketinin temelini "*convivium*"(yerel bir bölüm) oluşturmaktadır. Latince kökenli olan "*convivium*" ziyafet anlamına gelmektedir. Eski Romalıları göre yaşamak, hayatı paylaşmak kadar birlikte yemek yemek, sofrayı paylaşmak demektir. Convivium; yerel ürünleri ve gelenekleri teşvik etmek, basit geleneksel aşçılık ve yemek yeme toplantıları düzenlemek, yavaş yemek seminerleri düzenleyerek insanları bilinçlendirmek aynı zamanda eğlenip sosyal bilinci artırmak amaçlarıyla düzenli buluşan yavaş yemek üye gruplarıdır (Yurtseven vd., 2010: 18).

Yavaş yemek hareketi, gelişmiş bir pazar ekonomisinde, küresel işletmeler tarafından yok edilme korkusu içinde bulunan milyonlarca insanın duyarlılığını yansıtmaktadır. Başta İtalya olmak üzere, Almanya, İsviçre, ABD, Fransa, Japonya, İngiltere ve Türkiye'de Slow Food merkezleri bulunmaktadır. Slow Food'un Türkiye'de toplam 23 adet convivium (convivia) şubesi bulunmaktadır.

Tablo 3.2. Türkiye’deki Yavaş Yemek Şubeleri

Yavaş Yemek Şubeleri	
1.Kars (Kars)	13. Yağmur Böreği (İstanbul)
2. Adapazarı (Adapazarı)	14. Balkon Bahçeleri (İstanbul)
3. Ankara (Ankara)	15. Teos (Seferihisar, İzmir)
4. Antalya Mavi Yengeçler (Antalya)	16. Keçi Karaburun-Mordoğan (İzmir)
5. Yenipazar (Yenipazar, Aydın)	17. İzmir Foça Zeytindalı (İzmir)
6. İzmir Bardacık (Bornova, İzmir)	18. İhsangazi (Kastamonu)
7. Fırtına Vadisi (Çamlıhemşin, Rize)	19. Trakya- Vize (Kırklareli)
8. Bozcaada (Bozcaada, Çanakkale)	20. Yavaş Gari Bodrum (Muğla, Bodrum)
9. Gaziantep (Gaziantep)	21. Samsun (Samsun)
10. Gökçeada (Gökçeada, Çanakkale)	22. Tire (İzmir)
11. Şile Palamut (İstanbul)	23. Urla (İzmir)
12. Fikir Sahibi Damaklar (İstanbul)	24. Yağmur Böreği (Muğla)

Kaynak: <https://www.slowfood.com/>

Yavaş yemek hareketi, son yıllarda akademik anlamda da gelişen bir hareket haline gelmiştir. İtalya’nın Bra şehrinde 2004 yılında “Gastronomik Bilimler Üniversitesi” (University of Gastronomic Sciences) açılmıştır. Hızlı tüketim gıdalarının yemekleri standartlaştırdığını, lezzeti çeşitliğin yok ettiğini, yemek kültürünün kaybedildiğini, insanı tek tip yemek yemeğe yönlendirdiğini savunmakta, buna tepki olarak yöresel lezzet farklılıklarının korunmasına yönelik çalışmalar yapmaktadır.

Yukarıda da açıklandığı gibi; yavaş yemek felsefesi birçok açıdan faydaları bulunmaktadır. Tüm bunlara ek olarak, ortak kültürel ve gastronomik sürdürülebilirliği amaçlayan bir harekettir. Dünyanın en aktif sivil toplum hareketleri arasında bulunan yavaş yemek hareketi, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından da tanınmıştır (Çiner, 2011: 15).

3.1.2 Yavaş Yaşam

Yaşamın hızlanması sürecinde insanlar daha fazla emek harcıyıp yorulmaya ve uğraşmaya maruz kalmışlardır. Bu durum küreselleşmiş kültürlerin en belirgin özelliği haline gelmiştir. Sıradan bir hayat yaşamak yerine, hareketli ve düzensiz bir hayat yaşamak zorunda kalan insanlarda kendileri için daha yararlı gelen alanlara vakit ayırma isteği uyandırmıştır. Bu sebepten ötürü yaşamın daha yavaş olması geçirilen zamanın keyifle geçirilmesi gerektiği yavaş yaşamın temel argümanlarını içermektedir. Ancak bu hareket, salt modern yaşamın yavaşlatılmış hali olarak düşünülmemelidir. Yavaş yaşam, dikkatli ve düşünülmüş projeleri

konu edinir, böyle bir hayatın konusu daha iyi planlanmış, nitelikli davranış kalıplarını içermelidir (Parkins & Craing, 2006: 448)

Yavaş yaşam, insanlara yaşamı sorumluluk bilinciyle hareket eden, sosyal olaylara duyarlı ve çevresel değerlere önem veren bir yaşam formülü önermektedir. İnsanlara modern yaşamın hızına yetişmek gibi bir telaş barındırmamaları üstüne vurgu yapan bu hareket, daha statik, daha yavaş, doğal ve sakin bir yaşam sürdürmeleri hem bireyin yaşam kalitesi düzeyini artıracak hem de çevresel değerlerin korunması yönünde katkı sağlayacağını söylemektedir. Yavaş yaşam, aynı zamanda tüketim toplumu olmanın ve çağdaş toplumların temel felsefesinde olan çalış-harca yaşam tarzının olumsuz birçok sonucu olabileceğine dikkatleri çekerek değişimin gerekliliğini iddia eder. Değişim hızlanmış modern yaşamdan, yavaşa veya sorumluluk bilincinin gelişmiş olduğu bir düzene doğru geçiş olarak tanımlanabilir. Carl Honore tarafından da tanımlandığı şekliyle, hızlı olan meşgul, kontrol edici, agresif, aceleci, analitik, stresli, yüzeysel, sabırsız, kalite değil miktara önem verendir. Yavaş yaşam felsefesi ise denge ile özetlenebilir. (Mayer & Knox, 2006: 321)

Yavaş yaşamdaki esas konunun zaman ve hız kavramlarının olduğu daha önce belirtilmişti. Yavaş yaşamın temelinde daha fazla zaman yaratmak olduğundan var olan düzeni dengeli duruma getiren ciddi girişimler içerir. Hızlı yemek yerine evde yemek pişirmek, marketten alışveriş yapmak yerine halk pazarına gitmek ya da bahçede sebze ve meyve üretmek, bisiklete binmek veya yürümek yavaş yaşam anlayışının gerçekleştirebileceği yalın uygulamalardır (Yurtseven vd. 2010: 2).

Hızlı yaşam bireylerin günlerini çalışma, alışveriş yapma ve bilgisayarda oyun oynama gibi işlevlerle basitleştirmektedir. Yavaş yaşam ise geç kalma korkusundan öte, günün anını yaşayarak zamanın anlamlı ve önemli olgular için kullanılmasını sağlamaktadır. Yavaş yaşam, salt insanların yaşamlarını geliştirmeyip aynı zamanda sayısız sorunlarla başa çıkabilmeyi sağlamaktadır (Yurtseven vd. 2010: 13).

3.1.3 Yavaş Turizm

Yavaş hareketinin ortaya çıkışı ile birlikte dünyada “yavaş turizm” kavramı da konuşulmaya başlanmıştır. *Yavaş turizm*; talebi ve etik değerlerin sağlanmasını duyarlı hale getiren, zamanın egemenliğini tekrar bize veren, aşırı hızın yarattığı stres ve telaşı gidermeye çalışan, misafire onu çevreleyen her şeyle uyumu ve daha derin katılımını sağlayan bir turizm çeşididir. Daha dikkatli, daha sorumlu, daha az standartlaşmış ve basitleşmiş gıda düzeni, çevreye duyarlılık, sürdürülebilir aşamaların kabulü ve yerel halk ve seyahat edenler arasında verimli iletişim kurulmasını gerektirir (Ünal, 2016: 15-20).

Yavaş turizm belirli bir kültür, doğa, mimari, tarih ve geleneklerin tadını çıkarmak için her bireyin kaliteli zaman geçirmesini hedefleyen, reformcu ve sorumlu turizm reklamı için yapılan çalışmaların bütünüdür. Yavaş turizm, bilginin ve eğitimin yerel halka ve ziyaretçilerine, turizm değerlerini koruma ve kullanmasını hedefler (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 124). Yavaş turizm; yararlananları yavaş seyahat aracına teşvik eden, kültürel ve doğal çeşitliliğe uyum ve saygı gösteren, yerel olanı koruyan bir turizm türü olarak tanımlanabilir. Sürdürülebilirlikle iç içe olan yavaş turizmin felsefesi altı boyuttan oluşmaktadır (Dall'aglio vd. 2011: 18):

- Zaman (Time)
- Yavaşlık (Slowness)
- Kirlilik (Contamination)
- Gerçeklik (Authenticity)
- Sürdürülebilirlik (Sustainability)
- Heyecan (Emotion)

Yukarıda yer alan turizm felsefesi boyutları ele alındığında yavaş turizmin sürdürülebilirlik boyutunun yanında zaman, gerçeklik, heyecan gibi boyutlarının olduğu görülmektedir. Bunların yanı sıra, yavaş turizmin temelinde misafirperverlik de vardır. Gerçek bir konuksever davranış, misafirlere yardım ederek, eğlendirerek, koruyarak ve hizmet ederek sağlanmaktadır (Ritzer, 2011: 129).

Son yıllarda tatil için gelen misafirler bölgede bulunan çevre kirliliğinden rahatsız olmakta aynı zamanda da doğal olmayan gıdaları tüketmek zorunda kalabilmektedirler. Aynı zamanda misafirler, şehrin gürültüsünden uzaklaşmak isterken kendilerini gürültünün tam ortasında bulmaktadır. Bunun sonucunda, hayal edilen sessiz ve huzur dolu bir ortam maalesef yerini kargaşa dolu bir ortama bırakmıştır. Tüm bu sebeplerden dolayı son dönemlerde insanlar tatil köylerinde veya büyük otellerde tatil yapma yerine; daha doğal ortamlarda, daha küçük işletmelerde ve oldukça sakin dinlenme arzularının ön plana çıkması yavaş turizm felsefesini yaygınlaştırmıştır.

Turizm faaliyetleri gerçekleştirilirken, doğal ve kültürel kaynaklar üzerinde meydana gelen tahribatlar, turizmin kendi geleceğini tehlikeye attığı yönünde bir algı oluşturmuştur. Böylece doğal ve kültürel kaynakların tahribatının önlenebileceği ve bu kaynakların uzun vadeli kullanıma dayanan alternatif turizm yöntemleri arayışları

doğmuştur. Eko-turizm sürdürülebilir turizm gibi farklı isimler verilen ve esas amacı doğal varlıkların korunması, turistik değere sahip tarihi binaların ve şehrin görülmeye değer doğal güzelliklerinin korunması olan turizm anlayışları oluşmaya başlamıştır (Akpınar ve Bulut 2010: 1576). Yavaş turizm, yerel lezzetlerin, doğal, geleneksel tasvirlerle uygun biçimde ve misafirlerin ilgi uyandıracak estetik yapıda olmasını gerektiren gastronomik bir uygulamadır. Misafirlerin karşılanmasında ve mutlu ayrılmalarına dair yapılacak faaliyetlerin, çevre kirliliğine neden olmamasına önem verir. Yavaş turizm, esasen sürdürülebilir turizm anlayışını savunmaktadır. Turizm faaliyetlerinin, sürekliliğinin sağlanarak, varlığının korunması ve gelişiminin devam ettirilmesini savunur. Turizmde sürdürülebilirlik insan gereksinimlerinin gelecek kuşakların varlığını tehlikeye sokmayacak düzeyde karşılanmasıyla sağlanabilmektedir (Scarpato, 2002: 63). Sürdürülebilirlikle turizmi bir bütünün parçaları olarak gören ve turizm anlayışında bir değişim ve yenilenmeye ihtiyaç olduğunu savunan kavram sakin turizm kavramıdır (Yurtseven, vd., 2010: 61). Eko-gastronomik turizm, turizmin sürdürülebilir olması ile ilgili ilkelerin yaşatılmasını savunmaktadır. Bu ilkeler; doğal veya mimari güzelliğe sahip ülkenin değerlerine saygı duyma, çevre sevgisine sahip olma, ziyaretçi davranışlarının ziyaret edilen yerin kültürüne göre uyarlanması, sorumluluk bilincine haiz misafirperver ev sahibi anlayışı, turizm konusunda eğitilmiş ve hoşgörülü personel yetiştirme olarak sıralanabilir (Scarpato, 2002: 70).

Turizm ve çevrenin birbirinden bağımsız olmayan iki kavram olduğunu söyleyebiliriz. Turizm açısından doğal kaynakların kullanımı önemli değer taşımaktadır. Son dönemlerde bu kaynakların gelecek nesillere aktarılmasında dikkatli olunması gerekliliği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda yavaş turizm, genel turizm konularının sürdürülebilirliğini yansıtmaktadır.

3.1.4. Yavaş Seyahat ve Trafik

Günümüzde hızın bir özeti olarak hava taşımacılığı hayatımızın önemli bir noktasında yer almaktadır. Yavaş turizm hareketi kapsamında hareket gidilecek destinasyonlar arasında ulaşımında yerellik ile bağlantısı olması gerektiğini savunur. Bundan yola çıkarak yavaş seyahati “Az seyahat eden, seyahat ettikleri yerlerde fazla kalan, gezilerini yavaş yapan kişilere araba ve uçak seyahati yerine başka alternatifler sunan kavramsal bir yapı” olarak tanımlamışlardır. (Dickinson vd.,2011:110) Yavaş seyahat, turizmin ilk çıkışında olduğu gibi hız, teknoloji, dijital dünya olmaksızın merak ve heyecan arayışı şeklinde gerçekleşmektedir. Genel olarak yavaş seyahat, seyahat için kullanılan ulaşım aracının

yavaş olduğu; hava taşımacılığı yerine feribotlar, trenler ve yerel arabaları kullanmayı tercih eden, yerel kuruluşlara önem veren, seyahatin keyfin bir parçası olarak gören ve yerel halkın davrandığı gibi davranmayı öngören bir seyahat biçimi olduğunu söyleyebiliriz.

Yavaş seyahat sırasında kullanılan araçların ya da gündelik hayatımızda kullanılan motorsuz araçlara yavaş trafik kavramı ile desteklenmiştir. Yavaş trafik, trafikte motorsuz araçların kullanılmasını ve böylelikle duble yollara ihtiyacın ortadan kalkacağını savunur. Aynı zamanda şehrin mimari yapısına ya da çevreye zarar verecek yollar olmayacaktır. Motorsuz taşıtların kullanılması ile yakıt tüketimi en az seviyede olacak ve daha sürdürülebilir bir şehir modeli için adım atılmış olacaktır. Şehirlerde araçlar olmadığında, insanlar gidecekleri yere ya yürüyerek ya da bisiklet kullanarak ulaşacaktır. Böylece şehirler daha sakin, temiz ve sağlıklı olacaktır. Dünya şehirlerde akaryakıt tüketimi ve trafiğin yoğunluğu arasındaki verilere bakıldığında, yavaş trafik ve az yakıt tüketimi arasında bir paralellik görülmektedir (Newman & Jennings, 2012: 195-196). Şehirleşme ile ortaya çıkan şehir sorunlarından birisi olan yoğun trafik, şüphesiz hayat kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Yavaş trafik, motorlu araçların kullanılmamasını, insanların gideceği yere yürüyerek veya bisikletle gidilmesinin yararlarına vurgu yapar, böylece yakıt tüketiminde tasarruf edileceğini, çevre kirliliğine yol açan etmenlerin azaltılmış olacağını belirtmektedir.

3.1.5 Yavaş İşletmecilik

Yavaş işletmecilik, doğrudan işin kendisiyle ya da parayla ilgili olmayan toplumun iyi yönlerini bulan ve sosyal değerlere önem veren bir işletmecilik anlayışıdır. Bu noktanın önemi; doğa ve insan yaşamını bağdaştıran yavaşlıkta yatmaktadır. Buna rağmen gerçekte egemen olan modern ekonomik faktör ve iş hayatı akıl tarafından güçlendiren ekonomik küreselleşmeye yani daha daha hızlı ve daha güçlüye bağlı kalmaya zorlanmaktadır. Birçok iş insanı, bilim insanı ve ekonomist milli gelir ve ekonomik büyüme ölçeklerinin nasıl daha fazla arttırılabileceği konusunda çalışmaktadırlar. Ancak; bu yönde ilerleyen iş ve ekonomi yaşamı, insan-insan ve insan-doğa arasındaki ilşkiyi zedelemektedir (Messitte, 2008: 5).

Yavaş işletmecilik, çevresel, sosyal, kültürel ve ekonomik düzenin temiz, iyi ve adil olarak yönetilmesi durumunda daha fazla verimlilik sağlayacağımızı belirtmektedir. Küreselleşen ve bu yönde gelişmekte olan dünya, sahip olduklarını doğaya vermemekte ya da verememektedir. Verimliliğin yeniden kazanabilmesi, dünyanın tekrardan okunması anlamını taşımaktadır. Bu yorum, sürdürülebilirliğe dayalıdır. Yavaş işletmecilik, herkesin yaşayabileceği kadarına sahip olmasını yeterli görmektedir. Fazla zenginliğe ihtiyaç yoktur. Yeterli olan zaten herkes için yeterli olandır. Verimlilik bu sebepten dayanışma gerektirir ve dayanışma içinde

sağlanan verimlilik, yaşam kalitesini artırır. Yavaş işletmeciliğin kar etmeyen alana da değer verme ve kişinin korkmadan çalışabileceği bir toplum yaratma amaçları vardır.

Genel olarak bakıldığında yavaş işletmeciliğin sürdürülebilirlik, adalet ve paylaşma sözcüklerinden oluştuğu ve yeni ekonominin çıktısının yavaşlık olduğunu vurgulamaktadır.

Bu duruma tepkisel olarak ortaya çıkan yavaş işletmecilik anlayışı ile bireylere özdeş ve adil bir ortam oluşturma amaçlamışlardır (Yıldırım, 2010: 74). Yavaş işletmecilik anlayışında önemli olan ilkler; yerel ürün ve tedarikçi kullanım oranları, bölgesel eleman çalıştırma oranları, sertifika sahipliği, işletme sahibinin bölgeyi benimsemesi ve menüde yerel lezzetlerin yer alması gerekmektedir. Yavaş işletmecilik anlayışının günümüz rekabet koşullarında işletmeler için yeni bir alternatif olduğu gerçeğini ve rekabet avantajlarının elde edilmesinde yerel boyutların önemini ortaya çıkarmıştır (Kaya, Yurtseven, 2013: 97). Yavaş işletmeciliği savunan tüm işletmeler, toplum içindeki adaleti ve yavaş işlerden türettiği sosyal katkıyı vurgulayarak önemini belirtmiştir. Hemen hemen her alanda şirketler dünyanın rastgele bir noktasındaki kişiye daha hızlı ve kolay bir şekilde ulaşmaya başlamıştır. Davranışlar, olaylar, kültürler, değerler ve alışkanlıklar da küreselleşmiş, evrenin bir ucundaki herhangi bir hadise milli sınırları aşarak farklı birçok ulusu da etkileyebilmiştir. Önüne hiçbir şekilde geçilemez bir süreç haline gelen küreselleşmeyle tüm alanlarda olumlu ve olumsuz sonuçlar meydana getirmiştir. Küresel ekonominin karşısında bulunan yerel ekonomi giderek zayıflamış, küreselleşmenin toplum üzerinde yarattığı eşitsizlikler gözle görülen bir sınıra ulaşmıştır (Yıldırım, 2010: 76-77). Yavaş işletmeciliği savunanlar da bu sınırsızlık ve eşitsizliğe karşı çıkarak insanlara eşit ve adil bir ortamda zamanlarını geçirebilecekleri olanaklar sağlama çabasında olmuşlardır.

3.1.6. Diğer yavaş hareketleri

Bu kısımda Yavaş Hareketi kapsamında son zamanlarda gelişen ve gündeme gelen yavaş akımları kısaca yer almaktadır. Bu hareketler sırasıyla; *yavaş moda*, *yavaş mimari*, *yavaş tasarım*, *yavaş sanat*, *yavaş ev*, *yavaş gazetecilik*, *yavaş kitap*, *yavaş fotoğrafçılık*, *yavaş eğitim* ve *yavaş okuldur*. Günümüzde bu akımlar giderek çeşitlenmektedir.

3.2. Yavaş Şehir Hareketi

Yavaş şehir hareketi 1999 senesinde Greve in Chianti kentinin eski belediye başkanı olan Paolo Saturnini'nin, giderek artan Amerikan şehir modellerine bir tepki olarak ortaya çıkarttığı küreselleşme karşıtı bir oluşumdur. Paolo Saturnini yaşam kalitesini yükseltme amacıyla şehirlerin kendi potansiyellerini değerlendirmeyi ve çeşitli yerel kalkınma modelleri ortaya çıkarmaları fikrinin, ulusal boyuta taşımıştır. Bu fikirden yola çıkarak ise kısa bir zamanda Positano (Domenico Marrone), Bra (Francesco Guida) ve Orvieto (Stefano Cimicchi)

belediye başkanları ve Carlo Petrini tarafından benimsenerek “Yavaş Şehir Birliği” ağının temellerini atmışlardır. Günümüzde ise 30 ülkede 262 üyeye ulaşan Yavaş şehrin amacı yavaş yemek anlayışını kentsel boyutlara taşımaktır (www.cittaslowturkiye.org, 2018)

Dünya nüfusunun şehir ve kırsal kesim arasındaki dağılımı Sanayi Devrimi’nden günümüze şehirler lehine dramatik bir biçimde değişim göstermiştir. 20. yüzyılın ortalarından itibaren dünya nüfusunun hızlı bir şekilde şehirlere göçü artmıştır. 1950 senesinde dünya nüfusunun yaklaşık %32’si büyük şehirlerde yaşarken 2014 senesinde bu oran %55’e yükselmiştir ve artış eğilimi devam etmektedir (BM, 2015). Bu duruma paralel Türkiye’de de yaşanmıştır. II. Dünya Savaşı sonrası nüfusun hızla büyümesi sonucu 1950 senesinde %25’i geçen kentsel nüfus günümüzde %75 oranına ulaşmıştır. 2050 yılında bu oranın %85’i geçeceği ön görülmektedir (BM, 2015). Hızla büyüyen ve zamanla metropol, megapol, ekümenopolis gibi isimlerle anılan dev şehirler; dünyadaki siyasi, sosyal ve ekonomik sorunların başrolü olmuştur. Bunun yanı sıra kırsal ve daha küçük şehirler ise küreselleşme ve nüfusun azalması ile gelen demografik ve ekonomik sorunlarla karşılaşmış; bu durum da yaşam kalitesi ve yaşana bilirlilik için sorun oluşturmuştur (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 39). Küreselleşen dünyada, Sanayi Devrimi’nin mirası hız kavramı sayesinde dünya dönüştükçe hızla gelişen şehirler de bu değişim ve yenilenme sürecinden fazlasıyla etkilenmektedir. Küreselleşmenin mekâna yansması, farklı bölgelerdeki şehirlerin giderek birbirlerine benzeşmesi sürecinde kendini göstermekte ve şehirler giderek bir örnek oluşturmaktadırlar (Yavuzçehre, 2010: 126). Bu durumun sonucu olarak Yavaş Kentler Birliği’nin kurucu başkanı Paolo Saturnini’nin belirttiği gibi şehirler giderek tek model haline gelirken, kimliğini ve ruhunu kaybetmektedirler (Radstrom, 2011: 91). Küreselleşmenin yarattığı dejenerasyon zamanla daha hissedilir bir hal aldıkça buna karşı gelişen tepkiler de farklı yollar arama çabasını da beraberinde getirmiştir. Bu kapsamda ‘şehir’ tabanında ortaya çıkan oluşumlardan biri olan Yavaş Şehirlerin, düşünsel açıdan küreselleşmenin dayattığı tek tipleşen şehir ve insan anlayışına karşı bir alternatif arayışı olduğu söylenebilir (Mayer ve Knox 2006: 324-325).

Yavaş şehirler, küreselleşmenin meydana getirdiği birbirinin aynısı olan klişe mimarilerden herhangi biri olmaktan kaçınan, yerel güzelliklerini ve sahip olduğu özgünlüğü koruyarak dünyada kendine yer bulmak isteyen kasaba ve şehirlerin katıldığı bir hareket olmuştur. Yavaş şehir olgusu, yavaş şehir halkının, yaşadıkları şehrin ne tür alanlarda özgün ve değerli olduklarını benimsemeleri ve özgünlüklerini koruyabilmeleri amacıyla strateji geliştirmelerini desteklemiştir. Böylece şehrin, dokusu, müzikleri, renkleri ve hikâyesi, uyum içerisinde, şehirde yaşayanların ve şehri ziyaret eden bireylerin zevk duyabilecekleri bir seviyede yaşamlarını sürdürebilmişlerdir. Yerli zanaat ve tat sanatı yalnızca bir önceki kuşaklardan hatırlanabilen kavramlar olmaktan çıkmış, bunların çocuklarla ve misafirlerle paylaşılmasını sağlayarak gelecek kuşaklara aktarılması sağlanmıştır (Özmen, Birsen, Birsen,

2006: 11). Yavaş şehir bu anlayışı doğrultusunda şehirlerin diğer dünya şehirlerinden ayrışmasını sağlayarak bir konum elde etmesini sağlamaktadır. Kısaca bir şehrin özgün oluşu ve kültür çeşitliliğini duyurabilmesi bu anlayışın temel değerlerini oluşturmaktadır (Sanal-38, 2019). Ayrıca, Yavaş şehir anlayışı, şehirleşme eğilimlerinde özgün kimliklerini kaybetmeden yerel özelliklerin bu değişime yansıtılmasını benimser. Şehirlerin yerel özelliklerinin sürdürülebilirliği ve böylelikle bu değerlerin korunması esasına dayanır (Uslu, 2009: 53). Küreselleşme ile birbirine benzeyen ve yerel değerlerini yitiren şehirlere karşı bir tutum olarak, geleneksel yaşam biçimini koruyan, yerel ürünlerin tüketildiği hızlı yemek kültürü yerine yöresel lezzetlerin öne çıkarıldığı bir yerel politikadır (Keskin, 2010: 32).

Yavaş şehirlerde insanlar yaşam kalitelerini düşünerek sağlıklarına dikkat etmeleri gerekir. Bunu gerçekleştirebilmek için hava, enerji üretimi, ışık ve radyasyon alanları ve çevre kirliliği düzenli olarak kontrol altında denetlenerek insan sağlığını tehdit etmeyecek oranda sabit tutulmuştur. Çöp toplama saatlerinden, ilaçlama aralığına kadar birden çok konuda tedbirler alarak uygulamışlardır. Yerli üreticiler desteklenmiş ve onların ürettiği ürünlerin satışını sağlayabilecekleri pazar alanları oluşturmuşlardır. Çevreye ve insanlara herhangi bir zararı olmayan alternatif ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelim sağlanmıştır. Yavaş Şehirlerin en belirgin özelliği bir şehrin dünyada binlerce birbirinin aynısı ya da benzeri olan kentlerden kendisine özgün olmak olmuştur (Akıncı, 2014: 23). 2019 Mart ayı itibarıyla Türkiye’de 17 ilçe Yavaş Şehir unvanına sahiptir. Bunlar; Seferihisar (İzmir), Akyaka (Muğla), Halfeti (Şanlıurfa), Şavşat (Artvin), Taraklı (Sakarya), Eğirdir (Isparta), Vize (Kırklareli), Yalvaç (Isparta), Perşembe (Ordu), Yenipazar (Aydın), Gökçeada (Çanakkale), Uzundere (Erzurum), Gerze (Sinop), Mudurnu (Bolu), Göynük (Bolu) ve Ahlat (Bitlis) ve Köyceğiz (Muğla)’dır (www.cittaslowturkiye.org, 2019).

Birliği simgeleyen logo ise üzerinde modern ve tarihi binalardan yapılmış bir taç bulunan turuncu renkli salyangoz resmidir. Bu şehirlerin logosu olan salyangozu kullanabilmeye hak kazanan şehirler, düzenli olarak denetimden geçmektedir ve gerektiğinde üyelikleri düşürülebilmektedir. Harekete katılan şehirlerde, insanlar daha düşük bir tempoda yaşamakta, daha az gürültülü ve hızlı gıda tüketimi yerine öz ve yerel gıda ile yaşamaları hedeflenmektedir.

Şekil 3.3. Yavaş Şehir logosu

Kaynak: <https://cittaslowturkiye.org/>

3.2.1 Kavramsal Analiz

Cittaslow, İtalyanca “Citta” ve İngilizce “Slow” sözcüklerinin bir araya gelmesiyle meydana gelmiştir. Citta, şehir anlamına gelmektedir, Slow kelimesi ise yavaş anlamı içermektedir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 127). Yavaş kelimesinin seçilmesinde ki anlam Latincedeki festina lente –yavaşça acele etmek deyimi ile ifade edilmektedir (cittaslow.org, 2015b)

Yavaş Şehir Birliği’nin kuruluş tüzüğünde “Cittaslow”un adı, “Yaşam kalitesine önem verilen şehirlerin uluslararası ağı” olarak belirlenmiştir. Tüzükte, ülkelerin “Cittaslow” kavramını kendi lisanslarına çevirilmesi yasaklanmıştır. Ülkemizde önceleri “Cittaslow” kelimesi “Yavaş Şehir” olarak karşılığını bulmuştur. Daha sonraları Yavaş şehir kavramı Türkçe’de yavaş kelimesinin olumsuz çağrışımları sebebiyle Sakin Şehir olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda Cittaslow; Türkiye’yi bu kavramla tanıştıran Seferihisar Eski Belediye Başkanı Tunç Soyer; “Yavaş kelimesi Türkçe’de farklı anlamlar yaratıyor. Yanlış algıya yol açıyor. Yavaş miskinlik ve tembelliği de çağrıştırıyor.” Bundan dolayı “Sakin Şehir” kelimesini kullanma daha uygun bulunmaktadır “(aksam.com.tr, 2013) demiştir. Bu noktada Cittaslow Türkiye resmi internet sayfasında Cittaslow unvanını alan şehirler için sakin şehir ifadesi kullanılmıştır (cittaslowturkiye.org, 2017). Bu çalışmada ise, “Cittaslow” kelimesinin orijinalliğini bozmamak adına doğru çevirisi olan “Yavaş şehir” kullanımı tercih edilmiştir.

3.2.2. Yavaş Şehir Hareketinin Tarihsel Gelişimi

Yavaş Şehir Hareketi, 1999 yılında gelişmeye başlayan yavaş hareketten doğan bir oluşumdur. Floistad (2005) yavaş felsefesini şu şekilde ifade etmektedir:

“Kesin olan tek şey her şeyin değiştiğidir. Değişimin ivmesi artıyor. Hayata tutunmak istiyorsanız acele etseniz iyi olur. Günümüzün mesajı bu. Ancak temel ihtiyaçlarımızın asla değişmediği herkese

hatırlatılmalı. Başkaları tarafından görülme ve takdir edilme ihtiyacı. Aidiyet ihtiyacı. Yakınlık ve itina, birazcık sevgi ihtiyacı. Bu, sadece insan ilişkilerindeki yavaşlıkla verilebilir. Değişimlere hâkim olmak için yavaşlığı, tefekkürü ve birlikteliği yeniden edinmek zorundayız. Bu noktada gerçek bir yenilenme hissedeceğiz.”

Yavaş hareketin simgesi olan salyangoz her şeyi zamandan zevk alarak dengeli hız ile yapmayı temsil etmektedir. Yavaş hareket çoğu zaman ‘yavaş’ kelimesinin yanlış anlaşılmasından dolayı insanlarda modern iletişim araçlarından ve teknolojiye vazgeçme gibi bir his uyandırmaktadır. Oysa ki bu durum hıza karşı başlatılan bir mücadele değildir. Modern iletişim araçlarında ve teknolojik gelişmelerden vazgeçmek hedeflenmemektedir. Sadece hayatı hızlı bir şekilde yaşarken sahip olduğumuz değerlerin unutulmamasını, hayatı keyifle bir şekilde dengeli bir şekilde yaşamamızı vurgular. Her şeyi hızlı yaşayıp tüketmenin sonucunda ise mutlaka ödenecek bir bedel çıkacaktır (Hanore, 2008: 5). Bu kapsamda günümüzde kapitalizmin doyumsuz bir şekilde yaşam alanlarımızı aşındırması yavaşlığın önemini ortaya çıkarmaktadır. Yavaş hareket bu süreçte kapitalizmin dejenere ettiği alanları törpüleyerek modern dünyanın daha keyifli bir biçimde yaşanmasını öngörür. Kısacası hayatımızda dengeyi bulmamızı ister. Bu noktada diğer küreselleşme karşıtı söylemlerden farklılaşarak; kapitalist sistemi devirmekten ziyade ‘erdemli küreselleşme’ olarak ifade edilebilecek, yumuşatılmış bir kapitalizmden söz edilmektedir (Hanore, 2008: 11-18). Fakat küreselleşmenin getirdiği kapitalist sermaye sınıflarının alt sınıfları küçümseme çabasını reddedilmektedir. (Parkins-Craig, 2006: 3-7). Yavaş yaşam ise bireylere daha kaliteli yaşayabilecekleri hayat öngörmektedir. Yavaş yaşam kapitalizmin çalış-harca anlayışına bir başkaldırıdır (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 110).

Yavaş Şehir Hareketi, 1999 yılında Toskana’nın bir beldesi olan Greve in Chianti’nin belediye başkanı Paolo Saturnini’nin fikir önderliğinde Bra belediye başkanı Francesco Guida, Orvieto belediye başkanı Stefano Cimicchi ve Positano belediye başkanı Domenico Marrone tarafından ortaya atılmış bir kavramdır (Knox ve Mayer, 2009: 11). Birliğe üye olanlar Uluslararası Cittaslow Tüzüğü’nü kabul etmiş sayılır. Kar amacı gütmeyen olarak sayılan birliğin uluslararası merkezi Orvieto’dur. Bir ülkede en az 3 yavaş şehir unvanına sahip şehir bulunması halinde ulusal merkez oluşturulabilir. (Cittaslow International Charter, 2017: 7). Uluslararası Kurul, Uluslararası Koordinasyon Komitesi, Uluslararası Başkan, Başkanlık Konseyi, Garantörler Kurulu, Uluslararası Bilimsel Komite ve Muhasebe olmak üzere yedi organ vardır. Birliğin uluslararası başkanı Policca belediye başkanı Stefano Pisani olmakla birlikte onursal Başkan Paolo Saturnini’dir (Cittaslow International Charter, 2017: 16). Birliğe nüfusu 50.000’den az olan kentler üye olabilecektir. Üyeliğe kabul edilebilmek için Uluslararası merkez tarafından belirlenmiş kriterlerin en az %50’sinde başarı sağlamış olmak gereklidir. Şehirlerin nüfuslarına oranlı olmak üzere ödemesi gereken bir üyelik aidatı bulunmaktadır. Bu şartları sağlayan

kentlere birliğin sembolü olan turuncu renkli salyangozu kullanma hakkı tanınmaktadır (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 144).

3.2.3. Uluslararası Yavaş Şehir Organları

Yavaş Şehir Birliği'nin tüzüğe göre organizasyon yapısı yedi birimden meydana gelmiştir. Bunlar; uluslararası ağı temsil eden "Uluslararası Kurul" bu ağlar arası iletişimi sağlayan "Uluslararası Koordinasyon Komitesi", ağın işlevsel kısmından sorumlu olan "Başkanlık" ve "Başkanlık Konseyi", ağın denetlenmesini ve devamlılığını sağlayan "Garantörler Kurulu" ağın bilimsel olgularıyla ilgilenen "Uluslararası Bilimsel Komitesi" ve son olarak finansman kısmıyla ilgilenen "Muhasebe Denetçisi" dir.

Uluslararası Kurul, üye kentlerin temsilcilerinin katılımı ile her yıl Birlik üyesi kentlerin birinde toplanır. Yıllık olarak gerçekleştirilen genel toplantılarda yaşam kalitesinin geliştirilmesine dair genel tartışmalar yapılır ve sonucunda rapor düzenlenmektedir (Miele, 2008: 141). Uluslararası Koordinasyon Komitesi ise yılda en az bir kez toplanır ve üyeleri ilk Sakin Kent üyesi olan dört kentin (Bra, Greve in Chianti, Orvieto, Positano) ve Ulusal Ağların her on üyeye bir temsilci atanacak şekilde meydana gelen üyelerinden oluşmaktadır. Bu Komite; Başkanlık Konseyi, Garantörler Kurulu ve Uluslararası Bilimsel Komite üyelerini atar ve ayrıca üyelik şartları, üyelik kabulü ve üyelikten atılmak gibi konuları karara bağlar (Tüzük, Md. 18). Başkan, Yavaş Şehirlerin belediye başkanları arasından seçilir ve üç yıl süreyle bu göreve atanır, ancak bir kereye mahsus görev süresi uzatılabilir (Tüzük, Md. 18). Başkanlık Konseyi ise Başkan, Başkan Yardımcıları ve Delegelerden meydana gelir. Teknik işlemleri yürütmek için Orvieto Belediye Başkanlığı binasında yer alan Genel Sekreterlik bu Konseyce atanır (Tüzük, Md. 19). (www.europeanwalledtowns.org, erişim 07.07.2015).

Uluslararası Bilimsel Komite, Yavaş Şehirlerin ilkelerini geliştirilmesi yönünde Uluslararası Koordinasyon Komitesine tavsiyelerde bulunan farklı ülkelerden bilim insanların yer aldığı bir yapıdır. Ayrıca Urbino Üniversitesi Yavaş Şehir hareketinin resmi danışmanlığını yürütmektedir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 134). Ulusal Ağ yılda en az bir kere toplanır ve üye kentler arasından Ulusal Koordinatör seçilir (Tüzük, Md. 26 ve 27).

3.2.4. Yavaş Şehir Birliği Adaylık Başvurusu

Şehrin belediye başkanının talebi üzerine adaylık başvurusu gerçekleştirilir. Ülkede Ulusal Organizasyon Komitesi bulunuyor ise başvurular bu merkeze yapılarak gerçekleştirilir. Aksi bir durum olmasında başvuru, Uluslararası Koordinasyon Komitesine yapılarak gerçekleştirilir. Başvuru mektubunda şehrin tanıtımının yapılması amacıyla, demografik yapısından, coğrafyasından, mimarisinden, tarihinden bahsedilmelidir, ayrıca şehrin Yavaş

Şehir Birliğine neden üye olmak istediklerini gösterilmelidir. Şehrin tüzükte yer alan kriterlerden hangilerine sahip olduğu ve sahip olamadığı kriterler için ne gibi çalışmalar yapılacağı başvuru mektubuna yazılır (Cittaslow International Charter, 2017: 21-23). Başvuru mektubunun kabul edilmesinin ardından ön değerlendirme yapılır. Bu süreçte yerel halkın yavaş şehir felsefesi ile ilgili bilgilendirilme çalışmaları yapmaları gerekmektedir. Çünkü hareketin başarıya ulaşabilmesi için sadece birliğe üye olmak yeterli olmamakta, yerel halkın desteğinin sağlanmış olması gerekmektedir (Acuner, 2015: 33). Yavaş Şehir Uluslararası başkan yardımcısı ve Türkiye koordinatörü Tunç Soyer bu durumu “Cittaslow yaklaşımı bir hedef değil, yaşam kalitesiyle ilgili bir yolculuk” şeklinde özetlemektedir (Keskin, 2010: 75). Sürecin bir sonraki aşaması ise adaylık dosyasının hazırlanmasıdır. Bir başvuru dosyasının değerlendirmeyi geçebilmesi için her kriter başlığından en az bir maddede başarı sağlamakla birlikte toplamda en az %50 başarılı olması gerekmektedir. Bu başarıyı sağlayan dosyalar İtalya’da bulunan genel merkeze gönderilir. İlk aşamada bir şehrin değerlendirme sürecine girebilmesinin temel şartı nüfusunun 50,000’den az olmasıdır. Dosya üzerinden yapılan incelemede gerekli şartları sağlayan şehirlere aynı yıl içerisinde bir sertifika verilerek Yavaş Şehir Birliğine üye oldukları ilan edilir (Cittaslow International Charter, 2017: 25). Üye şehirler, kabul edildikten sonra sadece bir kere 600 Euro tutarında sertifika ücreti öderler. Ayrıca her üye nüfus sayısına göre yıllık aidat ücreti ödemek zorundadır. Üye olan şehirler en az bir ay önce bildirmek şartıyla her zaman üyelikten çıkabilirler. Beş yılda bir yapılan kurul değerlendirmelerinde önemli eksikler görülmesi veya üyelik aidatının iki yıl üst üste ödenmemesi durumunda ise şehrin birlikten çıkarılması mümkündür (Cittaslow International Charter, 2017: 25).

3.2.4.1. Başvuru mektubu

Yavaş Şehir Birliği’ne üye olmak isteyen şehirler, Uluslararası Yavaş Şehir Başkanlığı’na hitaben kentin bir başvuru mektubu hazırlanması gerekmektedir. Yazılacak başvuru mektubunda; şehrin güçlü ve zayıf yönlerinden bahsedilir. Yavaş şehir olmak için gerçekleştirilecek projelerden bahsedilir. Aynı zamanda şehrin temsilcisi olarak iletişimde bulunacak kişinin belirtilmesi gerekmektedir.

3.2.4.2. Yavaş şehir adaylık dosyasının hazırlanması

Bir şehrin Yavaş Şehir Birliği’ne üye olması için tüzükte belirtilen 79 kriterden en az %50 si hakkında projeler geliştirmesi ve uygulaması gerekmektedir ve en az yine projelerin %50’si kabul edilmesi gerekir. Başvuru dosyası düzenlenirken gerçekleştirilen projeler belgelendirilmelidir. Belediyenin yaptığı yazışmalar, düzenlenen tutanaklar, meclisin kararları,

faaliyet raporları ve çekilen proje fotoğrafları ayrı olarak ek belge şekilde sunulmalıdır. Bu belgeler içinde bulunduğu kriterin numarasını gösterecek bir şekilde ek bir dosyaya yerleştirilmelidir. Örnek olarak: Başvuru dosyasında çevre temizliğinin sağlandığına ilişkin yetkili kurumdan alınan rapor ek dosyada yer almalıdır. Bu dosyadaki belgeler de taratılıp bir CD ekinde de sunulmalıdır. Ek dosya kesinlikle İngilizce diline çevrilmemelidir

3.2.4.3. Adaylık dosyasının teslim edilmesi ve puanlaması

İki dosyadan üyelik başvurusu İngilizce ve Türkçe şeklinde olmak üzere Yavaş Şehir Ulusal Kurula teslim edilmelidir. İlk olarak Ulusal Kurul tarafından incelenen adaylık dosyası uygun görülmesi halinde İtalya’da bulunun genel merkeze gönderilir.

3.2.4.4. Adaylık dosyasının genel merkez tarafından incelenmesi

Yavaş Şehir Ulusal Kurul’da incelenen ve yeterli puanı alan dosya son incelemeden geçmek üzere İtalya’daki genel merkeze gönderilir. Dosya genel merkez tarafından onaylanırsa aynı yıl içerisinde bir uluslararası bir etkinlik düzenlenerek şehrin üyeliği ilan edilir.

Birliğe katılan şehirler kriterlere uymayı kabul etmekte ve katılım sertifika ile belgelendirilmektedir. Sakin şehir logosu olan salyangozu kullanmaya hak kazanan bütün şehirler, düzenli olarak her beş yılda bir denetimden geçirilmekte ve şehrin devamlılığı gözden geçirilmektedir (Cittaslow Charter, 2011).

Ayrıca aday şehir üyeliğe kabul edilmesiyle nüfus oranlarına göre değişen yıllık üyelik aidatı ödemek zorundadır. Yıllık aidat tutarları 1.000 ve daha az nüfuslu yerleşim yerleri için yıllık 600 Euro, 1.000-5.000 arası nüfuslu kentler için 750 Euro, nüfusu 5.000-15.000 arası olan kentler için 1.500 Euro, 15.000-30.000 arası için 2.500 Euro ve nüfusu 30.000 ve daha fazla olan kentler için yıllık 3.500 Euro tutarındadır (Cittaslow Charter, 2011).

3.3. Yavaş Şehir Kriterleri

Yavaş Şehir Birliği’nin ilk kurulduğu yıllarda bir şehrin üye olması için 59 tane kriter belirlenip aday şehrin en az%50’sini sağlaması gerekiyordu. Ancak hareketin zamanla tüm dünyaya yayılmasıyla daha geniş ve evrensel özellikler için kriterler belirlenmiştir. Yaklaşık üç yıllık bir çalışmanın ardından 79adet yeni kriter belirlenmiştir. Eski kriterler ve yeni kriterler temelde aynı noktalara dikkat çekiyor olsa da eski kriterler daha çok İtalya eksenli olarak düşünülmüş olması sebebiyle yetersiz kalmıştır (Acuner, 2015: 42-43). Yeni kriterler ile hareketin tüm dünyada 50.000 altında nüfusu bulunan şehirlerde uygulanabilirliğinin artırılması hedeflenmiştir. Yeni oluşturulan kriterlerde zorunlu kriterler ve yan kriterler olmak

üzere ikili bir ayrıma gidilmiştir. Zorunlu kriterler tüm şehirler tarafından yerine getirilmesi zorunlu olmalıdır. Yan kriterlerde ise geleceğe dönük gerçekleştirilebilecek ve başvuru aşamasında tamamlanmış olması zorunlu kılınmamış kriterlerdir (<http://www.cittaslow.org/>, 2018).

Yeni sistemde, kriterler bazında getirilen bir yenilik ise yerel merkezlere, zorunlu kriterin kriterlerin %20'sini aşmamak koşulu ile ulusal düzeyde uygulanabilecek kriterler oluşturma yetkisinin verilmesidir. Yavaş Şehir Türkiye Birliği henüz böyle bir çalışma yapmamıştır. Bu kriterlerin sınıflandırıldığı 7 ana başlık 79 ana ölçüt bulunmaktadır (www.cittaslowturkiye.org, 2018);

1-) Çevre Politikaları (12 adet)

2-) Altyapı Politikaları (9 adet)

38

3-) Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları (17 adet)

4-) Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar (10 adet)

5-) Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar (10 adet)

6-) Sosyal Uyum (11 adet)

7-) Ortaklıklar (3 adet)

3.3.1.Çevre Politikaları

Çevresel politikalar, Yavaş Şehir kriterlerinin esasında şehrin yaşamı için zorunlu olan kriterleri içermektedir. Bu kriterler şehrin yaşam kalitesini yükselten özelliklerdir. Çevre politikaları genel olarak su, hava, enerji, çöp gibi konuları kapsar. Bu kriterleri sağlayan şehirler üyelik için güçlü adaylar olarak karşımıza çıkmıştır. Çevre politikalarına ait kriterler aşağıda yer almaktadır:

- Hava temizliğinin yasal olarak belirlenen parametre aralığında olduğunu kanıtlanması gerekir.
- Suların temizliğinin yasal olarak belirlenen parametre aralığında olduğunun kanıtlanması gerekir.
- Yerli halkın içme suyunun tüketimi hususunun ulusal ortalama ile karşılaştırılması gerekir.
- Kentsel atıklardan katı olanların ayrıştırılması ve toplanması sağlanmalıdır.
- Endüstriyel ve evsel kompostlamaların desteklenmesi gerekmektedir.
- Genel kanalizasyon nedeniyle atık sular için bir arıtma tesisinin varlığı şarttır.
- Binalar ve kamu kullanımı için ayrılan alanlarda enerjiden tasarruf sağlanmalıdır.
- Kamunun yenilenebilir enerji kaynaklarını aktif olarak kullanılması sağlanmalıdır.

- Görsel kirliliğin ve trafiğin yarattığı gürültünün azaltılması gerekir.
- Kamusal alanda meydana gelen ışık kirliliğinin azaltılması gerekir
- Hane başı kullanılan elektrik enerjisi tasarrufu sağlanmalıdır.
- Biyolojik çeşitliğin özenli ve dikkatli bir şekilde korunması gerekir

(www.cittaslowturkiye.org, 2018).

3.3.2. Altyapı Politikaları

Altyapı politikaları, şehirlerin yaşanılabilirlik durumunda artış sağlayan ve şehre mimari konfor katan kriterleri içermektedir. Bu kriterler zorunlu koşullar arasında yer almaktadır ve bu koşulları sağlayan şehirler daha fazladır. Altyapı politikalarına ait kriterler aşağıda yer almaktadır:

- Kamu binalarıyla bağlantılı kullanışlı bisiklet yolları olmalıdır.
- Var olan bisiklet yollarını araç yolları ile kilometre ölçüsüne göre kıyaslama yapılmalıdır.
- Otobüs ve metro durakları vb. aktarma merkezlerinde bisikletler için park edebilecek yerler olmalıdır.

•Özel araç kullanımlarına alternatif olarak ekonomik ulaşım yöntemler planlamalı, elektrikli otobüsler ve yokuşlar için yürüyen merdivenler gibi alternatif çözüm yolları bulunmalıdır.

•Engelliler için mimarideki engellerin kaldırılarak engelliler için uygun hale getirilmelidir.

•Aile hayatına uygun ve özellikle hamileler için çalışmalar yapılmalıdır. Şehirlerin merkez noktalarında veya hastane gibi kamu binalarında hamilelere özel park yeri ayarlanması gibi önemli kriterler getirilmiştir.

- Sağlık alanındaki hizmetlere kolayca ve onaylanmış bir şekilde ulaşılabilirlik olmalıdır.

•Şehirlerin merkezi noktalarındaki ürünlerin kesintisiz dağıtımı ve şehirlerin tarihi alanlarında ürünlerin kolayca dağıtımı amacıyla hava kirliliği meydana getiren araçlar yerine elektrikle çalışan ya da motoru olmayan, kirlilik yaratmayan araçların tercihi zorunlu hale gelmiştir.

•Şehir dışına çalışmaya giden kent sakinlerinin sayısı azalmalıdır
(www.cittaslowturkiye.org, 2018)

3.3.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları

Bu başlık altındaki politikalar kente değer katan, üyeliğin sürekliliği açısından olmazsa olmaz kriterlerdir. Kentsel yaşam kalitesi politikaları kentin bir üst gelişmişlik seviyesine çıkmayı hedeflemiştir. Kentsel yaşam kalitesi politikalarına ait kriterler aşağıda yer almaktadır:

- Şehrin dayanıklılığı için planlama, kentlerin günümüzde karşısına çıkan her türlü krize karşı dayanıklılığını arttırmak yavaş şehir hareketinin en önemli noktalarından biri olmuştur.
- Kentın sahip olduğu değerlerin iyileştirilip geliştirilmesi, kent merkezinin ve kamusal yapıların değer artışı için düzenlemeler yapılması, sokaklara mobilyalar konulması, turizme ait levhalar dikilmesi ve kentsel peyzajın korunması gerekir.
- Verimli yeşil bitki örtüsü ve meyve veren ağaclar kullanılarak sosyal ve yeşil alanların meydana getirilmesi veyahut olanların iyileştirilmesi gerekir.
- Marjinal, kendine özgü mekanların tekrar değerlendirilip faydalanılması gerekir.
- Yerli halka ve ziyaretçilere verilecek interaktif hizmetlerin geliştirilmesi ve telekomünikasyon teknolojilerinden faydalanılması gerekir.
- Sürdürülebilirlik özelliğe olan bir mimari için özel hizmet birimi oluşturulmalıdır
- Kentın fiber optik ve kablosuz sistemler dahil iyi bir internet ağına sahip olması gerekir.
- Kirlenici etkenlerin takip edilerek minimize edilmesi gerekir (Elektrik sistemleri vb.)
- Uzaktan yönetim ve erişim sistemleri geliştirilerek, ađ bağlantısı ile bilgisayarlarla evde çalışma imkanı sağlanmalıdır.
- Kişisel sürdürülebilirliği olan kent planlanmasının teşvik edilmesi sağlanmalıdır
- Sosyal altyapı desteklenmelidir.
- Kent içindeki kullanıma el verişli yeşil alanların verim düzeyi yüksek bitkilerle değerlendirilmesi gerekir.
- Yerli ürünlerin ticarileşmesini sağlamak için alanlar yaratılmalıdır.
- Atölyelerin korunarak değeri artırılmalı, doğal ve aynı zamanda yerel alışveriş merkezleri oluşturulmalıdır. Tarihi kent merkezlerinde bulunan geleneksel kasap, bakkal ve fırın gibi dükkânlar desteklenerek varlıklarını devam ettirmeleri sağlanmalıdır.
- Yeşil alanlarda kullanılan ya da kullanılması planlanan beton miktarı metre küp olarak sınırlanmalıdır. (www.cittaslowturkiye.org, 2018).

3.3.4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar

Bu başlık altındaki politikalar geliştirilirken, yereldeki halkın refahını gözeterek çevreyi koruyan, tabi mekanlara karşı ilgili ve dikkatli bir toplumun varlığının önemini üzerinde durulmuştur. Bu başlığa ait kriterler aşağıda yer almaktadır:

•Agroekolojinin geliştirilmesi, Agroekoloji'den kasıt ise tarımda ekolojik prensiplerin uygulanmasıdır. Bu amacı gerçekleştirme noktasında önemli olan kimya bazlı ürünlere ve fosil yakıtlara olabildiğince daha az ihtiyaç duyan bir agrosistem oluşturmaktır. Bu tür yapılanmalar ziraatte meydana gelen iklimsel değişimlere uyum sağlanmasını destekler ve su gereksinimlerini %30 azaltarak enerji ihtiyacını da %60'a indirir. Bu şekilde Güney Afrika benzeri yerlerde gelirin altıya katlandığı görülmüştür.

•El yapımı, etiketli ya da markalı esnafların ve sanatkârların ürünlerinin korunması gerekir.

•Geleneksel metodlarla gerçekleşen iş tekniklerinin ve zanaatların değeri arttırılarak, yerli ürünler sertifikalandırılmalıdır.

•Kırsal bölgede yaşam sürenlerin hizmetlere erişimi arttırılarak kırsal bölgelerin değeri artırılacaktır.

•Kamuya ait sosyal alanlarda (restaronlar, eğitim kurumlarının kantinleri, aşevleri gibi) yerel olan ve imkan dahilinde ise organik olan ürünler kullanarak, bu kapsamdaki ürünlerin kullanımı arttırılmalıdır.

•Kişisel kullanımlarda ve yemek sektörlerinde gerekli tat eğitimleri verilerek organik ve yerel ürünlerin kullanılması teşvik edilmelidir.

•Geleneksel ve yerel kültürel etkinliklerin korunarak değerlerinin arttırılması gerekir.

•Otellerin kapasiteleri arttırılarak yatak sayısının nüfusa olan yıllık oranını değerlendirilmelidir.

•Tarımda genetiği değiştirilmiş organizma (GDO) kullanımı yasaklanmalıdır.

•Öncelerde tarım üretimi amacıyla kullanılmış olan arazilerin kullanımına ilişkin imar düzenlemeleri için yeni düşüncelerin varlığı öne sürülmelidir (www.cittaslowturkiye.org, 2018).

3.3.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar

Bu başlık altındaki planlar kişisel ve sosyal gelişmelere ayak uydurulması ve iyileştirilmesine yönelik olmuştur. Bu bölüm hem ev sakinlerinin hem turistlerin kendilerini yavaş şehirde evde hissetmelerine yardımcı olmaya odaklanır ki da doğrudan kolay yaşanabilir olmakla ilgili olmuştur. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim ile ilgili planların kriterleri aşağıda yer almaktadır:

•İyi bir karşılama için, kenti ziyarete gelenlere hizmet edecek karşılama ve tanıtım görevlisinin belirlenmesi ve bu görevlendirilmiş kişi ya da kişilerin eğitimlerinin verilmesi, gerekli yönlendirme levhaları, ziyaretçiler için kullanışlı ve sağlam altyapı imkanları ile kenti tanıtan ofisler açıp bu alanda çalışan kişilerin mesailerinin düzenlenmesi önemlidir. Böylece

gösterilen bu çabalar gelen turistlerin kente yabancı oldukları halde burada yalnız olmadıkları ve onlara gereken önem ve değerin verildiğinin göstergesi olarak yorumlanabilir.

- Esnaf ve operatörlerin farkındalıkları arttırarak fiyatlar ve tarifeler açık bir şekilde sergilenmelidir.

- Yavaş güzergâhlar bulunmalı ve basılı ya da internet üzerinden bilgi verilmelidir.

- Önemli herkesi ilgilendiren yönetsel kararlara en alttan en üst seviyeye kadar herkesin katılımını sağlayacak aktif teknikler benimsenmelidir.

- Eğitimcilerin, yöneticilerin ve çalışanların Yavaş Şehir teması ile ilgili sürekli eğitim görmesini sağlayarak bu eğitimlere uygun şekilde tutum sergilemeleri sağlanmalıdır.

- Sağlık eğitimleri verilmelidir. Diyabet ve obezite gibi hastalıklara yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

- Yerli halka Yavaş Şehrin anlamı ve önemi hakkında anlaşılır, sistematik ve kalıcılığı sağlanacak eğitimler verilmelidir.

- Yavaş Şehir ile ilgili kampanyaların desteklenmesi sağlanmalıdır.

- Yavaş Şehir logosu internet sayfasında ve antetli kâğıtlar üzerinde yaygın olarak kullanılmalıdır (www.cittaslowturkiye.org, 2018).

3.3.6. Sosyal Uyum

Bu kriter, kentte yaşayanlar için oldukça dingin, rahat ve sosyal yardımlaşmanın yaygın görüldüğü bir hayat tarzı olarak adlandırılabilir. Bunlar zorunlu kriterler değildir fakat üye olan kente değer katan çok faydalı kriterlerdir. Sosyal uyum kriterleri aşağıda yer almaktadır:

- Azınlıklara yönelik olarak ayrımcılık karşıtı çalışmalar yapılmalıdır.

- Farklı kökenleri olan insanların aynı yerlerde yaşaması, azınlıkların ya da farklı etnisiteye sahip olan grupların hayatlarını sürdürdüğü mahallelerdeki yerleşim yoğunluğu değerlendirilmelidir. Örneğin; şehrin sıradan bir mahallesinde kilometrekare başına yüz kişi düşerken şehrin etnik mahallesinde bu sayının üç yüz kişi olması, mevcut yerel yönetimin uyum noktasında başarısızlığına işaret eder bu da aday olan kentin bu kriterlerden düşük puan toplamasına sebep olur.

- Engellilerin uyumu sağlanmalıdır.

- Ebeveynlerin çocukların bakımı ve eğitimi konusunda desteklenmesi gerekir.

- Genç neslin çalışma hayatındaki istihdamı konusunda çözümler üretilmelidir.

- Yoksulluk alt seviyelere indirilmelidir.

- Toplumsal ortaklıkların ve sivil toplum kuruluşlarının varlığı devam etmelidir.

- Farklı kültürlerin birbiri ile entegrasyonu sağlanmalıdır.

- Politikaya olan katılım desteklenmelidir.

- Belediyeler lüzumlu olan kamu binalarının yapılmasına yönelik yatırımlarını arttırmalıdır.
- Gençlere yönelik faaliyetlerin sürdürüldüğü yerlerin ve gençlik merkezlerinin varlığı ve devamlılığı sağlanmalıdır (www.cittaslowturkiye.org, 2018).

3.3.7. Ortaklıklar

Ortaklıklar temasının altında bulunan kriterler, Yavaş Yemek felsefesi ile ilgili tüm çalışmaları kapsamaktadır. Yavaş Yemek kavramını inceleyen kriterler ise zorunlu değildir ama gerçekleştirilmesi temel yapı taşının oluşturulduğu anlamına gelir. Ortaklıklar başlığı altındaki kriterler aşağıda yer almaktadır:

- Yavaş Yemek ile ilgili aktiviteler ve kampanyalar için gerekli destek verilmelidir.
- Tabii ve geleneksel olan yiyecekler Yavaş Yemek ya da diğer Yavaş faaliyetleri ile desteklenmelidir.
- Eşleştirmeye yönelik projeleri destekleyerek, gelişmesini sürdüren ülkelerin Yavaş Şehir ve Yavaş Yemek felsefesinin yaygınlaşmasını temin edecek bir şekilde gelişmelerini sağlamak için gerekli iş birliği yapılmalıdır (www.cittaslowturkiye.org, 2018).

4.METARYEL VE YÖNTEM

4.1.Araştırmanın Problem İfadesi

Küreselleşen dünyada meydana gelen teknolojik gelişmeler; insanlar arasındaki iletişimi, kaynaşmayı ve değişimi kolaylaştırır da farklılıkları törpüleyerek tek tip bir insan modeli ortaya koyarak (Sırım, 2012) şehirleri de tek tip hale getirmektedir. Bu farklılıkları korumak ve yerel kültürü ön plana çıkartmak amacıyla 1999 yılında, İtalya'nın dört küçük kentinin (Orvieto, Greve in Chianti, Bra, Positano) belediye başkanları bir araya gelerek Yavaş Şehir Birliği'ni kurmuşlardır.

Yavaş Şehir Birliği, ulusal ve uluslararası düzeyde hareketi yaygınlaştırmak aynı zamanda hangi şehirlerin birliğe katılacağını belirlemek için kriterler oluşturmuşlardır. Bu kapsamda yavaş şehir kriterlerini uygulayan şehirlerin, ulusal ve uluslararası düzeyde bir ilgi merkezi haline geleceği söylenebilir. Özenle korunan şehir dokusunun, tarihî mirasın belirgin hale getirilmesinin, sakin ve sükûnetli görüntüsünün alışıldık tatil anlayışını da değiştireceği düşünülmektedir (Sırım, 2012). Bu bağlamda yavaş şehir hareketine yönelik yapılan ilk çalışmalar turizm kapsamında yapıp, sürdürülebilir turizm kapsamında değerlendirilmiştir. (Von Zweigbergk, 2009; Nilsson vd., 2011; Sezgin ve Ünüvar, 2011; Çerci, 2013; Karadeniz, 2013). Daha sonra yapılan çalışmalar ise sürdürülebilirlik ilkesi temelinde yürütülmüş, yavaş şehirlerin sürdürülebilir bir kent modeli olup olmadığı üzerinde durulmuştur (Keskin, 2010; Nilsson vd., 2011; Doğutürk, 2010; Mutdoğan, 2010; Onaran, 2013). Ayrıca belli bir ölçekte yavaş şehirlerde, yaşayan yerel halkın kişilerin algıları üzerinde de durulmuştur (Çoşar, 2013; Doğan vd., 2014; Andarabi, 2012). Bu kapsamda yavaş şehir yerel yönetimleri üzerinde çok az çalışma olup, kent yöneticileri olarak bu hareketin sürdürülmesinde esas aktör olarak rol alan belediye başkanlarının yaklaşımları üzerine çalışma eksiliği görülmüştür. Buradan hareketle araştırma problemi, yavaş şehir belediye başkanlarının, yavaş şehir hareketine yaklaşımları ve bu kapsamda gerçekleştirdikleri dönüşüm uygulamalarının, yavaş şehir felsefesiyle ne kadar bütünleştiğini ortaya koymak, her yavaş şehir belediye başkanının yaptığı uygulama kapsamında yavaş şehrin duyuruyla bilirliliğinin ne kadar önemli olduğunu göstermektir.

4.2. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Yavaş Şehir Hareketi'nin önemli yürütücülerinden biri de belediye başkanlarıdır. Bu noktada yavaş şehir belediye başkanlarının; profilleri, amaçları, yaklaşımları ve bu kapsamda yavaş şehir dönüşüm uygulamaları, hareketin felsefesinin ortaya konması ve sürdürülebilirliğin sorgulanması ortaya konması bu çalışmanın esas amacını oluşturmaktadır. Bu amaç için çalışmaya veri toplamak kapsamında yavaş şehir belediye başkanları ile görüşme esasına

dayanmaktadır. Bu kapsamda Akyaka, Eğirdir, Halfeti, Gökçeada, Göynük, Perşembe, Seferihisar, Taraklı, Şavşat, Vize, Yalvaç ve Yenipazar yavaş şehirlerin belediye başkanları ile görüşülmüştür. (Yalnız yeni çıkan 6360 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası kapsamında Muğla ili sınırları içinde bulunan Akyaka Belediyesi'nin belediye statüsü düşmüş mahalle statüsüne geçmiştir. Akyaka Mahallesi, belediye olarak Ula Belediyesi'ne bağlanmıştır). Bu çalışma kapsamında yavaş şehirlere yönelik Türkiye'deki durum ve uygulamalarını ve bu bağlamda belediye başkanlarının oynadığı rolün ortaya konması hedeflenmektedir. Aşağıda yer alan sorular çalışmamızı yönlendirmiştir:

1. Yavaş şehir hareketinin sürdürülebilirliği doğrultusunda belediye başkanlarının rolü nedir?
2. Belediye başkanlarının, yavaş şehir üyeliğini gündeme almalarının sebebi nedir, nasıl bir motivasyona sahipler?
3. Belediye başkanlarının, yavaş şehir olmak için ve olduktan sonra yaptıkları çalışmalar nelerdir?
4. Yavaş şehir olma süreci zorlaştıran unsurlar nelerdir?
5. Yavaş kriterlerinden hangilerini hayata geçirmek daha güç olmuştur?
6. Belediye başkanlarının değişimi süreci nasıl etkilemektedir?
7. Belediye başkanlarının, şehre, yavaş şehir unvanını kazandırdıktan sonra bu modele dair düşünceleri nelerdir?

4.3. Araştırmanın Önemi

Yavaş şehir hareketi, yerel bir kalkınma modeli olarak şehrin turizm faaliyetleri açısından yerel zenginliklerinin ziyaretçilere kendi özgünlüğünü bozulmadan sunulabilmesi fırsatını vermesi açısından önemlidir. Bunun yanı sıra, yavaş şehirlerin sürdürülebilirliğe olan katkısı ve bunu yaparken hareketin önemli paydaşlarından biri olan yavaş şehir belediye başkanlarının yaklaşımlarını ortaya koymak çalışmayı önemli kılmaktadır. Daha önce de belirtildiği gibi, yavaş şehir örneklerini inceleyen ve yavaş şehirleri turizm ve mimari açıdan ele alanların sayısı fazladır. Bununla birlikte çalışmalarda yavaş şehir yöneticileri hakkında genel olarak yer verilmekle birlikte yavaş şehirlerin önemli yürütücülerinden olan belediye başkanlarını hakkında çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmada Türkiye'deki yavaş şehir belediye başkanlarına ulaşmak ve güncel bir yaklaşım olan yavaş şehir kavramını ele almak çalışmanın özgünlüğünü arttırıcı unsurlardır. Ayrıca, bu çalışma ile yavaş şehir belediye başkanlarının hareket kapsamında neler yaptıkları ölçülerek her yavaş şehrin kendi unsurlarıyla bizlere karşılaştırma imkânı sağlayacaktır.

4.4. Teorik Çerçeve ve Hipotezler

4.4.1. Belediye Başkanı

Belediye başkanı, belediye idaresinin başı, yürütme organı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanının görevleri ve nitelikleri çeşitli yasalarla belirlenmiştir. Belediye başkanları bulunduğu şehrin ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel açıdan geliştirilmesi ve kalkınmasıyla yakından ilgisi bulunmaktadır. Bu esasta yerelde belediye başkanlarının şehrin kalkınmasında esas aktör olduğunu söyleyebiliriz.

1980 öncesine kadar Türkiye’de yerel yönetimler hızla kentsel gelişmenin doğurduğu temel altyapı gereksinmelerini karşılayabilecek yetki ve kaynağa sahip olmadığı için sadece, kentlerin geleneksel belediyecilik diye adlandırabilecek, çöp toplama, tarife düzenleme, iş yeri ruhsatı verme gibi günlük olarak adlandırabilecek işleri yürütmekteydiler. Bu dönemlerde özellikle şehirlerin belediyeleri başkanları için başarı ancak Ankara’dan kaynak elde etme becerisine bağlıdır (Erder ve İncioğlu, 2013: 5).

1980 sonrası dönemde ise neo-liberal politikaların uygulanmasının başlamasıyla proje üreten belediyecilik yaklaşımı benimsenmesinin yanı sıra 2000’li yılların başından itibaren sosyal belediyecilik anlayışı da eklenmiştir. Bu noktada yerel siyasetinde dönüşümüyle birlikte proje üreten, sosyal yardım sağlayan belediyecilik tarzının hem önemi artmış hem de görev yükü artmaya başlamıştır.

Yerel yönetimlerin giderek artan önemini ve dönüşümünü artan en son çıkartılan 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 6360 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu görmekteyiz. Bu yasalar kapsamında belediye başkanların yetkileri önemli ölçüde artırılmıştır. Özellikle Büyükşehir Belediye Başkanı’na verilen veto yetkisi, tadilen tasdik yetkisi ve bazı durumlarda re’sen karar verme yetkisi belediye başkanlarını daha güçlü konuma getirirken, meclisin yetkilerini önemli ölçüde kısıtlamıştır (Erder ve İncioğlu, 2013: 45)

Bu kapsamda 1980 sonrası yerel yönetimlerin giderek artırılmış ve bu güçten en çok payı elde eden belediye başkanları olmuştur. Belediye başkanların yerel düzeyde etkinlikleri önemlidir. Çünkü küreselleşme sürecinde tüm dünyada yerelin kendisi doğrudan bir aktör olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. Bütün metropoller, dünyanın değişik kentleriyle ve uluslararası kurumlarla doğrudan ilişki kurmaya başlamıştır. Başka bir ifadeyle yerel kendi pozisyonunu, ekonomik alanda, ulus devletten ayrı olarak belirleyebilir hale gelmiştir (Köse, 2004: 36). Her bir yerel birimin belediye başkanlarının bu noktada çeşitli uluslararası ağlar kurabilmekte veya katılabilmektedir. Bu ağlardan bir tanesi de yereli ön plana çıkarmak amacıyla kurulan Yavaş Şehir Birliği’dir. Bu oluşum kapsamında belediye başkanları bulundukları şehri tüm dünyaya tanıtılabilmekte, proje destekçileri bulabilmektedir. Aynı

zamanda kendilerini de ulusal ve uluslararası çevrede kendilerini tanıtabilmekte ve kamuoyu oluşturmak adına kendilerine avantaj sağlayabilmektedirler. Fakat Türkiye’de belediye başkanlarının konumu güçlendirilmeye çalışılsa da özellikle maddi kaynak bulmak veya sağlamak açısından merkez tarafından kısıtlanmaktadır.

4.4.2. Yavaş

Ekonomik ve kültürel unsurlar, teknolojiye yaşanan gelişmeler öncülüğünde, sınır tanımadan serbest olarak dolaşmaktadır. Küreselleşme olarak tanımlanan bu durum, hız dünyasını yaratmıştır. Milan Kundera, yavaşlık ve hız arasındaki farkı şöyle belirtmektedir:

" Yavaşlık'ın kıssasından çıkan hisse şu: Yavaşlık ile hatırlama, hız ile unutma arasında gizli bir ilişki vardır. Gözümüzün önüne en sıradan bir durum getirelim: Bir adam sokakta yürüyor. Birden bir şey anımsamak istiyor, ama anı uzaklaşıyor. O anda kendiliğinden yürüyüşünü yavaşlatıyor. Buna karşılık az önce yaşadığı kötü bir olayı unutmaya çalışan insan, hala çok yakınında olan zamanda, sanki bulunduğu yerden hemen uzaklaşmak istiyormuş gibi elinde olmadan yürüyüşünü hızlandırır. Varoluşun matematiğinde bu deneyim iki temel denklem biçimine girer: Yavaşlığın derecesi anının yoğunluğuyla doğru orantılıdır, hızın derecesi unutmanın yoğunluğuyla doğru orantılıdır (Kundera, 2008: 38-39)."

Hız her zaman en iyi yaklaşım değildir. Bazı şeyler hızla çözülemez, çözülmemelidir de. Hızlandırılmaması gereken şeyleri hızlandırdığınız, yavaşlamayı unuttuğunuz zaman ödenecek bir bedel olduğunu unutmamak gerekir. Hızla yaşanan bir hayat, önüne geçilemeyecek derecede yüzeysel olabilir. Acele ettiğimiz zaman her şeyi üstünkörü görüyor ve etrafımızdaki dünya ve insanlarla gerçek bir bağ kuramıyoruz.

Yavaşlık; hızlı yaşamın neden olduğu zaman, stres, eşitsizlik, sürdürülemezlik gibi insanoğlunun varlığını olumsuz etkileyebilecek tüm sorunlara karşı bir direnç noktası olarak karşımıza çıkmaktadır. Hızlı yaşam; bireylerin günlerini çalışma, alış-veriş etme ve televizyon izleyerek geçirmesine neden olmuştur. Yavaş yaşam; geç kalma korkusundan uzak, günün tadına vararak, zamanın anlamlı ve önemli olgular için kullanılmasını sağlamaktadır. Yavaş yaşam, salt insanların yaşamlarını geliştirmeyip, aynı zamanda sayısız sorunlarla başa çıkmamızı sağlamaktadır (Yurtseven, 2008: 13).

4.4.3. Yavaş Şehir (Cittaslow)

İtalyanca Citta (Şehir) ve İngilizce Slow (Yavaş) kelimelerinden oluşan Cittaslow "Yavaş Şehir" anlamında kullanılmaktadır. Cittaslow, küreselleşmenin şehirlerin dokusunu, sakinliklerini ve yaşam tarzını standartlaştırmasını ve yerel özelliklerini ortadan kaldırmasını engellemek için Slow Food (Yavaş Yemek) hareketinden doğmuş bir şehirler birliğidir (Battal, 2010: 30).

Uluslararası Yavaş Şehir (Cittaslow) Birliği'nin kuralları çerçevesinde "Cittaslow" sözcüğünün başka dillere çevrilmeden kullanılması gerekmektedir. Ancak literatür taraması sonucunda; Sakin kent (İnsel, 2011), sakin şehir (Eker, 2006; Mutdoğan, 2010; Sırım, 2012), yavaş şehir (Erten, 2009; Günerhan vd., 2010; Keskin, 2010; Sezgin ve Ünüvar, 2011; Yurtseven vd., 2010; Özkan, 2011; Çerçi, 2013), aheste şehir (Gürbüz, 2011; Alkan, 2013), yavaş kent (Polat, 2011) gibi karşılıklarla tercüme edilip kullanılmaktadır. Sakin şehir kavramı ise yavaş kelimesinin Türkçe'de olumsuz bir anlam uyandıracığı düşüncesinden Türkiye'nin ilk yavaş şehri olan Seferihisar'ın Belediye Başkanı Tunç Soyer tarafından ortaya atılmıştır (www.cittaslowturkiye.org, 2018). Bu çalışmada orijinaline daha yakın olduğu düşüncesiyle yavaş şehir kavramını kullanımı tercih edilmiştir. Ayrıca literatür taraması sonucu genellikle yavaş şehir kavramı kullanıldığı da görülmektedir.

Çalışmanın teorik çerçevesinden bahsettikten sonra araştırma sorularını göz önünde bulundurup araştırmanın desteklemesi bakımından şu hipotezler ortaya konmuştur:

Hipotez 1: Yerel seçimler olduğunda yavaş şehir üyeliğini sağlayan belediye başkanı değişebilir. Bu kapsamda Türkiye yerel siyasetinin gelgitli olduğu bir yerde diğer başka bir belediye başkanı gelip yavaş şehir kapsamında yapılan çalışmaları göz ardı edebilir ve farklı bir yoldan gidebilir. Bu yüzden yavaş şehir hareketinin, belediye başkanları ile sınırlı kalması hareketin sürdürülebilirliği yönünden tehlike arz etmektedir.

Hipotez 2: Belediye başkanları yavaş şehir üyeliğini sağladıktan sonra dönüşüm çalışmaları yapmaktadırlar. Bu dönüşüm çalışmaları kentsel yaşam kalitesini artırmak amacıyla başlasa da aslında kenti bir cazibe merkezi haline gelmesi için de yapılmaktadır. Yavaş şehirlerin bir cazibe merkezine dönüşmesi itibarıyla turist sayısının artması ile beraberinde otellerin, konaklama tesislerin de sayısı demektir. Bu durum ise yavaş şehir felsefesi ile ters düşmektedir.

Hipotez 3: Bir şehrin yavaş şehir üyesi olduktan sonra dönüşüm kapsamında yaptığı çalışmalar her yavaş şehirle benzerlik göstermez. Belediye başkanlarının bu noktada yavaş şehir uygulamalarını ne derecede iyi anladığı ne derecede yerele aktarabildiği önemlidir. Bu noktada her yavaş şehir belediye başkanı, yavaş şehir unvanının getirdiği avantajlardan yararlanmamaktadır.

4.5. Araştırmanın Metodolojisi

Bu araştırma nitel bir çalışmadır; durum saptama ve değerlendirme araştırmasıdır. Öncelikle araştırma ile ilgili literatür taraması yapıp yavaş şehir hareketi kapsamı incelenmiştir. İlgili çalışmalar incelendikten sonra Kasım 2017 senesi itibarıyla 13 tane yavaş şehir bulunmakta olup araştırmada yerinde gözlem, inceleme ve değerlendirme kapsamında bir

yöntem uygulanmıştır. Bu kapsamda yavaş şehirlerin belediye başkanları ile “Mülakat Soruları” kapsamında soru-cevap şeklinde bilgi edinilmiştir.

4.6. Sınırlılıklar

Yüzlerce üye şehre yayılan yavaş şehir hareketinin birçok üyesi bulunmaktadır. Çalışma kapsamında alan olarak Türkiye’deki 13 yavaş şehir seçilmiştir. Alan olarak seçilen yavaş şehirlerin, çalışmanın dağılmaması adına yavaş şehir hareketinin önemli yürütücülerinden olan belediye başkanlarının bu harekete nasıl baktıkları, ne gibi dönüşüm uygulamaları yaptıkları ile çalışma sınırlandırılmıştır. Çalışma zamansal olarak Türkiye’de ilk yavaş şehrin ortaya çıkışı olan 2009 yılından 2017 yılına kadar yavaş şehir unvanına sahip olan şehirler ile sınırlandırılmıştır.

5. TÜRKİYE YAVAŞ ŞEHİRLERİNDE BELEDİYE BAŞKANLARI: YAKLAŞIMLAR, UYGULAMALAR VE ZORLUKLAR

5.1. Türkiye Yavaş Şehirleri

Bu bölümde araştırmanın öznesi olan belediye başkanların, yavaş şehir belediye başkanlıkları yaptıkları bölgeye dair öncelikle kısa bilgiler verilecektir. Daha sonra mülakat görüşmeleri değerlendirilecektir.

Tablo 5.1'e bakıldığında 2017 yılı itibariyle yavaş şehir unvanı alan şehirler ile bu şehirlerin belediye başkanları görmekteyiz. Türkiye'nin ilk yavaş şehir deneyimi 2009 yılında Seferihisar'la başlamış olup halen devam etmektedir. Özellikle burada çeken nokta yavaş şehir belediye başkanlarının sürekliliği olmalıdır. Yavaş şehir deneyimi 2009 yılında başladığı, seçim dönemi bazında yavaş şehir belediyelikleri gruplandırılmıştır. Bu gruplandırma bize hem belediye başkanını kendisi bazında hem de siyasi parti bazında yavaş şehirlerin sürdürülebilirliği konusunda daha iyi bilgi vermiştir. Tabloya siyasi parti bazında baktığımızda yavaş şehir belediye başkanların çeşitli partilerden seçilmiştir. Bu bize gösteriyor ki belediye başkanlarının kişisel görüşleri yavaş şehir sürdürülebilirliğinde önem arz etmektedir.

Tablo 5.1. Türkiye Yavaş Şehir Belediyelerin Profilleri

TÜRKİYE YAVAŞ ŞEHİRLERİNDE BELEDİYELERİN PROFİLLERİ				
YAVAŞ ŞEHİRLER	YAVAŞ ŞEHİR BİRLİĞİNE KATILMA TARİHİ	2009-2014 DÖNEMİ BELEDİYE BAŞKANI	2014-2019 DÖNEMİ BELEDİYE BAŞKANI	2019-2023 DÖNEMİ BELEDİYE BAŞKANI
SEFERİHİSAR	2009	TUN SOYER -CHP	TUNÇ SOYER-CHP	İSMAİL YETİŞKİN-CHP
AKYAKA	2011	AHMET ÇALCA-MHP	ÜMİT KARAARSLAN-ULA-CHP (6360 SAYILI BŞB KANUNU İLE MAHALLE STATÜSÜNE GELDİ. ULA BELEDİYESİNE BAGLANDI)	ULA BELEDİYE BAŞKANI- ÜMİT KARAARSLAN-CHP
YENİPAZAR	2011	YÜSRA ERDEN-CHP	ZAFER AVCI-AKP	YÜSRA ERDEN-CHP
GÖKÇEADA	2011	YÜCEL ATALAY-AKP	ÜNAL ÇETİN-MHP	ÜNAL ÇETİN-İYİ PARTİ
TARAKLI	2011	TACETTİN ÖZKARAMAN-AKP	TACETTİN ÖZKARAMAN-AKP	İBRAHİM PİLAVCI-MHP
YALVAÇ	2012	TEKİN BAYRAM-DP	HALİL HİLMİ TÜTÜNCÜ-MHP	HALİL HİMİ TÜTÜNCÜ-MHP
VİZE	2012	SELÇUK YILMAZ-DP	SEDAT BALKI-MHP	ERCAN ÖZALP-CHP
PERŞEMBE	2012	SELAMİ ÇARKÇI-AKP	KEMAL BAHTİYAR-AKP	MUSTAFA SAİM TANDOĞAN-AKP
HALFETİ	2013	MAHMUT ÖZDEMİR-CHP	MUSTAFA BAYRAM-DBP (Kısa bir süre sonra yerine kayyum Şeref Albayrak atanmıştır)	ŞEREF ALBAYRAK-AKP
ŞAĞSAT	2015	M.NACİ KÖROĞLU-CHP	A. SİNAN ÖZTÜRK-AKP	NİHAT ACAR-CHP
UZUNDERE	2016	HALİS ÖZSOY-AKP	HALİS ÖZSOY-AKP	HİLMİ AKTOPRAK-MHP
EĞİRDİR	2017	ÖMER ŞENGÖL-DP	ÖMER ŞENGÖL-DP	VELİ GÖK-AKP
GERZE	2017	OSMAN BELOVACIKLI-CHP	OSMAN BELOVACIKLI-CHP	CEVAT ŞENSOY-AKP
GÖYNÜK	2017	KEMAL KAZAN-AKP	KEMAL KAZAN-AKP	AHMET ÇANKAYA-MHP

Kaynak: <https://sonuc.ysk.gov.tr/2019> sitesinden alınan verilere göre derlenmiştir.

5.1.1 Seferihisar

2009 yılında “Yavaş” şehir unvanı alan Seferihisar aynı zamanda Türkiye’nin ilk yavaş şehri olma özelliği taşımasıyla birlikte önemli bir tarihi şehirdir. Tarihi M.Ö 200’lü yıllara kadar giden Seferihisar’ın en eski yerleşim yeri Teos Giritliler tarafından kurulmuştur. Buradan önemli bir Karya merkezi olduğunu çıkarabiliriz (Seferihisar Belediyesi, 2008: 3).

Günümüzde 40.000 nüfuslu olan Seferihisar, İzmir merkeze yaklaşık 45 km uzaklıktadır. İlçe, 49 km bandında ki sahil şeridi, kuzeydoğusunda yer alan zeytin arazileri, yenilenebilir enerji kaynakları ve verimli tarım arazileri ve yöresel lezzetleri ile ön plana çıkmıştır (Atlas, 2015: 9).

Seferihisar’ın ülkemizde ilk yavaş şehir olması özelliğiyle ulusal düzlemde Türkiye’nin yavaş şehir başkenti olarak sayılmaktadır. Seferihisar bu bağlamda 2013 yılında gerçekleştirilen Yavaş Şehir Birliği Genel Kurulu’na ev sahipliğe yapmış dünyanın birçok yerinden gelen yavaş şehir yöneticilerini bünyesinde ağırlamıştır (Acuner, 2015: 69).

Seferihisar’ın yavaş şehir felsefesi doğrultusunda pek çok proje ve faaliyet gerçekleştirmiş halen de yeni projeler üretmeye çalışmaktadır. Seferihisar öncelik olarak yerel kalkınma odaklı projeler üretmiştir. 2009 yılında üretimin desteklenmesi amacı bakımından özellikle kadınların yer aldığı üretici pazarları kurulmuştur. Böylelikle üreticiyi doğrudan tüketici buluşturmuş aynı zamanda ev ekonomilerine katkı sağlanmıştır. 2018 yılı itibarıyla “Seferihisar Üretici Pazarı” nda 380 tane tezgâh yer almaktadır. 2013 yılında ise ilçede önemli miktarda var olan Seferihisar mandalinasını ekonomik olarak değerlendirmek amacıyla ‘Mandalina Üreticiler Birliği’ kurulmuştur. Bu kapsamda mandalınanın yılın on iki ayı işlenmesi adına kurutma tesisi açılmıştır. Kadınların ekonomiye katılmasını teşvik etmek amacıyla 2010 yılında iki tane Kadın Emeği Evleri kurulmuştur. (Cittaslow Seferihisar, 2018). Ayrıca 2013 yılında Seferihisar’da yaşayan üretici kadınların kurdukları “Hıdırlık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Pekmez Üretim Tesisi” yerel ekonomiye katkı sağlamaktadır. (Özmen, vd. 2017: 101). İkinci olarak sosyal ve kültürel alanlarda projeler üretmiştir. Bu kapsamda 2011 yılında çocukların hayatta karar verebilme sorumluluk üstlenmesini geliştirmek aynı zamanda eğitimin sadece okuldan ibaret olmadığını göstermek amacıyla “Seferihisar Çocuk Belediyesi” kurulmuştur. Kendilerine belirli bir bütçe tahsis edilmiş yaşadıkları şehirde söz hakkı sahip oldukları gösterilmiştir. 2015 yılında ise Oxford Üniversitesi ve 19 Mayıs Üniversitesi iş birliği ile Yaratıcı Yazarlık Okulu ile kişilerin hayallerinin gelişmesine katkıda bulunmak istenmiştir (Seferihisar Belediyesi, 2018)

Yavaş yemek faaliyetleri kapsamında kadınlar tarafından eski geleneksel pişirme yöntemleriyle hazırlanan yöresel lezzetlerin sunulduğu “Sefertası Lokantası” açılmıştır. Böylelikle kadınların çalışma hayatı desteklenmiş aynı zamanda unutulmaya yüz turmuş yöresel lezzetler sunulmuştur. (Cittaslow Seferihisar, 2018)

Ekim 2006 yılında yasalaşan 5533 sayılı Tohumculuk kanunu gereği ülkemizde yerli tohum satışı yasaklanmıştır. Anadolu kültürünün yüzyıllık birikimi sonucu günümüzde bizlere ulaşan tohum mirası, yerli üretimini devam ettirebilmek için ‘Tohum Takas Şenlikleri’ düzenlenmiştir. Böylelikle çiftçiler ya da bireysel bazda kendi üretimini yapmak isteyenler kendi aralarında tohumlarını takas etme imkânı bulmuştur. Ayrıca elde edilen yerli tohumlar Can Yücel Tohum Merkezinde toplamakta burada fide haline getirilip ücretsiz olarak çiftçilere dağıtımı gerçekleştirilmektedir (Cittaslow Seferihisar, 2017).

Seferihisar Belediyesi çocukların ve gençlerin toprak ile buluşmasını sağlamak ve toprakla ilişki kurmaları amacıyla “Okullarda Sebze Bahçeleri” projesini Mili Eğitim Müdürlüğü desteği ile gerçekleştirmiştir. Böylelikle okullarda ekim alanları oluşturulmuş gençlerim tarımsal üretim konusunda fikir sahibi olmaları sağlanmaya çalışılmıştır. (Özmen vd., 2017: 101). Bunlarla birlikte bölgenin çevresel düzenlemesi ve tarihi yapıları korumak içinde birçok proje ve faaliyet gerçekleştirilmiştir. Örneğin, 2012 yılında Teos antik kazı çalışmaları başlatılmış olup bu kazı çalışmalarının yanında kumul ekosisteminin de korunması amaçlanmıştır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması doğrultusunda Sığacık mahallesinde ki sokak aydınlatma sistemleri güneş enerjisi ile çalıştırılmaya başlanmıştır. Yavaş seyahatin desteklenmesi ve şehir içi taşıt kullanımının azaltılması amacıyla bisiklet yolları yapılmıştır. Ayrıca belediye tarafından bisiklet duraklarına halkın ücretsiz bir şekilde kullanabileceği bisikletler koyulmuştur (Cittaslow Seferihisar, 2017).

5.1.2. Akyaka

Muğla’nın Gökova Körfezi bölgesinde bulunan Akyaka, Ege’nin kıyı yerleşim birimlerine oranla doğal yapısı ve mimarisi neredeyse hiç bozulmamış olan nadir şehirlerden birisidir. Bu bozulmayan yapısını kuzeybatısında bulunan 1071 metre yüksekliği ile etrafını çevreleyen Sakar dağı coğrafi özeliğinden kaynaklanmış olduğunu söylenebilir. Bununla birlikte verimli ovalara, azmaklara ve koyalara da sahip olması bakımında Akyaka doğal sit alanı içinde yer almaktadır. Ayrıca “6360 sayılı Büyükşehir Kanunu” kapsamında Muğla ilinin Büyükşehir olmasından sonra Akyaka, Ula ilçesinin mahalle statüsüne düşmüştür (Cittaslow Akyaka, 2018).

2010 yılında Akyaka’nın yavaş şehir hareketine üye olması çalışmalar başlatılmıştır. İlk defa Türkiye’de Yavaş şehir birliğine üye olmadan yerel halka birliğe dahil olmak için 2010 yılında referandum yapılmış ve halk yüzde doksan beş oranında birliğe üye olmayı kabul etmiştir. 2011 yılında Polonya’da düzenlenen etkinlikte Yavaş Şehir Birliği’ne kabul edilmiştir (Cittaslow Akyaka, 2018).

Akyaka coğrafi bakımdan bir tarafı dağ ile çevrili olup diğer tarafı ise eşsiz koylarla çevrilidir. Mavi bayraklı plajı ve meşhur Kadın ve Akçapınar azmakları ile bir çeşitlilik yaratmaktadır. Bu iki azmak arasında kano, tandem ve kite surf gibi etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Sakar dağı sebebiyle doğa severler için mükemmel bir yürüyüş yolu ve kamp alanlarını da barındıran Akyaka'da bisiklet turları da yapılabilmektedir. Bu kapsamda 'Gökova Pedallarımın Altında' projesi Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü iş birliği ile hayata geçirilmiştir Kısaca Akyaka'nın doğa güzellikleri ve mimari yapısıyla tanınmaktadır. (Cittaslow Akyaka, 2018).

'Geri Kazanım Projesi' kapsamında belediye personeline, ev hanımlarına, esnaflara ve öğrencilere atıkların geri dönüşümü konusunda bilgilendirme eğitimleri verilmiştir (Cittaslow Akyaka, 2017). Çarşamba günleri düzenlenen Akyaka pazarına, yerel çiftçiler katılımı desteklenmektedir (Özmen vd. 2017: 38).

5.1.3. Taraklı

Sakarya ili sınırları içerisinde yer alan Taraklı'nın %60'ı ormanlık arazilerden oluşmaktadır. Karadeniz ikliminin etkisi altında olan ilçenin tarihi Helenistik döneme kadar uzanır. 16. Yüzyılın ortalarına kadar ağırlıklı olarak Hristiyan halkının yaşadığı Taraklı Evliya Çelebi Seyahatnamesinde de bahsedilmiştir. O dönemde halkın şimşir tarak ve kaşık yaptığı seyahatnamede belirtilmiştir. Taraklı isminin de buradan geldiği tahmin edilmektedir (Taraklı Belediyesi, 2018)

2010 yılında Yavaş şehir üyeliği için başvuruda bulunan Taraklı 2011 yılında Yavaş Şehir unvanına hak kazanmıştır. Taraklı'nın en önemli değerlerden birisi Osmanlı dönemlerinden kalan bölgeye özgü ahşap evlerdir. Bu kapsamda 2006 yılında çıkartılan Restorasyon Kanunu'ndan yararlanan Taraklı'da şu an 111 tescilli yapı bulunmaktadır. Restorasyon çalışmaları halen devam etmektedir (Değirmenci vd., 2016 :13). Ayrıca tescillen yapıların United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Dünya Kültür Mirası listesine girebilmesi amacıyla gerekli başvurular yapılmıştır. Yunus Paşa Çarşısı, Kursunlu Cami, Hisar Paşa Konağı beş asırlık tarihi çınar ağacı, Fenerli ev, hisar ve su değirmenleri gibi yapılar Taraklı'nın diğer önemli değerleridir (Cittaslow Taraklı, 2017).

Bunun yanında Taraklı Belediyesi Avrupalı Seçkin Destinasyonlar Projesi'ne üyedir. Bu kapsamda ilçeye turizmin geliştirilmesi için pek çok projeler planlanmaktadır. Örneğin, sağlık turizmin geliştirilmesi amacıyla Bizans döneminden kalma kil hamamı ve kaplıcaları yeniden restore ederek insanların kullanımına sunulacaktır (Cittaslow Taraklı, 2017).

5.1.4. Vize

Vize ilçesi 2012 yılında Avusturya’da gerçekleştirilen toplantıda, Uluslararası Yavaş Şehir Birliğine kabul edilmiştir. Kırklareli’nin sınırları içerisinde yer alan tarihi M.Ö. 4000 yılına kadar dayanmakta olup batı-doğu geçişi güzergahında yer aldığından dolayı Persler, Romalılar gibi pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır (Atlas, 2015: 20).

Vize, Yavaş şehir birliğine üyelikle birlikte, mevcut tarihi, kültürel ve doğal varlıklarını bir kalkınma aracı olarak kullanmayı ve geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu noktada Vize’nin sahip olduğu değerler vardır. Örneğin, Roma döneminde yapılan, Vize ile İstanbul arasında dünyanın en büyük su yoluna sahip olması, Cehennem Şelaleleri, Kızılağaç koyu gibi güzellikler bölgenin bir oluşumdur.

Bölgenin geçim kaynağı tarım olup iş olanakları kısıtlıdır. Bu yüzden bölgenin nüfusu günden güne azalmaktadır. (Vize Belediyesi, 2018).

Yavaş Şehir uygulamaları dahilinde kadın üreticiler tarımsal üretim kapsamında desteklenmiş ve yerel tohumlar korumaya alınmıştır. Ayrıca Vize Yavaş Şehir Derneği kurulmuş ve burada kadınların geleneksel el sanatlarını öğrenmeleri ve ürettikleri ürünleri pazarlayabilmeleri sağlanmıştır. Bunlarla birlikte ‘Trakya Yemek Kültürü’ projesi kapsamında Bulgaristan sınırları içerisinde bulunan Tsarevo Belediyesi ile iş birliği yapılmış ve bölgenin yemek kültürünün gelecek nesillere aktarılması hedeflenmiştir. (Atlas, 2015:20)

5.1.5. Yenipazar

Yenipazar, Aydın merkeze 8 km uzaklıkta yer almakla birlikte sahip olduğu nüfus bakımından en küçük ilçesidir. Bölgenin ilk yerleşim tarihi M.Ö. iki binlere kadar giden Orthosia uygarlığına uzanır. Yenipazar, eski çağlardan itibaren bölgenin ihtiyaçlarını karşılayan ticaret merkezi olmuştur. İlçenin adının da bu özelliğinden geldiği düşünülmektedir. İlçede Millî mücadele döneminde göstermiş olduğu mücadeleden ötürü Yörük Ali Efe ve arkadaşarı Milli bir övünç kaynağı olarak anlatılmaktadır (Yenipazar Kaymakamlığı, 2017). Yavaş Şehir Birliği’ne üyelik başvurusu 2009 yılında olup ilçe 2011 yılında Polonya’da düzenlenen Yavaş Şehir Birliği Genel Kurulu’nda yaşanabilir şehirlerin uluslararası ağına dahil olmuştur (Cittaslow Yenipazar, 2017).

Kurtuluş Savaşı döneminde Yenipazar çok büyük bir mücadele örneği sergilemiş olup işgale uğramamıştır. Bu kapsamda şehirde yaşayan mili mücadele dönemine tanık olan yaşlı kimseler ile röportajlar gerçekleştirilmiş ve yapılan bu röportajlar yazılı bir hale getirilip arşivlenmiştir. Yenipazar’a ait yerel araç ve gereçler toplanmıştır. Tüm bunlar Yavaş şehir uygulamaları dahilinde kurulan Kent Arşivi ve Müzesi’nde sergilenmektedir. Kadınların ekonomi sürecine katılmalarını desteklemek aynı zamanda yok olmaya yüz tutmuş geleneksel el

sanatlarının canlandırılması amacıyla Beceri Kazandırma Kursları açılmıştır. Ayrıca 'Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi' kurulmuş ve Yenipazarlı kadınların ürettiği ürünlerin pazarlanması sağlanmıştır (Özmen vd.2017: 155-160).

İlçede bulunan 'Yedi Bilgeler' işletmesi 2016 yılında gerçekleştirilen Uluslararası Yavaş Şehir Kurulu'nda Türkiye'nin ilk 'Cittaslow Dostu' işletmesi olarak ilan edilmiştir (Milliyet, 2017). İlçede her yıl mayıs ayında yörük kültürünün tanıtılması ve korunması kapsamında "Geleneksel Karaçakal Yörükleri Kültür ve Tanıtım Şenliği" yapılmaktadır. Ayrıca her sene Geleneksel Deve Güreşleri şenliği organizasyonu yapılmaktadır (Yenipazar Kaymakamlığı, 2017).

5.1.6. Gökçeada

Eski adı İmroz olan Gökçeada, Türkiye'nin en batısında bulunmanın yanı sıra en büyük adasıdır. (Atlas, 2015: 16). Doğal sakin yaşam ortamı, rüzgârlı ama ılıman iklimi, spor olanakları, kendine has evleri ve yerel lezzetleriyle son dönemlerde önemli bir turizm destinasyonu içinde yer almaktadır. Adada 2002 yılından beri iyi tarım uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Bütün bu kriterler ele alınması sonucu Gökçeada, 2011 yılında dünyanın ilk yavaş adası unvanına sahip olmuştur (Cittaslow Gökçeada, 2017).

Gökçeada'da yer alan Tuz Gölü, adanın jeolojik yapısının diğer adalardan farklı olduğunu kanıtlamaktadır. Bu kapsamda 2010 yılında yapılan jeolojik incelemelerde farklı olduğu ispatlanmış ve altın madeni bulunmuştur. Tuz gölü aynı zamanda adanın önem turistik alanlarından bir tanesi olmasının yanında eko-biyolojik sistem için büyük önem taşır. Çünkü kuşların göç yolu güzergahında yer almakta olup başta flamingolar olmak üzere pek çok kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Yaz döneminde ise göldeki su buharlaşarak ince bir tuz tabakası kalmaktadır. Bu tuz tabakasının altında ise zengin mineral içeriğine sahip çamur bulunur. Sedef ve romatizma başta olmak üzere birçok hastalığa iyi geldiğine inanılan bu çamurun bulunduğu göl adanın sağlık turizmi için önemli rol oynar (Yaşar, 2006:11-13).

Türk Deniz Araştırmaları Vakfı tarafından yapılan çalışmada, adada 180 tür canlı tespit etmiş olup bölgenin fauna ve florası bakımından çeşitli olduğunu göstermektedir. Bu kapsamda bilimsel amaçlı çalışmalar dışında su ürünleri avcılığı yapılması yasaklanmıştır (Gökçeada Belediyesi, 2017). Gökçeada'nın kendine özgü iklim yapısı göz önünde bulundurularak adada Rüzgar Enerjisi Santrali kurulmuştur. (Cittaslow Gökçeada, 2017).

2006 yılında düzenlenen 1. Gökçeada Gastronomi Kongresi kapsamında adaya yavaş yemek akımının kurucusu Carlo Petrini gelmiştir. Adanın zengin yemek kültüründen ve yaşam tarzından etkilenen Petrini adada yavaş yemek konvivivumu kurulmasını istemiştir. Bu

kapsamda ivedilikle 2006 yılında gerekli çalışmalar başlatılmış ve Prof. Dr. H. Rıdvan Yurtseven'in başkanlığında "Gökçeada Yavaş Yemek Konviviümü" oluşturulmuştur (Acuner, 2015: 72). Adada tarım yapılması için eko-gastronomik çalışmalar çerçevesinde çeşitli projeler üretilmiştir. Bu projelere en iyi örnek 2002 yılından beri uygulanmaya geçirilmiş olan yılında 'Gökçeada Organik Tarım Projesi'dir. 2010 yılından itibaren Gökçeada'da Toprak Ana Günü etkinlikleri yapılmaktadır (Cittaslow Gökçeada, 2017).

Gökçeada turizm olanakları, geleneksel yaşam biçimlerinin korunması, ekogastronomi çalışmaları ve doğa güzellikleriyle ön plana çıkmaktadır. Ancak bu olanakların geliştirilmesi ve ziyaretçilere sunulmasındaki en önemli sınırlılık adaya ulaşımıdır. Yaz aylarında ulaşım sınırlılığı problem olmayıp Türkiye Denizcilik İşletmeleri tarafından adaya sık seferler düzenlemektedir. Fakat kış aylarında hava muhalefetine sık olması nedeniyle adaya ulaşmak bazen mümkün olmamaktadır (Yaşar, 2006: 27-28).

5.1.7. Yalvaç

Isparta'nın kuzey doğusunda bulunan Yalvaç, tarih öncesi çağlardan bu yana çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Yalvaç, 2012 yılında Perşembe ve Vize ilçeleri ile birlikte Yavaş Şehir Birliğine katılmıştır. Kentin birliğe katılmaktaki hedefi tarihi ve doğal güzelliklerinin korunarak gelecek nesillere aktarılmasıyla birlikte Yalvaç'a gelen nitelikli turist sayısının artırılması hedeflenmiştir.

Yalvaç'ta her sene bahar aylarında Pisidia Antiokheia Kültür, Turizm ve Sanat Festivali" düzenlenmektedir. Çocuklara yönelik olarak inşa edilen ve içinde çeşitli masal kahramanları maketlerinin bulunduğu Masal Park önemli projelerdendir.

5.1.8. Perşembe

Perşembe, Ordu ili sınırları içinde yer alıp coğrafi yapısı itibariyle dağların dik olduğu deniz kenarında yer alan bir ilçedir. Karadeniz iklim havası etkili olsada bölgede ılımandır. Bu iklim çeşitliği tarım ürünlerin çeşitliği sağlasa da engebeli arazilere sahip olduğundan üretimi sınırlandırmaktadır (Yıldırım ve Karaahmet, 2013: 16-17). Bölgede genel olarak fındık yetiştiriciliği yapılmaktadır. Perşembe'nin tarihi geçmişi de zengindir. Persler, İskitler, Frigler gibi uygarlıklara ev sahibi yapmış olsa da günümüzde sadece Pontus Krallığı'nın kalıntılarına sahiptir. Tüm bu özellikler dahilinde 2012 yılında Yavaş Şehir unvanına hak kazanmıştır. (Perşembe Belediyesi, 2018)

Perşembe yavaş şehir olduktan sonra yavaş şehir çalışmalarına hız kazandırmıştır. Uzun bir sahil şeride sahip olan Perşembe, fındık yetiştiriciliğinden sonra modern balıkçılığın geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla çalışmalar yürütmektedir. (Karadeniz, 2014:91).

Ordu il merkezine yakınlığı nedeniyle sanayileşme kaynaklı ekonomik gelişme sağlanamamıştır. Ancak bu durum avantaj haline getirilmiş, doğal ve kültürel yapının korunmuş olması nedeniyle turizm ön plana çıkartılmıştır. Mersin Koyu, Yason Burnu, Hoynat Adası ve Bahçeköy Mağarası gibi önemli güzelliklere sahip olan Perşembe bu değerlerin tanıtılması kapsamın tanıtımlar yaparak bölgeye turist çekme hedeflenmiştir. (Karadeniz, 2014: 92-94) Ayrıca Yavaş şehir ve Yavaş yemek çalışmaları kapsamında ilçede sadece organik ve yerli ürünlerin satılabileceği 'Perşembe Organik Gıda Pazarı'nın kurulması için çalışmalar başlatılmıştır. (Özmen vd. 2017: 80).

5.1.9. Halfeti

Halfeti, 2013 yılında Finlandiya'da yapılan Yavaş Şehir Genel Kurulu toplantısında birliğe kabul edilmiştir. Şanlı Urfa ilinde bulunan Halfeti 2000 yılında yapılan Birecik Barajı nedeniyle sular altında kalan Halfeti'nin taşıma çalışmaları sürmektedir (Halfeti Kaymakamlığı, 2018).

Halfeti kendine özgü mikro iklime sahiptir. Bu iklim türüne özgü yetişebilen siyah gül Halfeti'nin sembolü haline gelmiştir. Aynı zamanda yine kendine özgü olan kuş evi mimarisi ilçede oldukça yaygındır.

Halfeti'nin yavaş şehir olmasındaki temel amacı, turizm ekonomisini canlandırılarak Halfeti'nin yerel kalkınmasını gerçekleştirmeye çalışmaktır. (Acuner, 2015: 79). Yapılan Birecik Barajı sebebiyle bölgenin sular altında kalması sonucu bu alanlarda dalış ve su sporları yapılmaya başlanmıştır. Bunların yanı sıra Yavaş şehir faaliyetleri kapsamında Fırat nehri üzerinde tekne turları düzenlenmeye başlamış ve bu turlarda şehrin sular altında kalan kısmı ziyarete açılmıştır (Cittaslow Halfeti, 2017).

5.1.9. Uzundere

Uzundere ilçesi Erzurum il sınırları içinde yer almakta 2016 yılında yavaş şehir unvanı kazanmıştır. Bölge yayla kültürü, doğa sporları ve tarihi yapılarıyla bir görsel şölen sunmaktadır. Uzundere belediyesi yavaş şehir ağına katılmalarındaki amacın, Uzundere'nin ulusal ve uluslararası basında tanıtımının yapılmasının sağlanması ve bu yolla elde edilecek olan turizm gelirleridir (Uzundere Haber, 2017).

2000 yılında Uzundere'nin coğrafi konum bakımından dahil olduğu Tortum Havzası korunma altına alınması gereken iki yüz ekolojik bölgeden biri olduğu ilan edilmiştir. İlçenin rakım değeri iki bin metreyi bulmasına rağmen mikro klimaya iklime sahiptir. Mikro iklime sahip olması sebebiyle endemik bitki türlerini yetiştirebilmektedir. İlçe özellikle süt ve peynir

üreticiliği konusunda üretim yapmaktadır. Tarım üretimi bakımından çok çeşitlilik olmamakla birlikte ilaçsız organik tarım desteklenmektedir. (Cittaslow Uzundere, 2017).

Uzundere sınırları içerisinde bulunan Tortum Şelalesi, Türkiye'nin en yüksek şelalesidir. Şelaleyi besleyen, Tortum Çayı üzerinde başta rafting olmak üzere pek çok su sporu yapılabilmektedir. Ayrıca Tortum vadisinde yer alan tırmanma parkurlarında, dağcılık ve doğa sporları yapılabilmektedir (Uzundere Belediyesi, 2017).

5.1.10. Şavşat

Şavşat, Artvin'in doğusunda bulunup merkeze uzaklığı yaklaşık yetmiş kilometredir. Coğrafi konum bakımından oldukça engebeli arazilere sahiptir. Şavşat'ın tarihi M.Ö 900 yıllarında kadar uzanıp o dönemde Urartu ve Kimer medeniyetlerine ev sahipliği yapmıştır. İsmi ise "Kara orman" anlamına gelen Gürcüceden almıştır. Şavşat üyeliğe 2013 yılında başvurmuş yapılan çalışmalar sonucunda 2015 yılında Yavaş şehir unvanını kazanmıştır (Şavşat Belediyesi, 2017).

Şavşat etrafı dağlarla çevirili bir yerleşim birimidir ve rakım yer yer üç bin metreyi aşmaktadır. Şavşat tabiat parkları ve akarsu parkları yönünden oldukça zengin bir içeriğe sahiptir. Sahara Milli Parkı içerisinde bulunan Karagöl eşsiz bir güzellik sunmaktadır ve Şavşat'ın en büyük gölü olma özelliğini taşır (Atlas, 2015: 31).

İlçede iklim ve engebeli arazi yapısı sebebiyle tarım üretimi olanakları ve çeşitliliği sınırlıdır. Sanayi sektörü de ilçede gelişmemiş olduğundan iş olanakları sınırlıdır. Bu nedenle turizm sektörünün geliştirilmesi ve ilçedeki turizm değerlerinin sürdürülebilir kullanımı amacıyla projeler geliştirilmektedir (Şavşat Kaymakamlığı, 2017). Cevizli Manastırı, Tamara Odalar, Veliköy Eski Ahşap Cami, Şavşat Kalesi, Meydancık Taş Kemer Köprüsü, Sualtı şelalesi, Karagöl ve Sahara Yaylası ilçenin önemli değerlerindendir. Ayrıca ilçede Kuş gözlemciliği, yaban hayvanları gözlemciliği ve trekking parkurları gibi doğa turizmi etkinlikleri ve yayla turizmi, dağ turizmi ve kış turizmi etkinliklerinin yapılabileceği alanlar mevcuttur (Cittaslow Şavşat, 2017).

5.1.11. Gerze

Sinop'un Gerze ilçesi yedi yıldır sürdürülen çalışmaların ardından, 2016 yılında Yavaş Şehir Birliğine resmi üyelik başvurusunu yapmış ve 2017 yılında birliğe kabul edilmiştir (Gerze Belediyesi, 2017). Gerze'de ekonomi hizmet sektörüne dayalıdır, sektörel dağılımda sanayi sektörü ikinci, tarım sektörü ise üçüncü sırada yer almaktadır. Doğal plaj niteliğindeki sahiller ilçenin turizm potansiyelinin temelini oluşturur (Cittaslow Gerze, 2017).

Yavaş Şehir Birliğine üye olmanın ardından Gerze Belediyesi çeşitli projeler için çalışmalar başlatmıştır. İlçedeki parkların güneş enerjisiyle aydınlatılması, Gürleyik Deresi

bisiklet yolu projesi, elektrik kablolarının yer altına indirilmesi projesi, doğalgaz altyapı projesi ve ekolojik tarım pazarı projesi ön çalışmaları tamamlanmış projeler arasındadır (Cittaslow Gerze, 2017). Gerze'nin kültürel ve tarihi varlıkları ise Yakupağa Konağı, Derecuma Camii, Sorku Şelalesi, Çeçe Sultan Türbesi,, Sökü Yaylası, Taş Han ve Değirmenli Şelaledir (Cittaslow Gerze, 2017). Ayrıca Gerze Hacıselli Köyünde bulunan Yelkentepe, Karadeniz bölgesinde yamaç paraşütü sporunun yapılabildiği tek yerdir (Gerze Kaymakamlığı, 2017). Bunların yanında belediye bünyesinde açılan konservatuarda her yaştan kişinin katılabileceği güzel sanat kursları bulunmaktadır (Cittaslow Gerze, 2017).

5.1.12. Eğirdir

Isparta sınırları içinde yer alan ilçe, 2017 yılında Yavaş Şehir Birliğine üye olmuştur (Cittaslow Eğirdir, 2017). Türkiye'nin dördüncü en büyük gölü olan Eğirdir Gölünün kıyısında kurulmuş olan kent, Davraz Dağının eteklerinde bir yarımada konumundadır. Gölde Yeşilada ve Canada olmak üzere iki ada bulunmaktadır. Canada'nın tapusu Eğirdir Belediye Meclisi'nin kararı ile Mustafa Kemal Atatürk'e hediye edilmiştir (Cittaslow Eğirdir, 2017).

2014 yılında Yavaş şehir üyelik sürecinin başlatıldığı ilçe, kentsel yaşam kalitesinin artırılması ve ilçenin turizmde bir marka olması hedefiyle gerekli çalışmaları tamamlamış ve Şavşat'ta gerçekleştirilen törende Cittaslow sertifikasını almıştır. Eğirdir Gölü ve Eğirdir elması ile tanınan ilçe Yavaş Şehir unvanı ile yerli ve yabancı turistler için bir cazibe merkezi olmayı amaçlamaktadır (Medya Akdeniz, 2017). Eğirdir ekonomisinde en önemli gelir kaynakları elmacılık ve su ürünleri pazarlamasıdır. Gölün etrafını çevreleyen dağlar doğal klima etkisi oluşturmakta ve bu sayede elmacılık faaliyetlerinin yapılabileceği bir iklim oluşmaktadır. Çok çeşitli elma türlerinin yetiştirilebildiği ilçe yıllık 350 bin ton üretim ile Türkiye'de ilk sıradadır (Eğirdir Kaymakamlığı, 2017).

İlçenin doğal ve kültürel turizm alanlarının başında Eğirdir Kalesi, Eğirdir Gölü, Eğirdir Kervansarayı, Yeşilada, Canada, Kovada Gölü Milli Parkı ve plajlar gelmektedir. Göl su sporları bakımından da elverişli bir alandır. Ayrıca her yıl ilçede triatlon yarışları, briç turnuvaları ve bisiklet yarışları düzenlenmektedir. (Cittaslow Eğirdir, 2017)

5.1.14. Göynük

Bolu il sınırları içerisinde yer alan Göynük ilçesi 2017 yılında Eğirdir ve Gerze ilçeleri ile birlikte Yavaş Şehir unvanını almıştır. (Ekoyapı, 2017).

Akşemsettin diyarı olarak anılan ilçede bulunan tarihi yapıların başında Fatih Sultan Mehmet Han tarafından yaptırılan Akşemsettin Türbesi gelmektedir. İlçede bulunan cami, türbe, hamam gibi tarihi yapılar ve geleneksel mimariye uygun eski Göynük evlerinin tescilleri

gerçekleştirilmiş ve tüm bu yapılar koruma altına alınmıştır (Atlas, 2015:36). 2014 yılından bugüne gerçekleştirilen proje ve yatırımların yavaş şehir felsefesine uygunluğu göz önünde bulundurulmaktadır. Kentte bulunan termal su kaynaklarının turizme kazandırılması için yatırım çalışmaları başlatılmıştır (Ekoyapı, 2018).

5.2. Alan Çalışması Mülakat Sorularının Değerlendirilmesi

Alan Çalışması kapsamında 2017 yılı itibariyle 13 yavaş şehir belediye başkanları ile mülakat yapılmıştır. Yavaş şehir belediye başkanlarının; profilleri, yavaş şehir hareketine katılım süreci, kriterleri ve sürdürülebilirlik konusundaki yargılara katılım düzeylerinin değerlendirilmesine ilişkin sorular yönetilmiştir. Yönetilen sorular kapsamında 10 Yavaş Şehir belediye başkanından cevap gelmiş, Akyaka, Göynük ve Gerze belediye başkanlarından geri dönüş alınamamıştır. Mülakat tekniğinin kullanıldığı bu görüşmelerin bazıları telefon yoluyla gerçekleştirilmiş olup bazılarına ise e-mail ile cevap verilerek geri dönüş sağlanmıştır. İsimlerin çalışmada kullanılması adına gerekli izinler alınmıştır.

Katılımcıların sorulara verdiği cevaplar aşağıda derlenip soru cevap şeklinde paylaşılmıştır.

1)Belediye Başkanı olarak yavaş şehir üyeliğini gündeme almanızın sebebi nedir, nasıl bir motivasyona sahipsiniz?

Mülakat yapılmış olan belediye başkanlarının görüşlerini genel olarak incelediğimizde, yavaş şehir hareketinin gündeme almalarının temelinde, yavaş şehir logosunun dünya genelinde belediyeye saygınlık kazandırması, dışlardan elde edilecek kaynaklar sayesinde yerel kalkınma düşüncesinin uyanmış olmasıdır. Fakat yavaş şehir başvurusu yapan belediye başkanı ile daha sonra seçimler yoluyla değişen yeni yavaş şehir belediye başkanları da vardır. Örneğin, 2012 yılında üye olan Yalvaç yavaş şehrinin belediye başkanı Tekin Bayram, 2014 yerel seçimlerinde tekrar seçilememiş yerini yeni belediye başkanına devretmiştir. Bu noktada yeni belediye başkanının motivasyonu da önem arz etmektedir. 2014 yerel seçimlerinde belediye başkanı seçilen Halil Hilmi Tütücü bu konu ile ilgili şu yorumda bulunmuştur: *“Yalvaç Cittaslow birliğinin eski bir üyesi, yeni değil üyeliğimiz, dolayısıyla bu sorunun asıl muhatabı yeni üye olan belediyeler olmalı. Cittaslow birliğine benden önceki belediye başkanı tarafından 2012 yılında üye olunmuş. Ben de belediye başkanlığı görevine seçildikten sonra hem kurumsal yapının gereği hem de Cittaslow kriterlerinin çalışmalarımızla ve yönetim anlayışımızla örtüşmesi nedeniyle aynı doğrultuda devam ediyorum”*

Tütüncü'nün burada belirttiği "cittaslow kriterlerinin yönetim anlayışımızla örtüşmektedir" cümlesi bize bu hareketin sürdürülebilirliğine dair önemli ipuçları vermektedir.

Eğirdir Belediye Başkanı Ömer Şengöl ise durumu şöyle aktarmaktadır: *"Yavaş şehir hareketini kimden duyduğumu şu an hatırlamamakla birlikte bir gün bana bu hareketinin içeriğini anlattılar. Sonra anlatılanla dahilinde Eğirdir'in bu kriterlere sahip olduğu düşündüm. Bu sebeple bir ekiple birlikte Seferihisar'ı ziyaret ettim. Seferihisar'da uygulanan projelerin fazlasıyla belediye tarafından yapıldığını düşünüp belediye olarak başvuru sürecini başlattık. Eğirdir'in tanıtımına katkı sağlayıp daha fazla turist çekebilme potansiyeli daha çok cezbetti demek yanlış olmaz, sonuç olarak ekonomi yönü var"*

Türkiye'ye yavaş şehir kavramı ile tanıştıran Eski Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer şu yorumda bulunmuştur: *"Yerel kalkınmanın farkındalığına varmak diyebiliriz esasen. 1992'de Rio'dan başlayan 2015'te Paris iklim Zirvesi ile devam eden bir farkındalık. İtalya ziyaretimde Yavaş Şehir Hareketi diye bir felsefeyle tanışmıştım. Seferihisar da tam da tarımsal üretimin yapıldığı, yerel lezzetlerin sınırsız olduğu ve ekonomik olarak küçük üreticilerin var olduğu bir bölgeydi. Yavaş felsefesi de tam bu noktada birebir örtüşüyordu, sorunlara çözüm bulmak ve yerel kalkınmayı sağlamak, şehrin dinamiklerini ortaya çıkarmak... Yavaş şehir hareketi tam da yerel kalkınma modeli olarak önümde duruyordu"*

2011 yılında Yavaş Şehir olan Yenipazar Belediye Başkanı Yüstra Erden'in yorumu şu şekilde olmuştur: *"2009 yılından beri işim gereği İtalya'ya gidip gelmekteyim. İlk yavaş şehirle tanışmam ise Toskana'da küçük bir İtalyan kasabasında salyangoz logosunu görmem sonucu oldu. Yenipazar Belediye Başkanı olmayı planlıyordum. Bu nedenle her yurtdışı seyahatimde oralardaki yerel yönetimleri gözlemlerdim. Daha sonra bu hareketin kurucusu Paolo Saturnini ile bizzat tanıştım. Yenipazar için bir SWOT analizi yaptım. Bu SWOT analizi sonucu Yenipazar'ın yavaş şehir kriterleri ile uyum sağladığını gördüm. Topraktan kazanılan hayatların sakinliği ve yerel halk tarafından burada üretilen sebze ve meyveler, kendine özgü olan Yenipazar pidesi gibi yerel tatlar yavaş şehir kriterleri ile çok benziyordu. O dönemde ülkemizden Seferihisar da bu harekete dahil olunca hayali gerçekleştirmeye karar verdim."*

Gökçeada Belediye Başkanı Ünal Çetin ise Gökçeada'nın yavaş şehir olmak için uygun bir yer olduğunu şöyle ifade etmiştir: *"Bizden önceki belediye başkanı, Cittaslow'a üyelik başvurusunda bulunmuş ve bu unvanı almaya hak kazanmıştır. Bizde devam ettirmekteyiz. Çünkü Gökçeada doğasıyla, mevsimsel koşullarıyla bir ada olmasıyla orantılı düşünürsek, Gökçeada tam yavaş şehir felsefesine uygundur yaşam yeridir. Dolayısıyla böyle bir bölgeyi bozulmadan geliştirmeyi her yerel yönetimler olarak düşünmek zorundayız. Kısacası motivasyonumuzun sebebinin kendisi Gökçeada'dır. "*

Halfeti Belediye Başkan Vekili Şeref Albayrak ise durumu şöyle özetliyor: *“Halfeti 2013 yılında yavaş şehir olmuştur. 2014 yerel seçimler sonucu belediye başkanı seçilen kişi çok kısa zamanda görevden alınmış olup merkezi hükümet yerini vekil olarak beni atamıştır. Yavaş şehir için biz başvurmadık fakat bütün yavaş şehir kriterleri doğrultusunda gerekliliklerini yapmaya çalışıyoruz. Yavaş şehir imajının Halfeti için bir avantaj olduğunun farkındayız.”*

2) Yavaş şehir olma sürecini zorlaştıran unsurlar nelerdir?

Yavaş Şehir Belediye Başkanlarının Yöneticilerin yavaş şehir değerlendirmelerine bakıldığında; altyapı politikaları bu süreci zorlaştıran en önemli unsur olarak görülmüştür. Altyapı kriterlerinin şehrin yeniden inşasını ve güzelleştirilmesine yönelik bazı köklü değişimler barındırdığından, en zor kriter olarak görüldüğü söylenebilir. Bunu sırasıyla eğitim, yavaş yemek faaliyetlerinin desteklenmesi, çevre kirliliği, şehrin kalitesinin artırılmasına yönelik projeler izlemiştir. Tunç Soyer görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir:

“Yavaş şehir felsefesine göre, yerelin sorunlarını çözmek, geliştirmek ve kalkındırmak için yerel yönetimlerle halkın iş birliği içinde olması gerekir. Çünkü bu hareket yerel bazlı bir yönetim modelidir. Biz bu süreçte sahip olduğumuz değerlerin farkına vardık ve sahip çıktık. Bu süreçte yerel halkta bizi desteklemiştir. Günümüzde Seferihisar tanınırlığı yüksek bir marka olmuştur. Biz sadece yerelde doğru kararlar alarak Seferihisar’ın değerleri ön plana çıkartmaya çalıştık. Zaten Seferihisar, Cittaslow Ağına kriterlerin %70’ine sahipti. Biz sadece bu süreçte bir takım alt yapı ve yenilenebilir enerji üretimi projelerini uygularken kaynak sorunu çektik. Onun dışında pek bir sorun yaşadığımız söylenemez. Ülkemizde şu an Seferihisar dışında 13 tane üye yavaş şehir var. Bu sayı emimin artacaktır çünkü o kadar yerel değerlere ve lezzetlerimiz var ki... Fakat birçok aday şehrin genelde alt yapı ve yerel üretim politikalarına takıldığı görülmektedir. Halbuki Anadolu, insanlığın en kadim kültürlerine sahip ve muazzam bir potansiyel güç olarak karşımızda durmaktadır. Bundan 30-40 yıl önce dünyanın tahıl ambarıydı diye ifadeler kullanılıyordu. Ne oldu da biz bugün yeşil mercimeği ithal eder hale geldik? Sonuç olarak büyük kuraklıklar ya da büyük felaketler yaşamadık. Bunların hepsinin sebebi merkezde ya da yerelde karar alan siyasilerin tercihleri yüzünden yaşanmaktadır. Bugün Batı anladı ki küçük üreticiyi toprağına bağlı korumak gerekmektedir ve bu yüzden kooperatifçiliği keşfettiler ve de muazzam güçlendiler. Bugün batıya bakarsak süt üreticilerinin Finlandiya’da %90 7’si Kooperatifi üyesidir Ne bileyim Hollanda’da kesme çiçek ihracatın tamamını bir tek Kooperatifi yapar işte Fransa’da şarap üreticileri İtalya’da peynir üreticileri çatısı altında kooperatifçilik yapılmaktadır. Kısacası her yavaş şehrin yerel üretimi desteklemesi gerekmektedir. Böylelikle yaşanan finansman sorununa da çözüm sağlayacaktır.”

İkinci sırada yer alan eğitim kriteri, yerel halkı harekete katılımını, yavaş şehir hareketinin anlaşılmasını içermektedir. Bu konuda Tütüncü *“Kentte bulunan tüm kamu*

kurumları ve sivil toplum örgütleri ile iş birliği içinde çalışamama, onlara Cittaslow kriterlerini benimsetememe, sürece katılımlarının sağlanamaması. Tabi aynı şekilde yerel halkın da bu konuya duysız kalması” şeklinde yorumda bulunup Yalvaç için en zorlandığı kriter olmuştur. Yavaş şehir unvanını aldıktan sonra 2014 yerel seçimlerini kaybeden Erden “Yavaş şehir hareketi öncelikle yerel halka iyi bir şekilde anlatılması gerekiyor. Halktan destek bulmayan hareket bir süre üyeliğinin düşürülmesine sebep olacaktır. Yavaş şehir olduktan sonra birçok kez bilgilendirme toplantısı yaptım; ama gelen kişi sayısı çok az oldu. Broşürler de dağıttık ama halkta ses uyandırmadı. 2014 yerel seçimlerini kaybetme sebeplerinden bir tanesi de yavaş şehir hareketini yeterince anlatamamış olmamız ve insanların yavaş hareketi yanlış anlamalarıdır.” diye açıklamada bulunmuştur. Bu kapsamda, yerel halkın harekete katılmasının hareketin yürütücüleri açısından önemli olduğu kadar da zor olduğu anlaşılmaktadır.

Yavaş şehir uygulamaları gerçekleştirmeye çalışan yerel yönetimin başı olan belediye başkanlarının diğer başka bir sorunu ise yerel halkın desteklenmesine rağmen girişimde bulunmamaları, yatırım yapmaktan çekinmeleridir. Yavaş şehir unvanı alan bir şehir turizm destinasyonlarının listesine girmektedir. Böylelikle yerel kalkınma turizm yönünden de sağlanabilmektedir. Bu noktada Perşembe Belediye Başkanı Kemal Bahtiyar *“Perşembe, birçok eşiz doğal güzelliğe sahiptir bu da Perşembe’nin turizm bakımından gelişmesine olanak sağlamaktadır. Perşembe’de misafirlerimizi ağırlamak bu doğal güzellikleri görmeleri için birçok proje üretmekteyiz. Fakat yavaş şehir kapsamında gelen misafirlerimizi ağırlamak adına pansiyonlarımız yetersiz kalmıştır. Bizde halkımıza ekonomik yönden katkıda bulunmak için “ev pansiyonculuğu” kursu verdik, katılanlar oldu fakat işletme olarak açan olmadı. Biz yöneticiler olarak elimizden gelen desteği sağlamamıza rağmen girişimde bulunan olmadı.”* demektedir.

Üçüncü sırada zor görülen yavaş yemek faaliyetlerinin desteklemesi ise nesli tükenmekte olan tohumların veya ürünlerin yeterince üretilmemesi ve korunamamasından bahsedilmektedir. Bu noktada Uzundere Belediye Başkanı Halis Özsoy:

“Uzundere’nin var olan potansiyelini değerlendirmek amacıyla 2011 yılında üyelik başvurusu yaptık. Halkımıza yavaş şehir unvanını kazandığımızı ilan ettiğimizde sevinçle karşıladı. Çünkü üyelik başvurusundan sonra sürekli bilgilendirme toplantıları yaptık. Yerelde, farkındalık yaratmak konusunda baya başarılı olduğumuzu söyleyebiliriz. Uzundere’nin coğrafi konumundan dolayı alt yapı çalışmaları bakımından da zorluk çektiğimizi söylemekle birlikte bölgeye yabancı turist çekmek konusunda başarılıyız. Uzundere 2017 faaliyet raporunda bu veriler yer almaktadır. Fakat süt ve peynir ürünlerinin üretiminde bölgeye özgü lezzetin olmasına rağmen bu ürünlerin daha fazla üretilmesine yönelik çalışmalarda ve tanıtılması konusunda zorlandık diyebiliriz.”

Eğirdir Belediye Başkanı Ömer Şengöl ise yavaş şehir olma sürecinde zorlanmadıklarını birçok niteliklere zaten daha önce sahip olduklarını ifade edip şu açıklamayı yapmıştır: Şengöl daha çok Eğirdir Gölü Özel Hükümleri” yüzünden bölgeye yatırım yapılmakta zorlanıldığını söylemektedir. *“Eğirdir Gölü ve çevresi ormanlık alandır. Ormanlık bölgenin içinde yer alan ağaçlar ancak 100 yılda yetişen türdendir. Başka bölgeler ise yüzyıllık ağaçlar kesilmesine izin verilip yerine işletmeler yapılabiliyor ama Eğirdir’de böyle bir durum söz konusu değil. Hatta bir yaprağı koparmanın bile büyük cezası var. O yüzden gölün kenarında bile yapılaşma izni yok. Eğirdir’e gelen misafirlerimizi ağırlamak için yatak kapasitemiz çok az. Belediye olarak Eğirdir’in ekonomik gelişimi için bizler elimizden geleni yapıyoruz fakat hükümetin koyduğu yasaklar var”*. açıklamasında bulunup sözlerine şöyle devam etmiştir; *“Yavaş şehir olmadan önce yakından tanımak amacıyla Seferihisar’a gidilmişti. Baktım orada mandalina kooperatifi var bizde ise yıllardan beri elma kooperatifi var. Biz zaten çoktan çözmüşüz bu işi. Bir yıl sonra yavaş şehir denetmenleri ilçemize geldiler. Bizler program dahilinde Eğirdir’imizi gezdirdik. Eksik gördüğünüz herhangi bir şey varsa gerçekleştirmeye çalışalım dedim. Verdikleri cevap ise; bundan iyisi Eğirdir elması olmuştur. Bu yüzden üye olma sürecinde hiçbir zorluk çekmedik”*

3) Yavaş şehir olma sürecinde ve sonrasında, yavaş şehir kriterleri bazında, hangi dönüşüm çalışmaları yapılmıştır? Bu süreçte yavaş kriterlerinden hangilerini hayata geçirmek daha güç olmuştur?

Birliğe üye olan şehirlerin, yavaş şehir ilkelerini geliştirmek ve korumak adına görev ve sorumlulukları devam etmektedir. Çünkü yavaş şehir olduktan sonra da gerekli çalışmaları yapılması sonucunda üyelikten düşebilmektedirler. Örneğin, 2018 yılında 14.sü düzenlenen Yavaş Şehir Birliği Türkiye Koordinasyon Toplantısında, Perşembe, Taraklı ve Yalvaç ilçelerinin üyelikleri birer yıllığına askıya alınırken, Gökçeada, Yenipazar ve Akyaka ilçeleri için tekrar inceleme kararı alınmıştır. Bu durum yavaş şehir olduktan sonra yapılan projelerin ne kadar büyük önem arz ettiğini göstermektedir.

Mülakatta sonucu verilen cevapları olarak genel olarak değerlendirdiğimizde, belediye başkanlarının gerçekleştirilen projeler ve yapılması planlanan projeler konusunda tutum ve algıları genelde olumludur. Belediye Başkanları, yavaş şehir hareketinin, yerel kalkınma imkânı sağladığı, yaşam kalitesinin yükseleceği, çevre koruma bilincinin artıracığına, bölgeye gelen ziyaretçi sayısının artıracığına inanmaktadırlar.

Yavaş şehir Belediye Başkanlarının görüşlerine değinecek olursak gerçekleşen Projeler hakkında Yalvaç Belediye Başkanı H. Hilmi Tütüncü, *“Yalvaç’ın, tarihini ve kültürünü koruması ve doğal değerlerinin zengin yapısı en önemli avantajıdır. Bunun yanı sıra Kadınlar Pazarının açılması, eski Yalvaç evleri restore edilerek ev pansiyonculuğuna öncülük edilmesi, eski bir Yalvaç evi restore edilerek tamamen geleneksel Yalvaç yemeklerinin sunulduğu lokanta oluşturulması,*

festival yada Hıdırellez gibi yerel şenliklerde yavaş şehir kriterlerine uygun olarak bisiklet yarışları yapılması, Geleneksel yemek yarışması gibi etkinliklerin olması, geleneksel el sanatlarının yaşatılmasına yönelik projelerin gerçekleştirilmesi, kent içinde yönlendirme levhalarının tek tip olması, bisiklet yollarının yapılması, tüm tanıtım ve isim tabelalarında aynı form kullanılması gibi değişimler yapılmıştır.” demektedir.

Eğirdir Belediye Başkanı Ömer Şengöl ise; *“Eğirdir’de çevresel değerler, tarihi ve kültürel dokunun korunması anlamında çaba sarf ediyoruz. Böyle şeyleri korumak ve geliştirmek çok kolay olmuyor bazen. Yavaş Şehir olduktan sonra Eğirdir’in tanıtımına öncelik verdik. İlçemizin tarihi ve doğal güzelliklerini fotoğrafladık. Bu fotoğraflar PTT işbirliği birliği ile yavaş şehir logosunu da kullanarak pullaştırıldı. ‘Yedi renkli göle yedi renkli hayat projesi’ kapsamında ise tarım alanlarında kullanılan zirai ilaç kullanımı yüzde yirmi oranında azalmıştır. Organik tarımı destekleyerek, Eğirdir tarihi pınar pazarını bu yönde genişlettik. Küçük ölçekli tarım üreticileri için ‘Eğirdir Cittaslow Marketi’ ni oluşturduk. Ardiç tohumunu çimlendirme işlemi dünyada ilk kez Eğirdir’de gerçekleştirildi. Bu da bizi önemli bir ardiç fidanı üreticisi durumuna getirmiştir.”*

Uzundere Belediye Başkanı Halis Özsoy ise yaptıkları projeler kapsamında şu bilgiyi vermiştir: *“Öncelikle Tortum Gölü gibi bir değerimiz var. Bu gölün tanıtılması amacıyla Tortum gölünde kano etkinlikleri düzenlendi ve gölün etrafı bir kamp merkezi haine getirilmiştir. Halkımızın yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla bisiklet yolları yapılmış, hava kirliliği önlenmiş, atık su arıtma tesisi kuruldu. Uzundere deresi temizlenmiştir. Bölgeye özgün organik meyvelerin yetiştirilmesi yönelik faaliyetler düzenlendi. Gençlerin sosyal gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla Doğu Anadolu Gençlik Festivali düzenlendi. Ayrıca bölgemizde her yıl 29 Ekim tarihinde Geleneksel Karakucak Güreşleri etkinlikleri düzenlenmektedir.”*

Bu soruya diğer yavaş şehir belediye başkanları, belediyenin her yıl düzenlendiği faaliyet raporlarında yavaş şehir hareketi kapsamında gerçekleştirilen projelere yer verildiğini söylemiştir.

4) Şehre, yavaş şehir unvanını kazandırdıktan sonra bu modele dair düşünceleriniz nelerdir?

Yalvaç Belediye Başkanı H. Hilmi Tütücü; *“Cittaslow’un Yalvaç’a en önemli etkisi tanıtım anlamında oldu, dünya çapında bu hareket hakkında yapılan röportajlarda, hazırlanan yayınlarda ya da televizyon programlarında Yalvaç’ın da üye olarak adı geçmesi önemli bir prestij. Tabi bu da uzun vadeli bir kazanım demek, kısa vadede bugün Yalvaç ekonomisine hemen bir katkısı gözlenmiyor. Bunun yanı sıra en büyük dezavantajı ise üyelerin yıllık 2500 euro olan aidat ödemesi.”*

Eğirdir Belediye Başkanı Ömer Şengöl; *“Cittaslow’un Eğirdir’e getirisini şöyle örnekleyim. Avrupa’da yaşayan bir kişi Cittaslow internet sitesine giriyor ve orda Eğirdir’in adını görüyor ve*

sonra Eğirdir'i incelemeye başlıyor. Bu bir kazanım değil midir? Sonuçta Eğirdir'e gelme fikri uyanacak. Bu yüzden iyi tanıtım yapmak önemli. Yavaş şehrin en çok bu yönde katkı sağlayacağını düşünmekteyim. Tabi daha yeniyiz uzun vadede bakmak lazım."

Uzundere Belediye Başkanı Halis Özsoy; "Yavaş şehir şehrimizin yerel kalkınmasını desteklemek amacıyla başvurduk. Bu başvuru aslında belediye başkanlarının ve ekibinin gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu noktada Uzundere doğal güzellikler ve yerel ürünler konusunda çok şanslı. Şu an yavaş şehir olmaktan dolayı mutluyuz ve projeler geliştirmeye çalışıyoruz. Yalnız küçük ölçekli bir belediye olmamız sebebiyle maddi bakımından bizi aşan durumlar olmaktadır. Örneğin, küçük ölçekli belediye olduğumuz düşünürsek Yavaş şehir Birliği'ne ödediğimiz yıllık ücreti 2500 euro'yu fazla bulmaktayım."

Perşembe Belediye Başkanı Kemal Bahtiyar; "Perşembe olarak, 2012 yılında Cittaslow unvanını aldık. Her sene ilçemizi tanıtmak adına farklı projeler üretmeye çalışıyoruz. 5 sene süresince ilçemizi dünya ve ülkemiz adına sürekli tanıtımlarda bulunduk. Bunun geri dönüşlerini alacağımızı umuyorum. Çünkü oldukça çaba sarf ediyoruz."

Taraklı Belediye Başkanı Tacettin Özkahraman; "Yavaş şehir üyeliğine başvururken düşünsel olarak tasarladığım fikir Taraklı'yı turizme açmaktı. İstanbul'a çok yakın olmamıza yol sapağı kaldığından dolayı ziyaretçi sayımız azdı. Şimdi ise hafta sonları ziyaretçi sayımız bn civarında diyebilirim. Böylelikle bölgede turizm ekonomisi oluştu. Hafta sonu köylerden gelen üreticiler içinde yerel ürün pazarı açtık. Tabi bu durum her an değişebilir çünkü tamamen olay yerel halk tarafından desteklenmesine bağlı bu da yavaş şehir hareketinin dezavantajı olduğunu düşünmekteyim."

Şavşat Belediye Başkanı Ahmet Sinan Öztürk; Bir belediye başkanı yavaş şehir unvanını kazandıktan sonra avantajlarına ve dezavantajlarını gözlemler. Biz bu süreci iyi yönettiğimizi düşünüyorum. Çünkü böylesine az nüfuslu bir şehrin adını Cittaslow unvanını kazandırdıktan sonra duyurduk. Bu kapsamda Şavşat'ın, yerli ve yabancı turist sayısında artış olup yerel halkın gelirinin yükselmesi söz konusu olmuştur. Ayrıca bölgede tarihi ve doğal güzelliklerin korunması ve onarılması bakımından teşvik sağlanmıştır. Cittaslow, Şavşat'ı bir üst noktaya taşıyarak bir marka değeri yaratmıştır. İşte bu yüzden; gönül birliğiyle ilçemizde çalışmalar memnuniyet verici bir şekilde devam etmektedir."

Gökçeada Belediye Başkanı Ünal Çetin ise; Gökçeada yavaş şehir kriterlerine sonuna kadar sahiptir ve bu konuda yenilenebilir enerji kullanımdan yerel lezzet etkinliklerinin gerçekleştirilmesine kadar birçok proje ürettik. Fakat şu an merkezi hükümetin adada altın arama çalışmalarına izin vermesi dolayısıyla üyeliğimiz risk altındadır ve bunun mücadelesini vermekteyiz."

5) Yavaş şehir hareketinin sürdürülebilirliği doğrultusunda “Belediye Başkanlarının” rolünün önemi nedir?

Yavaş şehir hareketi, geleneksel değerlerin yaşatılması, yerel ürünlerin pazarlanması için alanların yaratılması, organik ürünlerin üretilmesi ve tüketilmesi gibi ilkeler belirleyerek yerel kalkınmanın önemli olduğunu vurgulamıştır. Kamu hizmetlerinin sunulmasında eşitlik ilkelerine uyulması ve yatırımların ilgili alanlara doğru bir şekilde yapılması hususunda belediye başkanlarına önemli görevler düşmektedir. Yerel kamu otoriteleri, bölgedeki hizmetlerin sunulmasının planlaması ve eşgüdümü sürecinde liderlik görevi üstlenmektedirler, yerel stratejik kalkınma planları hazırlamakta ve genel kamu yararının sağlanması için zorunlu altyapı yatırımlarını gerçekleştirmektedirler (Öztürk ve Gül, 2012: 382). Yerel yönetimin, yerel kalkınma anlayışını benimseyen, doğal değerleri koruyan, çevresel duyarlılığa sahip belediye başkanları tarafından yönetilmesi yerel gelişmeyi hızlandıracaktır.

Yavaş şehir belediye başkanların bu soruya verdikleri genel olarak verdikleri cevap, *“Belediye başkanın iradesi olmadan, kurumda Cittaslow ile ilgilenen personel ile ya da bu yönde kurumda oluşturulmuş büroyla bu süreç sürdürülebilir ve geliştirilebilir olmadığı yönündedir.”* Kısacası Belediye başkanları, yavaş şehir hareketinin baş aktörlerinin kendilerinin olduğunu düşünmektedir.

6) Yerel seçim döneminde belediye başkanının oy alması yönünden “Yavaş şehir” markasının etkisi var mıdır?

Belediye başkanlarının bu soruya verdikleri cevabı genel olarak değerlendirdiğimizde yavaş şehir markasının genel olarak bir katkısının olmadıklarını söylemektedirler. Bu durum hakkında en ilgi çekici örnek ise 2014 Mart Yerel seçimleri “Yenipazar”da ki belediye başkanlığı değişikliği ile olmuştur. 2009-2014 yılları arasında Cumhuriyet Halk Parti’den seçilen Yüstra Erden Yenipazar’a yavaş şehir unvanını kazandırmıştır. Mart 2014 yerel seçimlerinde ise Adalet ve Kalkınma Partisi’nden Zafer Savcı seçilmiştir. Zafer Savcı’nın seçim döneminde yavaş şehir karşıtlığı ile düzenlediği kampanya yerelde ses bulmuştur. Zafer Savcı’nın o dönemde; *“yavaş şehir değil, üreten şehir olacağız”* diye halka seslenmiştir. *Yüstra Erden ise bu durumu “Evet, 2014 yılında seçimleri kaybetmemim en temel sebebi Yenipazar’a yavaş şehir unvanı kazandırmış olmamdır. Çünkü biz bu hareketi anlatamadık. Halkın önceliklerinin farklı olması, buna bağlı olarak önceliği vatandaşın günlük hayattan beklentilerinin daha hızlı olması gibi sebeplerde var.”* diyerek açıklamıştır.

Yalvaç Belediye Başkanı H. Hilmi Tütüncü ise; *“Bu konu şehrin ülkedeki konumuna göre değişebilir. Sahil kesimlerinde ya da bu hareketin sağladığı bariz turist artışını kısa sürede yaşayan kentlerde, turizmle uğraşan vatandaşların gelirindeki artışa ve faydaya bağlı olarak olumlu yönde olur. Ancak iç kesimlerde bulunan, fazla turist yoğunluğu yaşamayan ve bu*

hareketin sonuçlarını kısa sürede görmeyen (Yalvaç gibi) kentler için çok büyük bir olumlu katkısı olacağını sanmıyorum.” şeklinde açıklama getirmiştir. Bunu devamında ise Tunç Soyer; Seferihisar son yılda her alanda 10 kat değer kazandı. Çok somut olarak Seferihisar örneğini inceleyebilirsiniz. 40 bin nüfuslu bir şehrin belediye başkanlığından 4,5 milyonluk bir şehrin belediye başkanlığına şu an adaysam bunu Cittaslow'daki başarı hikayesine borçlu olduğumu söyleyebilirim.” demiştir.

7) Yavaş şehirler, el sanatlarına, çevreye, tarihsel yapılara, gelenek ve göreneklerine sahip çıkan ama aynı zamanda yenilenebilir enerji kaynakları kullanmaya özen gösteren, teknolojinin kolaylıklarından yararlanırken doğal dokuyu bozmayan şehirler olarak cazibe merkezleri olarak yer almaya başlamaktadır. Bu durum sizce yavaş şehre insanların yerleşim yeri olarak seçmelerini arttırır mı? Nüfusun artması bölgenin kimliğinin korunması bakımında sizce risk taşıyor mu? Nüfus bazlı büyüme kontrol altına alınabilir mi?

Yavaş şehir hareketi, 50.000 nüfusun altında sınırlandırılması hareketin sürdürebilirliğin risklerinden bir tanesidir. Belediye başkanlarının gündeminde kısa vadede nüfus artışının olmadığı görülmektedir. Bu kapsamda Halis Özsoy “Bugün geldiğimiz noktada artık insanlar doğanın korunması, doğal beslenme, tarihi ve kültüre sahip çıkma anlamında daha fazla bilinçlenmeye başladı. Bu konuda artarak devam eden bir gelişim söz konusu. Gelecekte bu tür yerleşim yerlerini tercih eden insan sayısı muhakkak ki artacaktır. Ancak bu çok da yakın bir zaman gibi görünmemektedir. O nedenle sakın şehir çalışmaları içinde uzun vadede ele alınabilecek bir konu olabilir.” şeklinde açıklamıştır. Ünal Çetin ise “Gökçeada’nın İstanbul’a yakınlığı ve düzenlediğimiz etkinlikler kapsamında yaz aylarında ziyaretçi sayısının fazla olması nedeniyle nüfusun artmaktadır. Bu durumla bütün yavaş şehirler yüz yüze kalabilir. Fakat yerleşim yeri olarak insanlar çalışmak için büyük şehirleri tercih etmektedir. Nüfus artışı belki uzun vadede ancak problem yaratabilir.” görüş belirtmiştir.

8) Yavaş şehir modelinin yerel yönetim modeli olarak büyük şehirlere uygulanabilirliği açısından ne düşünüyorsunuz?

Yavaş Şehir belediye başkanlar, net bir şekilde bu konuda, büyük şehirlere uygulanabilirliğinin söz konusu olmadığını fakat yavaş şehir felsefesine uygun daha geniş çaplı projelerin uygulanmasının imkânı olduğunu dile getirmişlerdir.

9) Merkezi idare, yavaş şehir uygulamaları kapsamında belediyelere destek vermekte midir? Bu kapsamda özellikle yavaş şehir uygulamaları açısından merkezi idare ile yerel idare arasında uyumluluk sağlanmakta mıdır?

Yavaş şehir belediye başkanları bu soruya tereddütlü yaklaşmışlar cevap vermemek istemişlerdir. Yalvaç, Uzundere, Perşembe, Taraklı belediye başkanlarının görüşleri ise, *“Doğrudan yavaş şehir uygulaması desteği olarak değil ama kriterler doğrultusunda yapılan proje ve uygulamalara ilgili bakanlıklardan proje adına mali destek aldıkları”* yönünde olmuştur.

6. SONUÇ

Günümüzde küreselleşmenin var ettiği hızlı dünya ve bunun sonucunda birtakım gerekliliklerin yerine getirilmesi doğrultusunda şehirlerin kendine özgü kimliklerini kaybederek homojen bir görüntü yaratması sonucunda şehir yönetimleri, kendine ait olan farklılıklarını, tarihi geçmişlerini ve sahip oldukları değerleri gün yüzüne çıkarma arayışı içinde harekete geçmişlerdir. Bu arayış sonucunda önceden tasarlanan, kurgulanan ve ticari olan ama aynı zamanda geleneksel olan bir şehir ortaya çıkmıştır. Oluşturulmaya çalışan bu yeni şehir anlayışı ise küçük yerleşimler bazında sınırlı tutulmuştur. Çünkü küresel dünyada küçük yerleşimlerin sesini duyurması neredeyse imkansızdır ve bu küçük yerleşim yerlerinin de dünyada kendi markasını yaratarak yer bulmak istemesi olağandır.

Yavaş şehir hareketi, tek tipleşen şehirlere karşı alternatif yaratmak adına ortaya çıksa da birliğe üye olan şehirlerin ortak amaçları doğrultusunda evirildiği görülmektedir. Bu şehirler her fırsatta karşı çıktıkları küresel ağda kendilerine yer edinmek için çeşitli rekabetlere de girmektedirler. Küçük ölçekli yerleşimler bu dönemde bazı kriterler belirleyerek kendileri adına çevrecilik, farkındalık ve üretkenlik belirlemişlerdir. Bunun yavaş şehirlerde ki yansımaları ise yerel yönetimler olmasından dolayı, kendi oluşturdukları kriterler bazında dayanışma içinde ilerleyecekler aynı anda yeni kimliklerle kendilerinden olmayan (yavaş şehir unvanına sahip olmayan) şehirlerde rekabet içinde olmaları da doğaldır

Küçük ölçekli yerleşimlerin yerel kalkınmayı sağlamak adına yapabileceği şeylerin sınırı maddi kaynakların yetersizliğidir. Bu yerleşimler direk elde edemediği maddi kaynağı, sahip oldukları doğal güzellikler, tarihi miras ve yerel lezzetler olarak ortaya çıkararak pazarlama aracı olarak piyasaya sunmaktadır. Şehrin bu yönde kalkınma hedefi koyması tamamen stratejidir. Küçük yerleşim belediyelerin tek başına çözemeyeceği sorunları bir ağa dahil olarak daha kolay çözüm bulmasını da kolaylaştırmaktadır. Ayrıca bir ağa dahil olmak belediyelere prestijde sağlamaktadır. Bu kapsamda yapılan çalışmamızda göstermiştir ki belediye başkanlarının amaçlarının, yerel kalkınmayı sağlayıp ekonomik büyümeyi gerçekleştirmektir. Aynı zamanda şehri markalaştırarak kendilerinin dünyada bilinirliğini göstermeye çalışmaktadırlar. Bu amacı gerçekleştirmek için yerel yönetimleri üye oldukları ağı çekici hale getirmek amacıyla kendilerinin görünür kılınmalarını kolaylaştıracak bir araç olarak görmeleri mümkündür ki Türkiye'deki algının bu yönde olduğuna dair söylemlerde ve gerçekleştirilen projelerde görülebilmektedir.

Çalışmada yavaş şehir belediye başkanlarının, yavaş şehir hareketinin hedeflerine yönelik değerlendirmelerine bakıldığında; şehirlerin tanıtılması ve pazarlanması öncelikleri hedeftir. Daha sonra üretimi geliştirme, turizmi canlandırma, çevreyi koruma ve tarihi yapıları koruma gibi hedefler olarak devam etmiştir. Bu bağlamda, yavaş şehir hareketinin

turizmi canlandırmak gibi bir hedefi olmamasına rağmen turizm için bir strateji olarak görülmüştür. Bu sonuç ise yavaş şehirlere yönelik yapılan bazı çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Diğer yandan belediye başkanları, şehirlerin kalabalıklaşmasına ve çevre kirliliği gibi kriterlerin arka planda tutulduğu görülmüştür. Bu konuda İtalya'daki Yavaş Şehir Birliği'nin de şöyle bir paradoksu olmuştur. Bir şehir yavaş şehir üyesi olduktan sonra insanlarda ilgi uyandırmakta ve kendilerine çekmektedir. Böylece şehirde nüfus artışı olacak ve sakinliğini kaybedecektir. Ama yavaş şehirlerin sayısı arttıkça farklı şehirlere dağılım gerçekleşecek, ilgilerin tek merkezden farklı merkezlere dağılması ile bu olumsuzluk ortadan kalkacaktır. Türkiye'de her geçen gün artan yavaş şehir sayısı ile hem farklı şehirlerimiz sürdürülebilir destinasyonlar haline gelebilecek hem de hali hazırda yavaş şehir hareketine katılmış olan şehirlerde meydana gelen olumsuzlukların ortadan kalkacağı düşünülmektedir (Keskin, 2010). Çalışmanın sonucuna göre; yavaş şehir belediye başkanlarının da bu yöndeki kaygıları oldukça düşüktür.

Özetlemek gerekirse, küreselleşmenin yarattığı hıza karşı tepkisel olarak doğan yavaş şehir hareketinin 'yavaş' kavramı ile paralellik göstermediğidir. Söz konusu yavaş şehirlerin genelinde küreselleşmenin homojenleştiren "hız" kavramına dayalı bir etkisinin olmadığıdır. Bu şehirlerin birçoğu zaten yavaşlık özelliği taşımaktadır. Çalışma sonunda varılan kanı ise; Yavaş şehir unvanı kazanıldıktan sonra şehir daha kalabalık, daha hareketli ve daha gürültülü hale gelmiştir.

KAYNAKLAR

- [1]. Acuner, E. (2014). *Çamlıhemşin için Cittaslow model önerisi: Karşılaştırmalı bir analiz*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- [2]. Andarabi, F. F. (2012). *Cittaslow markasına sahip şehirlerde yerel halkın turizme yaklaşımı üzerine bir analiz: Seferihisar örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- [3]. Akdoğan, S. (2015). *Sürdürülebilir Mimarlıkta Sakin Şehir (Cittaslow) Yaklaşımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- [4]. Akman, E. ve Argun, Ç. (2010). Yerel kalkınmanın bir aracı olarak Cittaslow (Yavaş Kentler): Seferihisar Örneği. *Kent ve Toplum Dergisi*, 2, 43-48.
- [5]. Akoğlan Kozak, M. A. ve Aksöz, E. O. (2013). *Eskişehir ili Seyitgazi ilçe merkezinin sakin şehir (Cittaslow) hareketi kapsamında değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış bilimsel araştırma projesi. BAP No: 1105E103, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- [6]. Baydar, İ. A. (2013). *Değişen kent yaklaşımları ve yavaş kent (Cittaslow) akımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- [7]. Boyraz, Z. ve Bostancı, M. S. (2015). Birecik Barajı Sonrası Yer Değiştiren Eski Halfeti'nin (Şanlıurfa) Turizm Potansiyeli. *Journal of World of Turks*, C. 7, S. 3, s. 53-78.
- [8]. Çerçi, A. (2013). *Destinasyon markalama ve yavaş şehir Seferihisar'ın destinasyon marka imajı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- [9]. Çiner, C. U. (2011). Cittaslow hareketi ve Türkiye'deki uygulamaları, *Memleket Yerel Yönetim Dergisi*, 71, 12-23.
- [10]. Coşar, Y. (2013). *Yavaş şehir (cittaslow) olgusunun turist davranışları ve yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısına etkileri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- [11]. Dalgakıran, A. ve Doğrusoy, T. İ. (2009). Sürdürülebilir kentler, yavaş şehir hareketi ve yerel yansımaları. *Yapı Dergisi*, 337, 44-50.
- [12]. Darıcı, B. (2015). Sürdürülebilir kalkınma, yavaş şehir (Cittaslow) anlayışı; Rasyonel İnsan'ın (Homo Economicus) yeniden sorgulanması. (Turkish) *Journal Of Internatioanal Social Research*, 8(40), 641-657. doi: 10.17719-2015.401.394.6.
- [13]. Doğutürk, G. (2010). *Mimari ve yaşam kalitesi bağlamında yavaş şehir hareketi ve Seferihisar örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- [14]. Ekincek, S. (2014). *Sakin şehir (Cittaslow) yöneticilerinin sakin şehir hareketine ve sürdürülebilirliğe yönelik değerlendirmeleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- [15]. Er, A. (2011). Salyangoz hızında yaşamak, *National Geographic Türkiye*, 128, 116 -119.
- [16]. Erder, S. ve İncioğlu N. (2013). *Türkiye'de Yerel Politikanın Yükselişi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- [17]. Ergüven, M. H. (2011). Cittaslow: Yaşamaya değer şehirlerin uluslararası birliği: Vize örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 201-210.
- [18]. Erten, S. (2009). "Cittaslow" yavaş şehir Seferihisar. *Arredamento Mimarlık Dergisi*, (9), 106-109.
- [19]. Göçkan, E. (2012). *İzmir ili yavaş şehir Seferihisar örneğinde doğal ve kültürel yapı üzerine araştırmalar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

- [20]. Gündüz, C. (2012). *Pragmatism and Utopia under the auspices of neoliberalism: Turning out to be cittaslow of Seferihisar*. Yayınlanmamış doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- [21]. Honore, C. (2008). *Yavaş: Hız çılgınlığına başkaldıran yavaşlık hareketi*. (Çev. E. Gür). İstanbul: Alfa Yayıncılık (Özgün çalışma, 2004).
- [22]. Karamustafa, K. (2013). Seferihisar halkının yavaş (sakin) şehir hareketi uygulamalarına ilişkin tutumları ve algıları ile yaşam doyumları üzerine bir araştırma. Çakıcı, C., Yenipınar, U. ve Benli, S. (Eds.). *14.Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı* Bildiriler içinde (s. 798-814) Ankara: Detay Yayıncılık.
- [23]. Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi* (5. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- [24]. Keskin, E. B. (2010). *Sürdürülebilir kent kavramına farklı bir bakış olarak yavaş şehirler (Cittaslow): Seferihisar örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- [25]. Kundera, M. (2008). *Yavaşlık*. (Çev. Ö. İnce). İstanbul: Can Yayınları (Özgün çalışma, 1995).
- [26]. Küçükali, A. ve Şen, U. (2017). Sakin Kent Hareketinin Çalışanlara Etkisi: Uzundere Örneği. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(15), 259-279.
- [27]. Mayer, H. ve Knox P. L. (2006). Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World. *Journal of Urban Affairs*, 28(4), 321-334. doi: 10.1111/j.1467-9906.2006.00298.x.
- [28]. Miele, M. (2008), CittàSlow: Producing slowness against the fast life. *Space and Polity*, 12(1), 135-156 doi: 10.1080/1356257080196957.
- [29]. Özgenç, Ö. (2012). *İdeal toplum düzeni arayışında kurgulanan kentsel planlamalar, ütopyalar ve yavaş şehir akımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- [30]. Özkan, H. C. (2011). *Bir sürdürülebilir kent modeli: Yavaş şehir hareketi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- [31]. Pajo, A. (2015). *Türkiye'deki Cittaslow kentleri yerel yönetimlerinin destinasyon pazarlaması uygulamaları: Vize ilçesi örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli.
- [32]. Parkins, W. ve Craig, G. (2006). *Slow Living*. New York: Berg Publishers.
- [33]. Petrini, C. ve Pardovani, G. (2011). Slow Food Devrimi Arcigola'dan Terra Madre'ye: Yeni Bir Yaşam ve Yemek Kültürü. (Çev. Ekiz, Ç.). Ankara, Sinek Sekiz Yayınevi.
- [34]. Pink, S. (2008). Sense and sustainability: The case of the Slow City movement. *Local Environment: The International Journal of Justice and Sustainability*, 13(2), 95-106. doi:10.1080/13549830701581895.
- [35]. Savaş Yavuzçehre, P. ve Donat, O. (2017). Türkiye'de Sakin Kent (Cittaslow) Üyeliğinin Kamusal Mekanlara Etkisine Yönelik Bir İnceleme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 299 -320.
- [36]. Sezgin, M. ve Ünüvar, Ş. (2011). *Yavaş şehir; sürdürülebilirlik ve şehir pazarlaması ekseninde*. Konya, Çizgi Kitabevi.
- [37]. Sırım, V. (2012). Çevreyle bütünleşmiş bir yerel yönetim örneği olarak "sakin şehir" hareketi ve Türkiye'nin potansiyeli. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 120-131. doi: 10.7596/taksad.v1i4.
- [38]. Toplu, H. İ. (2012). *Yavaş şehirler (cittaslow/slow cities) ve halk sağlığı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- [39]. Yurtseven, H. R., Kaya, O. ve Harman, S. (2010). *Yavaş Hareketi*. Ankara, Detay Yayıncılık.

- [40]. Alkan, T. A. (2013). *Sakin bir şehirde yaşamının bedelini ödemeye razı mıyız?* 9 Ocak 2018 tarihinde www.zaman.com.tr. adresinden alınmıştır.
- [41]. Baldemir, E., Kaşmer Şahin, T., ve Kaya, F. (2013). Yavaş şehir olma durumunun analitik hiyerarşi süreci ile değerlendirilmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 29-50. 1 Aralık 2016 tarihinde <http://eyad.mu.edu.tr/index.php/eyad/article/view/53/46>. adresinden alınmıştır.
- [42]. Bilgi, G. M. (2013). Türkiye'nin sakin şehirlerinde permakültürel koruma, planlama, yönetim ve eğitim pratikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 46-59. 1 Aralık 2015 tarihinde <http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/view/42/26>. adresinden alınmıştır.
- [43]. Cittaslow International Charter (2011). 9 Ocak 2018 tarihinde <http://www.cittaslow.org/content/charter>. adresinden alınmıştır.
- [44]. Cittaslow International (2018). 7 Kasım 2018 tarihinde <http://www.cittaslow.org>. adresinden alınmıştır.
- [45]. Cittaslow Türkiye (2018). 9 Ocak 2018 tarihinde <http://cittaslowturkiye.org/#cittaslow>. adresinden alınmıştır.
- [46]. Doğan, M., Aksu, M., Çelik, Ö., ve Kaymak, H. (2014). Cittaslow markasının turizme etkisi: Seferihisar'daki konaklama işletmeleri yöneticileri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 4 (2). 1 Aralık 2016 tarihinde <http://www.nobel.gen.tr/Makaleler/IJSESIssue%20123515d7ff862491da125e1d47bb69f48.pdf>. adresinden alınmıştır.
- [47]. Eker, B. (2012). Sakin Şehirler Sakin Hayat. 25 Haziran 2017 tarihinde <http://www.habitat.org.tr/sakin-sehirler/383-sakin-sehirler-citta-slow.html>. Adresinden alınmıştır.
- [48]. Günerhan, S. A., Erdem, Ü. ve Günerhan, H. (2010). Çevre ve enerji açısından yavaş şehir hareketinin gelişimi. *Tesisat Mühendisliği*, 118. 1 Aralık 2016 tarihinde http://www.mmo.org.tr/resimler/dosya_ekler/92ea5eb97cbf51f_ek.pdf?dergi=1045. adresinden alınmıştır.
- [49]. Güven, E. (2011), Yavaş güzeldir: Yavaş yemekten yavaş medyaya hızlı tüketime dair bir çözüm önerisi. *Selçuk İletişim Dergisi*, 7(1), 113-121. 1 Aralık 2016 tarihinde http://www.selcuk.edu.tr/dosyalar/files/009/dergi/2/2011_2.pdf. adresinden alınmıştır.
- [50]. İnel, A. (2011). Sakin kent hareketi Türkiye'de. 25 Haziran 2017 tarihinde www.radikal.com.tr. adresinden alınmıştır.
- [51]. Mutdoğan, S. (2010). *Seferihisar örneğinde sakin şehir hareketi*. GreenAge Symposium, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul. 1 Aralık 2016 tarihinde <https://surdurulebilirfikirler.files.wordpress.com/2012/05/seferihisar.pdf>. adresinden alınmıştır.
- [52]. Polat, E. (2011). Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden: Yavaş kent hareketi. *Mimarlık Dergisi*, 359. 1 Aralık 2016 tarihinden <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=373&RecID=2656>. adresinden alınmıştır.
- [53]. Radstrom, S. J. (2005). *An urban identity movement rooted in the sustainability of place: A case study of slow cities and their application in rural Manitoba*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, The University of Manitoba, Canada. 25 Haziran 2017 tarihinde <http://hdl.handle.net/1993/23022>. adresinden alınmıştır.
- [54]. Richards, C. (2011). Slow Manifesto. 7 Ağustos 2016 tarihinde <http://slowdownnow.org/slow-manifesto/>. adresinden alınmıştır.

- [55]. Tosun, K, E. (2013). Yaşam kalitesi ekseninde şekillenen alternatif bir kentsel yaşam modeli: Yavaş kentleşme hareketi. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32(1), 215-237. 2 Aralık 2016 tarihinde http://iibfdergi.uludag.edu.tr/?menu=pages&p=details_of_article&id=99 adresinden alınmıştır.
- [56]. Ünal, Ç. (2012). Türkiye’de Bazı Kentlerin Sürdürülebilirlik Düzeylerinin Coğrafi Göstergelerle Belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies. International Journal of Social Science. Volume 5 Issue 7*, p. 847-871. 7 Ağustos 2016 tarihinde <http://dx.doi.org/10.9761/jasss.277> adresinden alınmıştır.
- [57]. Yıldırım, A. ve Karaahmet, A. (2013). Yavaş şehir hareketinin kent imajına katkısı: Ordu Perşembe örneğinin yerel basın üzerinden analizi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi* 5(1), 11-20. 2 Aralık 2015 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sobiadsbd/article/view/5000137100> adresinden alınmıştır.
- [58]. Yalçın, A. Ve Yalçın, S., (2013). Sürdürülebilir yerel kalkınma için Cittaslow hareketi bir model Olabilir mi?, *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi* 5(1), 32-41. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sobiadsbd/article/view/5000137104> adresinden alınmıştır.
- [59]. <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow/>. 10 Kasım 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- [60]. <http://www.dunyagida.com.tr/yazar.php?id=11&nid=2849>. 10 Kasım 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- [61]. <http://cittaslowturkiye.org/uyelik/>. 10 Kasım 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- [62]. <http://cittaslowturkiye.org/#uluslararası>. 10 Kasım 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- [63]. www.cittaslowturkiye.org. 8 Ağustos 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- [64]. <http://www.dunyagida.com.tr/yazar.php?id=11&nid=2849>. 8 Ağustos 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- [65]. https://tr.wikipedia.org/wiki/Yava%C5%9F_Hareketi. 15 Ağustos 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- [66]. <http://cittaslowseferihisar.org/>.
- [67]. <http://cittaslowturkiye.org/>.
- [68]. <http://savsat.bel.tr/>.
- [69]. <http://www.akyaka.bel.tr/>.
- [70]. <http://www.cittaslow.info/>.
- [71]. <http://www.cittaslow.org.uk/>.
- [72]. <http://www.cittaslow.org/>.
- [73]. <http://www.gokceada.bel.tr/>.
- [74]. <http://www.halfeti.bel.tr/>.
- [75]. <http://www.persembe.bel.tr/>.
- [76]. <http://www.sakinsehirseferihisar.com/>.
- [77]. <http://www.seferihisar.bel.tr/>.
- [78]. <http://www.tarakli.bel.tr/>.
- [79]. <http://www.vize.bel.tr/>.
- [80]. <http://www.yenipazar.bel.tr/>.
- [81]. <https://sonuc.ysk.gov.tr/,2019>

[82]. TRT TÜRK Yavaş Şehirler Belgeseli.

EKLER

Sayın Katılımcı;

TÜRKİYE YAVAŞ ŞEHİRLERİNDE BELEDİYE BAŞKANLARI: YAKLAŞIMLAR, UYGULAMALAR VE ZORLUKLAR adlı tez çalışması yürütülmektedir. Bu çalışmanın amacı ise, Yavaş Şehir Hareketi'nin, yerel kalkınma odaklı doğası gereği en önemli aktörlerinden olan yavaş şehir belediye başkanlarının; profilleri, amaçları, yaklaşımları, yavaş şehir dönüşüm uygulamalarını ortaya koymaktır. Bu kapsamda yavaş şehir belediye başkanlarının; yavaş şehir hareketine yaklaşımlarını, farklılıklarını, uygulamalarını ve yaşanan zorlukları görmek amacıyla mülakat soruları oluşturulmuştur.

Bu çalışmanın başarıya ulaşabilmesi, sizlerin sorulara tam cevap vermenizle mümkün olacaktır. Verilen cevaplar, gizlilik esasına bağlı kalınarak değerlendirecek olup en kısa zamanda cevaplamanız çalışmanın kısa zamanda bitmesine katkı sağlayacaktır.

Değerli görüşleriniz ile akademik amaçla yapılan bu çalışmaya katkı sağlayacağınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

MÜLAKAT SORULARI

- 1) Belediye Başkanı olarak, yavaş şehir üyeliğini gündeme almanızın sebebi nedir, nasıl bir motivasyona sahipsiniz?
- 2) Yavaş şehir olma sürecini zorlaştıran unsurlar nelerdir?
- 3) Yavaş şehir olma sürecinde ve sonrasında, yavaş şehir kriterleri bazında, hangi dönüşüm çalışmaları yapılmıştır? Bu süreçte yavaş kriterlerinden hangilerini hayata geçirmek daha güç olmuştur?
- 4) Şehre, yavaş şehir unvanını kazandırdıktan sonra bu modele dair düşünceleriniz nelerdir?
- 5) Yavaş şehir hareketinin sürdürülebilirliği doğrultusunda "Belediye Başkanlarının" rolünün önemi nedir?
- 6) Yavaş şehir hareketini yerel seçimler bazında değerlendirecek olursak, hareketin, dönemin şehrin yavaş üye olmasını sağlayan belediye başkanı ile sınırlı kalması ile risk durumu sizce nedir? Bu noktada yerel seçimler sonucunda, belediye başkanının değişimi sizce süreci nasıl etkiler?
- 7) Yerel seçim döneminde belediye başkanının oy alması yönünden "Yavaş şehir" markasının etkisi var mıdır?
- 8) Yavaş şehirler, el sanatlarına, çevreye, tarihsel yapılara, gelenek ve göreneklerine sahip çıkan ama aynı zamanda yenilenebilir enerji kaynakları kullanmaya özen gösteren, teknolojinin kolaylıklarından yararlanırken doğal dokuyu bozmayan şehirler olarak cazibe merkezleri olarak yer almaya başlamaktadır. Bu durum var sizce yavaş şehre insanların yerleşim yeri olarak seçmelerini artırır mı? Nüfusun artması, bölgenin kimliğinin korunması bakımından sizce risk taşıyor mu? Nüfusa bazlı büyüme kontrol altına alınabilir mi?

- 9) Yavaş şehir modelinin, yerel yönetim modeli olarak büyük şehirlere uygulanabilirliği açısından ne düşünüyorsunuz?
- 10) Merkezi idare, yavaş şehir uygulamaları kapsamında belediyelere destek vermekte midir? Bu kapsamda özellikle yavaş şehir uygulamaları açısından merkezi idare ile yerel idare arasında uyumluluk sağlanmakta mıdır?

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı: Elvan AKTEPELİ

Doğum Tarihi: 23.09.1989

Doğum Yeri: Bodrum

E-mail: elvanaktepeli@gmail.com

Öğrenim Durumu

Yüksek Lisans (Tezli): Mersin Üniversitesi (MERSİN)

Sosyal Bilimler Enstitüsü – Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı

Lisans: Mersin Üniversitesi (MERSİN)

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi- Kamu Yönetimi Bölümü

